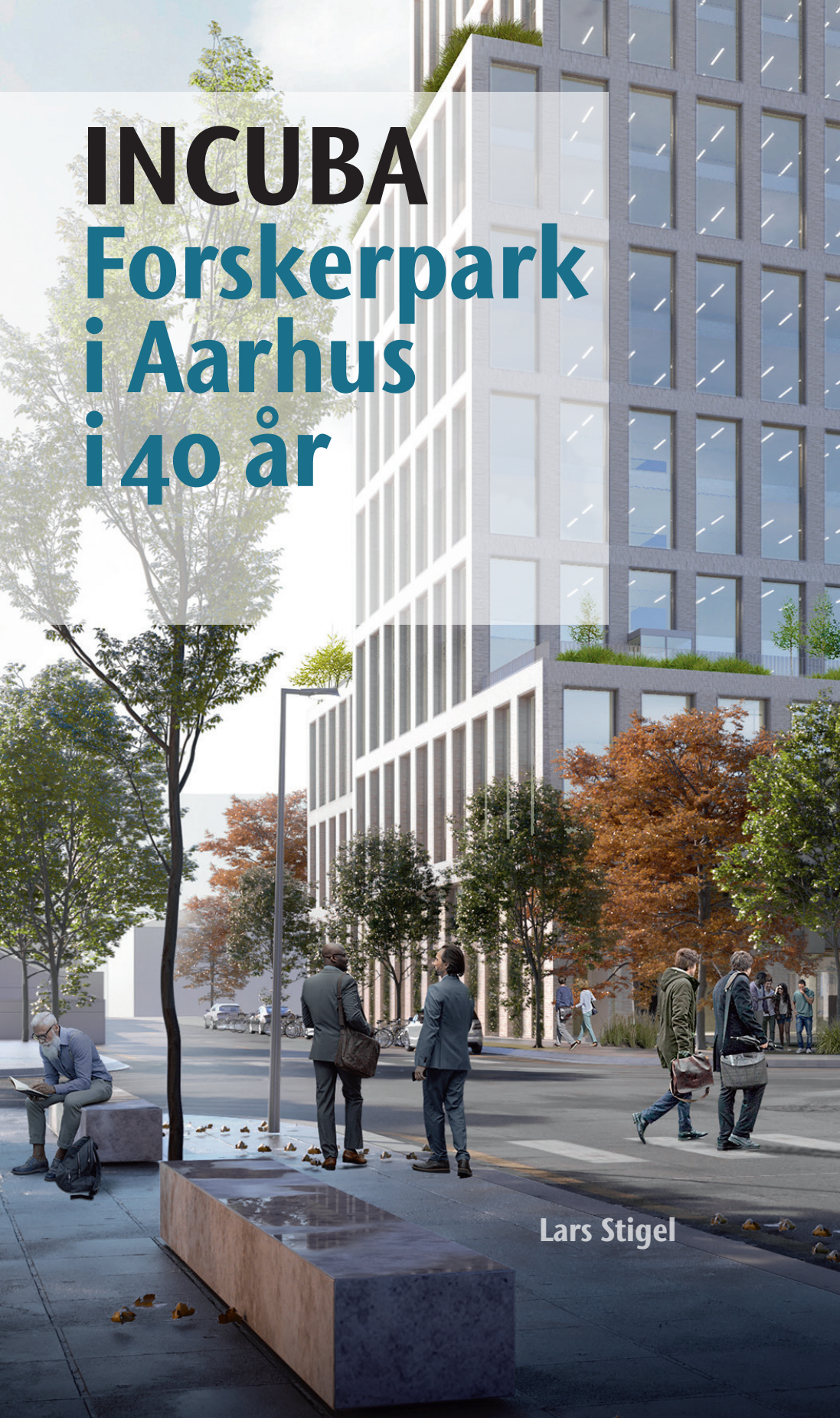

INCUBA Forskerpark i Aarhus i 40 år

Lars Stigel

INCUBA
Forskerpark
i Aarhus i 40 år

INCUBA **Forskerpark** **i Aarhus i 40 år**

Lars Stigel

Udgivet af Foreningen Forskerparken i Aarhus

Indhold

Forord

INCUBA – Forskerpark Aarhus
– vækstskaber mellem forskning, innovation
og erhvervsliv 1986-2024 | 9

Forskerparkens og INCUBAs navne | 11

Kapitel 1

Danmarks første forskerpark | 13

Inspiration og handling | 14

Forskerpark Aarhus A/S | 19

Ambition og opbakning | 21

Begrænset skepsis | 24

Eksempler på de første virksomheder i Forskerparken
– og hvad der blev af dem | 25

Vandkvalitetsinstituttet – overvågning af vandmiljøet | 25

Jydsk Telefon – tal til din telefon | 28

Tessek | 30

Kapitel 2

Permanente bygninger – forskning og iværksættere | 33

Forskningsprogrammer | 37

Gensplejsede kartoffelchips | 39

Forskningscenter for mejeribruget | 41

Iværksættere – en ny målgruppe for Forskerparken | 44

Vækst i antal virksomheder, medarbejdere og lokaler | 48

Eksempler på virksomheder – og hvad der blev af dem | 50

Cryptomathic | 50

Spectrum Instruments - PC-baseret lydmåleudstyr | 53

GTJ Finansanalyse - Scanrate | 55

Dansk Implantat | 57

Kapitel 3

Skejby og Katrinebjerg

- inkubator i ekspansion i det nye årtusinde | 61

Biomedico-forskerpark i Skejby | 63

Konceptet bag forskerparkbygningerne | 63

Første virksomheder og udvidelser i Skejby | 64

Eksempler på virksomheder | 65

Aros Applied Biotechnology

- genanalyser blev eksportprodukt | 65

GynZone | 68

Kapital til iværksættere | 70

IT-Forskerparken - fusion og navneændring | 73

Virksomhedseksempler 2000-2010 | 78

Signaturgruppen - blev en del af noget større | 78

Nabto - mere end 2 mio. devices styres af Internet of

Things-teknologi fra Aarhus | 80

Borean Pharma - et potentielt biotechstjernesbud | 82

Google - udvikling i Aarhus | 84

Kapitel 4

2010-2023 - fra Navitas til INCUBA Next | 87

Virksomhedseksempler 2010-2023 | 90

UNSILO - revolutionerende søgeteknologi | 90

Vindstød A/S - el fra vindmøller | 93

Gustav Wieds Vej og Skejby | 94

Virksomhedseksempler | 96

NMD Pharma

- ny medicin til neuromuskulære sygdomme | 96

Draupnir Bio

- medicin til behandling af blodpropper i hjertet | 98

Fokus på de helt tidlige virksomheder

- Njubizz og StartupLab | 100

Netværk

- og fokus på værdiskabelse i virksomhederne | 103

INCUBA-Next | 107

Virksomhedseksempler | 110

Partisia - kryptering af data | 110

SCALGO - big data fra INCUBA Next sikrer byer
mod oversvømmelser | 113

Kapitel 5

What's next - interview med

Mai Louise Agerskov og Peter Kjær | 117

Samspil mellem erhvervsliv og forskning | 117

Erhvervsudlejer og vækstskaber | 120

Store og små virksomheder | 121

Hvad kommer efter Next?

Hvor er INCUBA om ti år? | 123

Fakta, aktionærer, økonomi, tidslinje,

bestyrelsessammensætning og direktion | 127

Fakta 2024 | 127

Aktionærer | 127

Hovedtal 1986-2024 | 128

INCUBA-tidslinje 1986-2024 | 129

Bestyrelsesmedlemmer

Forskerpark Aarhus/INCUBA 1985-2023 | 131

Tidligere medlemmer af bestyrelsen | 132

Direktion 1985-2023 | 134

Bestyrelsesmedlemmer i

Foreningen Forskerparken i Aarhus 2024 | 134

Kilder | 136

FORORD

INCUBA

Forskerpark Aarhus – vækstskaber mellem forskning, innovation og erhvervsliv 1986-2024

Denne bog er resultatet af et initiativ taget af Foreningen Forskerparken i Aarhus. Foreningen blev stiftet i marts 1985 med henblik på at afdække mulighederne for at oprette en forskerpark. Selve byggeriet af Forskerpark Aarhus blev i 1986 organiseret inden for rammerne af Forskerpark Aarhus A/S, der i dag hedder INCUBA A/S.

Foreningen Forskerparken i Aarhus var aktionær i Forskerparken frem til 2004, hvor foreningen realiserede sine aktier. Provenuet herfra blev siden brugt til at understøtte en række af Forskerparkens aktiviteter, herunder i en periode uddeling af en årlig Forskerparkpris og støtte til afholdelse af arrangementer i det aarhusianske iværksætter- og investorøkosystem.

Det er besluttet, at foreningen afvikles i 2024. De sidste midler bruges dels til udgivelsen af denne bog og dels til et særligt projekt i forbindelse med INCUBAs nyeste byggeri, INCUBA Next.

Hensigten med bogen er at give et overblik over en epokegørende, fortrinsvis lokal erhvervshistorie, som har haft og stadig har afgørende betydning for blandt andet samarbejdet mellem erhvervsliv og forskning, for udvikling af og væksten i innovative startups og for udviklingen i investeringsaktiviteterne og økosystemet omkring disse aktiviteter.

Bogen har derfor fokus på eksempler på de virksomhe-

der, som har udviklet sig i INCUBA. Herunder på de personer, der har drevet disse virksomheder frem, og hvoraf mange efter succes med en virksomhed er vendt tilbage med en ny virksomhed eller har ”betalt tilbage” til økosystemet med rådgivning af eller investering i iværksættervirksomheder.

Desuden er fokus naturligt på de faktorer, personer m.v., som gjorde det muligt at etablere Forskerpark Aarhus og fortsætte den dynamiske udvikling af INCUBA til den virksomhed, den er i dag: en forskerpark med unikt fokus på at være udlejer af lokaler til innovative virksomheder og samtidig bidrage til at skabe vækst i både disse virksomheder og i det aarhusianske økosystem for iværksættere som helhed.

Med det fokus håber vi at give erfaringer videre, som er nyttige for læseren, og selvfølgelig også give en indsigt i, hvad INCUBA er i dag, og hvad der er baggrunden.

Bogen er skrevet af Lars Stigel, der i de seneste seks år har været medlem af Foreningen Forskerparken i Aarhus’ bestyrelse. Lars Stigel har desuden som ansat i en række forskellige virksomheder været lejer i Forskerparken i mere end 30 år og har derudover en ph.d. i historie.

Forfatteren har haft god opbakning fra en gruppe, som har bidraget til at kvalitetssikre produktet. Gruppen har bestået af:

- Henning Lehmann, rektor for Aarhus Universitet fra 1983 til 2002 og næstformand for Forskerpark Aarhus A/S fra 1986 til 2003.
- Erik Jensen, civilingeniør, Rådgivende Ingeniører Søren Jensen A/S, der har stået for rådgivning i forbindelse med de fleste byggerier i Forskerparken.
- Jørgen Andersen, tidligere fakultetssekretær på Det Naturvidenskabelige Fakultet, sekretariatsmedarbejder i Forskerpark Aarhus A/S i etableringsårene, direktør for Forskningsfondens Ejendomsselskab (FEAS) fra 1987 til 2008 og administrator/direktør for Aarhus Universitets Forskningsfond fra 2002 til 2008.

- Jørgen Lang, administrerende direktør i Aarhus Universitets Forskningsfond siden 2008 og medlem af INCUBAs bestyrelse siden 2009.

Medlemmer af Forskerparkens/INCUBAs direktion gennem tiden, Hans Møller, Arne Vesterdal, Niels Chr. Sidenius og CEO Mai Louise Agerskov, har bidraget med indsigt og kommentarer. Og endelig har ledelsesrepræsentanter for de fleste af de ca. 20 case-virksomheder, som er beskrevet i bogen, delt deres viden og erfaringer. Det er blandt andre disse virksomheder, som har bidraget til livet og udviklingen i INCUBA gennem snart 40 år.

Bogens udgivelse er finansieret af Foreningen Forskerparken i Aarhus og INCUBA.

God læselyst.

April 2024

Bestyrelsen for Foreningen Forskerparken i Aarhus

Forskerparkens og INCUBAs navne

Forskerparken har skiftet navn undervejs:

Forskerpark Aarhus A/S fra 1986 til 2007

INCUBA Science Park A/S fra 2007 til 2013

INCUBA A/S fra 2013

I bogen optræder desuden andre enheder med navnet Incuba. Der er tale om et investeringsselskab, Incuba A/S, der blev stiftet i 2001. Investeringsselskabet var fra 2001 medejer af Forskerpark Aarhus A/S samt af Udviklingsparken A/S, der blev fusioneret med IT-Forskerpark Katrinebjerg A/S i 2003. IT-Forskerpark Katrinebjerg fik i 2005 navnet IT-Huset Katrinebjerg A/S og blev i 2007 fusioneret med Forskerpark Aarhus til INCUBA Science Park. Investeringsselskabet Incuba A/S skiftede i 2013 navn til Incuba Invest, der senere blev opløst. Herefter var Forskerparken INCUBA A/S alene om at bruge navnet.

KAPITEL 1

Danmarks første forskerpark

Indvielsen af Forskerparken i Aarhus 11. september 1986 blev sluttet af med, at Aarhus Oliefabriks orkester spillede *Århus Tappenstreg* – en marchmelodi angiveligt komponeret omkring 1827.

Allerede et par uger inden *Århus Tappenstreg* blev spillet, var de første virksomheder flyttet ind i de knap færdige pavilloner på 2.500 kvm, som udgjorde det første midlertidige forskerparkbyggeri ved Gustav Wieds Vej bag Langelandsgades Kaserne og et kort stenkast fra Universitetsparken. Der var endnu ikke lagt tag på bygningen, der skulle huse kantinen, men den første blok til kontorer og laboratorier stod færdig. Blandt de første virksomheder i den nye forskerpark var Vandkvalitetsinstituttet og den rådgivende ingeniørvirksomhed Tage Sørensen A/S. Pavillonbyggeriet, som ret hurtigt blev udvidet med endnu en pavillon til Kræftens Bekæmpelses afdeling for virusforskning, fik kun tilladelse af kommunen til at stå på grunden i fem år. På grund af midlertidigheden kunne kommunen lade byggeriet slippe uden om langstrakte lokalplansprocedurer. Den tilladelse er efterfølgende blevet forlænget flere gange.

At det var Danmarks første forskerpark, blev der lagt stor vægt på i talerne til indvielsen fra statsminister Poul Schlüter, rektor Henning Lehmann, bestyrelsesformand N.P. Bager og ikke mindst byens borgmester Thorkild Simonsen. Sidstnævnte var i ugen efter indvielsen stærkt uforstående

over for, at Danmarks Radios TV Avisen ikke havde rapporteret fra begivenheden, ligesom monopolkanalen heller ikke havde givet Aarhus Festuge, som fandt sted samtidigt, nogen opmærksomhed.

København kom – stærkt inspireret af Aarhus – på banen med Forskerbyen Symbion i lejede lokaler i november 1986, Aalborg og Roskilde (ved Risø) fik deres forskerparker, henholdsvis NOVI og CAT, i 1989, Syddanske Forskerparker i Odense kom til i 1992. Forskningscentret ved Hørsholm, i dag kaldet DTU Science Park, var ganske vist oprettet omkring 1970, men var en statsligt finansieret enhed med fokus på statslige forskningsinstitutter, så det gjaldt ikke rigtigt som en forskerpark – mente man i Aarhus.

Senere indviede Aarhus også Danmarks første biomedico-forskerpark og Danmarks første IT-forskerpark. Det vender vi tilbage til.

Inspiration og handling

Forskerparken i Aarhus blev etableret efter en usædvanlig hurtig og ubureaukratisk proces baseret på høj grad af tillid mellem aktørerne. I sommeren 1984 blev der etableret et erhvervskontaktudvalg i Aarhus Kommune som bindeled mellem erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder i Aarhus. I forbindelse med det første møde lancerede kommunens nytiltrådte erhvervsrådgiver, Erik Jantzen, idéen om etablering af en forskerpark med inspiration fra de engelske og amerikanske "science parks" og den svenske forskerby IDEON i Lund, som Jantzen havde rekvireret materiale fra til brug på mødet. Jantzen definerede på baggrund af de udenlandske erfaringer en forskerpark som en fysisk ramme om avanceret produkt- og teknologiudvikling, som er beliggende i umiddelbar nærhed af både en forskningskoncentration og en industrikoncentration med henblik på at skabe forskningsbaseret produktion.

Idéen om en forskerpark havde været oppe at vende et

års tid før på generalforsamlingen i Dansk Arbejdsgiverforening i Aarhus. Her havde direktøren for Nordisk Wavin, Ebbe Normark Sørensen, foreslået, at man kopierede det engelske koncept med science parks: ”Dette er ikke nogen jobskabelsesordning, der skaffer unge i arbejde i morgen, men en langsigtet strategi, som skal forhindre, at borgmesteren i Århus om 10 år skal ud med lirekassen for at samle ind til et større uforsørget provinsbysamfund.”

Det var imidlertid først, da Erik Jantzen lancerede forskerparkidéen, at der skete noget. Borgmester Thorkild Simonsen (borgmester 1982-1997) var straks med på idéen, og den lokale presse var begejstret. Jantzen og hans kollega i kommunens erhvervssekretariat, Sonja Mikkelsen, fik i løbet af kort tid holdt møder med blandt andre Aarhus Universitet, Jydsk Teknologisk Institut og en lang række erhvervsvirksomheder, som alle så positivt på idéen om en forskerpark.

På Aarhus Universitet havde man specielt på Det Naturvidenskabelige Fakultet i to-tre år haft øjnene rettet mod de engelske og amerikanske science-parker. Her havde fakultetet noteret sig, hvilken rolle en lignende konstruktion kunne spille for erhvervslivet i Danmark. Forskningen kunne hjælpe erhvervslivet med at udvikle sig i en højteknologisk tidsalder.

Dekan Karl Pedersen og fakultetssekretær Jørgen Andersen kunne se, at en forskerpark ville blive afgørende for, at universitetet kunne få en tættere forbindelse med erhvervslivet. De kunne se, at universitetets hovedprodukt ved siden af forskningen, nemlig den stigende produktion af kandidater, i højere grad skulle finde beskæftigelse i erhvervslivet. Et samarbejde med virksomheder i en forskerpark ved universitetet kunne være en af vejene hertil. Jørgen Andersen og Karl Pedersen besøgte dels Kemicentrum og det helt nye IDEON – begge i Lund – dels SINTEF på Blindern ved Oslo Universitet i Norge for at få inspiration.

Repræsentanter for de øvrige fakulteter bakkede også op om forskerparkidéen. Det samme gjorde byens andre videregående uddannelsesinstitutioner. Der var i 1980'erne i et vist

omfang et samarbejde mellem universitetsforskere og erhvervsvirksomheder, men som en reminiscens af studenteroprøret i slutningen af 1960'erne var dette samarbejde ikke uden videre en accepteret del af universitetskulturen. En forskerpark som en særlig ramme om samarbejdet kunne være en bølgebryder for en ændring af denne kultur.

Mikkelsen og Jantzen mødte på deres møder opbakning fra de lokale virksomheder – herunder Aarhus Oliefabrik, Jydsk Telefon, Jysk Teknologisk Institut, Handelsbanken, Korn og Foderstof Kompagniet, Terma Elektronik m.fl.

Århus Stiftstidende bakkede op med positiv omtale og ved at udskrive en navnekonkurrence, hvor navnet Forskerparken vandt.

Der var med andre ord al mulig grund til at tage de næste skridt for at komme videre med forskerparkidéen. Jantzen slog fast, at det var hensigten at lægge ud i stort format: ”Vi starter ikke i et cykelskur.”

I marts 1985 blev Foreningen Forskerparken i Aarhus etableret af 23 virksomheder, institutioner m.v. Foreningen blev ledet af en bestyrelse med repræsentanter for de ni centrale aktører med Jydsk Telefons direktør Kurt Vestergaard som formand og rektor for Aarhus Universitet Henning Lehmann som næstformand. Derudover deltog følgende personer i bestyrelsen: bankdirektør N.P. Bager, Handelsbanken i Århus, rektor R. Gaunholm, Ingeniørhøjskolen i Århus, direktør Jørgen Ladegaard, Jysk Teknologisk Institut, teknisk direktør John Poulsen, Aarhus Oliefabrik, borgmester Thor-kild Simonsen, entreprenør Per Aarsleff og landsretssagfører Hugo Schmidt.

Foreningen dannede ramme om de fortsatte aktiviteter, som var at skabe et beslutningsgrundlag for etablering af en forskerpark, at skaffe midler til projektet, definere behov for faciliteter og i det hele taget holde gryden i kog, så den fortsatte opbakning blev sikret. Et år senere havde foreningen mere end 100 medlemmer, primært virksomheder.

Når en forening dannede ramme om det første arbejde, skyldtes det blandt andet, at det dermed blev muligt for offentlige institutioner at støtte aktiviteten, hvilket de ikke kunne have gjort, hvis man havde etableret et aktieselskab. Aarhus Byråd besluttede på sit møde 8. maj 1985 at melde sine seks magistratsmedlemmer ind i foreningen og støttede dermed med 3.000 kr. Danmarks Kommunistiske Partis repræsentant i byrådet var som den eneste imod, at byrådet skulle støtte etableringen af en forskerpark: ”Forskerne udsultes og må søge støtte hos danske erhvervsinteresser.

Første spadestik til Danmarks første forskerpark tages 11. juni 1986 af entreprenør Per Aarsleff med møje og besvær på den hårdt nedtrampede og nedkørte tidligere kasernegrund. Fra venstre ses rektor Henning Lehmann, direktør Kurt Vestergaard, borgmester Thorkild Simonsen, direktør Jørgen Ladefoged, teknisk direktør John Poulsen, direktør Erik Jantzen, rektor R. Gaunholm, arkitekt Henning Jensen og direktør Niels P. Bager. Foto INCUBA.

Vi kan ikke acceptere, at kapitalinteresser skal diktere dansk forskning.” (Citeret fra *Århus Stiftstidende*, 9. maj 1985).

Foreningen etablerede sig i efteråret 1985 med selvstændigt sekretariat, og en stilling som leder af sekretariatet blev slået op. Erik Jantzen blev leder af sekretariatet og forlod dermed sin stilling som erhvervskonsulent i Aarhus Kommune. Ikke fordi han havde søgt stillingen, men fordi bestyrelsen for foreningen gik til borgmesteren og overtalte ham til at slippe sin erhvervskonsulent. Desuden blev Jørgen Andersen frikøbt fra sin stilling som fakultetssekretær på Aarhus Universitet, så han kunne indgå halvtids i sekretariatet. Sekretariatet skulle stå i spidsen for gennemførelsen af et forprojekt af halvandet års varighed. Finansieringen af sekretariatet og foreningens arbejde skete igennem medlemskontingenter og støtte fra en række primært lokale fonde og virksomheder – heraf 300.000 kr. fra fonde tilknyttet Aarhus Universitet. Foreningen søgte også Teknologistyrelsen om et tilskud på 1,3 mio. kr. til at dække restfinansieringen efter de mere end 500.000 kr., man havde fået fra diverse fonde. Teknologistyrelsen ville dog kun støtte med yderligere 500.000 kr., hvilket blev taget ilde op af blandt andre borgmesteren i Aarhus, især fordi den borgerlige regering netop havde givet klart udtryk for, at dansk erhvervslivs konkurrenceevne skulle forbedres gennem et tættere samarbejde mellem virksomhederne og universiteterne.

Foreningen arrangerede i november 1985 en studietur for foreningens medlemmer til forskerbyen IDEON i Lund, som var et af forbillederne for Aarhus-initiativet. Studieturen blev fulgt op med en konference 31. januar 1986 på Aarhus Universitet med temaet: ”Samarbejde universitet-erhvervsliv – forskerparken en ny mulighed”. Konferencen samlede godt 200 deltagere, der blandt andet kunne høre om erfaringerne fra IDEON og fra engelske forskerparker samt om det aarhusianske initiativ.

På baggrund af konferencen og den store opbakning herfra til forskerparkinitiativet besluttede foreningens bestyrel-

se få dage efter, at der skulle sættes gang i et midlertidigt byggeri. Der var ikke grund til at afvente omfattende analyser og rapportskrivelser. En byggegrund på trekanten mellem Langelandsgade, Gustav Wieds Vej og Emil Aarestrups Vej kunne bruges, idet en del af grunden i forvejen var reserveret af Undervisningsministeriet og en yderligere del blev overtaget af ministeriet. Undervisningsminister Bertel Haarder bakkede dermed op om formålet og stillede grunden til rådighed, så Forskerparken kunne leje den.

Nu var det bare at gå i gang.

Forskerpark Aarhus' sekretariat ved starten. Fra venstre Jørgen Andersen (udlånt på halv tid fra Det Naturvidenskabelige Fakultet på Aarhus Universitet), direktør Erik Jantzen og sekretær Kirsten Christensen. Foto INCUBA.

Forskerpark Aarhus A/S

Foreningen egnede sig ikke som juridisk enhed til at stå som bygherre, udlejer og driftsansvarlig. Derfor etablerede man aktieselskabet Forskerpark Aarhus A/S i april 1986 med

75 af foreningens medlemmer som aktionærer. Blandt de større aktionærer var Handelsbanken i Århus (nu Danske Bank), Aarhus Universitets Forskningsfond, Jydsk Telefon og Per Aarsleff. Aarhus Oliefabrik (nu AarhusKarlshamn AB) var i sine vedtægter afskåret fra at tegne aktier, men kunne i stedet yde et tilskud på 500.000 kr., som foreningen så kunne købe aktier for. De følgende måneder blev der tegnet aktier for 9 mio. kr. til finansiering af byggeriet. Forskerpark Aarhus A/S' bestyrelsesformand blev bankdirektør N.P. Bagger, rektor Henning Lehmann blev næstformand, og øvrige medlemmer af bestyrelsen var direktør Kurt Vestergaard, Jydsk Telefon, direktør John Poulsen, Aarhus Oliefabrik, samt landsretssagfører Hugo Schmidt. Der var med andre ord en høj grad af sammenfald mellem foreningens og aktieselskabets bestyrelser. Aktieselskabets direktør blev Erik Jantzen.

I indbydelsen til at tegne aktier fra april 1986 blev det beskrevet, at det var planen så hurtigt som muligt at opføre permanente bygninger ved siden af pavillonbyggeriet, så disse bygninger kunne stå klar i 1988. Desuden blev det slået fast, at selskabet og tegningen af aktiekapital skulle ses som et af de første eksempler på "seed money investment" - investering af tålmodige penge i højteknologi. Investorerne skulle ikke forvente en forrentning af investeringen i pavillonbyggeriet, idet selskabet og de indledende aktiviteter var et første skridt i en perspektivrig udvikling.

Pavillonbyggeriet var et let og ret enkelt og dermed relativt billigt byggeri, som Roslev Huse stod for, men som blev piftet op arkitektonisk af Henning Jensen fra C.F. Møllers Tegnestue og ingeniør- og installationsmæssigt af civilingeniør Erik Jensen fra det rådgivende ingeniørfirma Søren Jensen.

11. juni 1986 tog entreprenør Per Aarsleff det første spadestik til byggeriet af de planlagte 1.800 kvm i to blokke. Den gode entreprenør kom imidlertid på hårdt arbejde, da det viste sig, at kasernearealets overflade efter mange års støvletramp og kørsel med tungt maskinel var svær at

komme igennem med en spade. Derefter tog maskinerne over, og hurtigt begyndte bygningerne at blive rejst. Interessen for at komme ind som lejer var stor, og det blev derfor besluttet at øge byggeriet med 800 kvm i form af en ekstra etage på en af blokkene. Desuden blev det besluttet at bygge en separat blok nr. 3 til brug for Kræftens Bekæmpelses afdeling for virusforskning. Udgifterne til opførelsen af denne blok blev dækket af Kræftens Bekæmpelse selv. Blokken på 375 kvm blev købt af Forskningsfondens Ejendomsselskab i 2005, hvor Kræftens Bekæmpelse flyttede ud.

Grunden på det gamle kaserneareal, som blev stillet til rådighed for det midlertidige byggeri af forskerparkens første pavillonbyggeri. April 1986. Foto Jens-Kristian Søgaard (i Aarhus Stadsarkiv).

Ambition og opbakning

Intentionen med Forskerparken var at skabe tættere forbindelse mellem forskning og erhvervsliv med henblik på at skabe mere forskningsbaseret udvikling og produktion. Som nævnt var der en klar ambition fra Aarhus Universitets side om at skabe en mere tæt dialog med erhvervslivet og åbne flere døre til aftagere af universitetets kandidater. Dette kunne blandt andet ske gennem samarbejdsprojekter,

som kunne placeres i Forskerparken. Fokus var med andre ord på etablerede virksomheder og institutioner i området. Dette blev tydeligt afspejlet i de virksomheder, som var de første til at placere sig i Forskerparken, eksempelvis Jydsk Telefon, Jysk Teknologisk Institut, Regnecentralen, Mentor Informatik og Vandkvalitetsinstituttet. Som sådan levede virkeligheden fra start op til ambitionen.

Man havde dog håbet, at også større virksomheder uden for Aarhus ville placere forskningsaktiviteter i Forskerparken. Da Novo Industri A/S gik ind som aktionær i det københavnske forskerparkprojekt Symbion, skrev rektor Lehmann til direktør Ulrik Lassen fra Novo Industri: ”Det er indlysende, at det vil være os kært, om Novo ved passende lejlighed vil udstrække sit projektengagement, der er annonceret i forbindelse med Symbion, til også at gælde Århus. Engagementet rummer efter min vurdering særdeles interessante aspekter.” Aspekterne var i Lehmanns optik blandt andet bioteknologisk og veterinær forskning.

Iværksættere og nystartede virksomheder var ikke i fokus i Forskerparkens startfase. Man så på dette tidspunkt iværksætterier som noget, der var afhængigt af offentlig støtte, og såkaldte spin-out-virksomheder fra universitetet var ved Forskerparkens fødsel et særsyn.

Fokus på de etablerede virksomheder lå i tråd med den borgerlige regerings industripolitik, som man kunne se konturerne af i 1986 – bare ikke tilstrækkeligt til, at Teknologirådet ville hoste op med en større bevilling. I forbindelse med indvielsen var statsminister Poul Schlüter i *Forskerparkavisen* helt fremme i skoene med hensyn til at få indløst ambitionen:

”Jeg håber og tror, at Forskerparken i Århus vil medvirke stærkt til, at det kommer til at gå hurtigere med at bringe forskning og erhvervsliv sammen til utraditionelt samarbejde om langsigtet udvikling af nye idéer til produkter af høj kvalitet (...). Forskerparken passer fint ind i regeringens handlingsplan for forskning og udvikling som en af mange

brikker i et puslespil, der ikke mindst skal give virksomheder og brancher mod på at bruge mere af deres overskud på forskning.”

Og statsministeren fortsatte:

”Vores viden vil derfor mere og mere være råstoffet i vore produkter. Det betyder, at vi i løbet af uhyggeligt få år skal evne at fordoble den danske forskningsindsats. Her tænker jeg både på den, det offentlige har ansvaret for gennem universiteter, læreanstalter, de mange offentlige laboratorier osv., og på de private virksomheders forskning. (...) Vi skal have fjernet gamle barrierer – og kan glæde os over, at der både i forskningsverdenen og i erhvervslivet i dag er en helt anden forståelse for værdien af samarbejde, end der var for nogle år siden, f.eks. i 60’erne.”

Handlingsplanen for forskning og udvikling fra maj 1986 talte om støttemuligheder for højteknologisk forskning og produktudvikling i milliardklassen. Desuden mulighed for opstartshjælp til forskerparker og oprettelse af instrumentcentre. Støttemulighederne for højteknologisk forskning

Indvielsen af Danmarks første forskerpark 11. september 1986. Statsminister Poul Schlüter, borgmester Thorkild Simonsen, direktør Kurt Vestergaard, rektor Henning Lehmann, bankdirektør N.P. Bager, rektor R. Gaunholm og teknisk direktør John Poulsen råber hurra. Foto INCUBA.

blev i vid udstrækning udmøntet i det følgende årti og blev et ikke uvæsentligt fundament for de fortsatte forskerparkaktiviteter i 1990'erne.

Begrænset skepsis

Opbakningen til forskerparkidéen var som nævnt meget bred. Kun nogle få kritiske røster rejste sig. En af dem var Industrirådets formand Otto B. Christensen, direktør i Grindsted Products. Han var imod, at offentlige kasser brugte penge på forskerparker, og tvivlede på deres økonomiske bæredygtighed. Han var tilhænger af samarbejde mellem forskning og erhvervsliv, men det burde ske direkte. Vejen over en forskerpark var ikke det rigtige, sagde han til *Århus Stiftstidende* 27. april 1986. Denne kritik fastholdt han, efter at Forskerparken var indviet, fordi der blandt de første indflyttere var "lige lovlig mange halv- og heloffentlige institutioner". Industrirådsformandens skepsis blev sekunderet af formanden for Statens Teknisk-Videnskabelige Forskningsråd Erik Nilsson. Han var betænkelig ved, at man kunne komme til at trække erhvervsorienterede forskere ud af universiteterne, og at man gennem forskerparkerne kunne komme til at skabe et unødvendigt omsvøbsdepartement (*Århus Stiftstidende*, 24. september 1986, referat fra møde arrangeret af Ingeniørforeningen). I 1988 måtte Otto B. Christensen dog erkende, at Forskerparken havde fået en fin form, ikke mindst som hjemsted for mindre, forskningsprægede virksomheder: "Jeg ser i det fælles miljø i Forskerparken en grobund for udvikling af sådanne virksomheder, som næppe ville kunne magte at skabe en udvikling hver for sig." (*Forskerparkavisen*, 9. september 1988).

Studenterrådet på Aarhus Universitet var gennem sit blad *Århus H* (24. april 1986) på linje med den holdning, som Danmarks Kommunistiske Parti havde givet udtryk for i byrådet: "Hovedidéen med Forskerparken er (...) at målrette forskningen. Gennem etableringen af parken håber man at

kunne samle alle kræfter om en forbedring af dansk økonomi. Umiddelbart skulle vi alle have en interesse i det, men da det samtidig ser ud til, at de eneste, der får gevinst af projektet, er de private virksomheder, kan entusiasmen være på et meget lille sted.” Holdningen var, at virksomhederne kunne få alt for billig adgang til forskningen på universitetet, for eksempel ved at ansætte en student, der gennem sin vejleder ville få adgang til forskningsresultater og forskningsfaciliteter. I det efterfølgende nummer af bladet tog rektor Lehmann stille og roligt til genmæle mod bekymringerne, og slog fast, at virksomhederne naturligvis ville komme til at betale.

Knap var de midlertidige pavillonbygninger færdige og udlejet, før der lå planer om et permanent byggeri på 4.500 kvm på det tilstødende grundstykke på Gustav Wiedes Vej.

Eksempler på de første virksomheder i Forskerparken – og hvad der blev af dem

Et år efter indvielsen af pavillonbyggeriet var der 13 virksomheder med 90 medarbejdere lokaliseret i Forskerparken.

Vandkvalitetsinstituttet – overvågning af vandmiljøet

Vandkvalitetsinstituttet (VKI) blev etableret som en rådgivningsvirksomhed under Akademiet for de Tekniske Videnskaber i 1972 og blev en del af Dansk Hydraulisk Institut i 2000. I 1979 åbnede VKI en afdeling i Aarhus for bedre at kunne betjene de jyske kunder i forhold til undersøgelse af vandkvalitet i vandløb, søer, havvand, grundvand, emission fra forureningskilder m.v. Kunderne var – og er fortsat i dag – kommuner, amter, industri og ingeniørvirksomheder samt desuden en lang række udenlandske kunder.

VKI flyttede ind i Forskerparken i efteråret 1986 med 12 medarbejdere ud fra et ønske om at komme tættere på for-

skerne – biologer, geologer og fysikere – på Aarhus Universitet. VKI havde brug for et tårn i seks meters højde til deres aktiviteter – det blev integreret i pavillonbyggeriet. Desuden havde man fået pladsproblemer på instituttets første adresse i Aarhus. Instituttet blev boende i pavillonerne på Gustav Wiedes Vej indtil 2014, hvor de flyttede til Finlandsgade i en bygning, hvor blandt andre software- og designhuset Mjølners Informatik, som også var flyttet ud fra Gustav Wiedes Vej, boede. Flytningen skete, fordi Dansk Hydraulisk Institut (DHI), som VKI var blevet en del af, havde brug for mere plads i forbindelse med en udvidelse i antallet af medarbejdere til 25. I 2022 flyttede DHI atter ind i INCUBA på Katrinebjerg, nu reduceret til ti medarbejdere.

VKI udviklede i de første år i Forskerparken i samarbejde med forskere fra Kemisk Institut og Biologisk Institut på universitetet et analyseudstyr, som fra en bølge i havet kunne sende sensorbaserede måleresultater om miljøtilstanden til en PC på land. Udviklingen resulterede i udviklingen af en ny generation af målebøjssystemer. Et andet udviklingsprojekt fra VKI, som blev gennemført sammen med forskere fra universitetet, var en computerstyret målestation til industrielle og offentlige spildevandsanlæg. Teknologien bruges i dag til at styre afløbssystemer og spildevandsanlæg ikke bare i Danmark, men også flere steder i udlandet. Det sensorbaserede udstyr er blandt andet medvirkende til, at rensningsanlæggene producerer mere energi, end de anvender. Biologernes deltagelse i samarbejdet om udvikling af sensorsystemer resulterede i, at forskerne i 1997 etablerede deres eget selskab, Unisense. Unisense specialiserede sig i fremstilling af sensorer og boede også i Forskerparken frem til 2007.

Samarbejdet mellem forskere, VKI og senere Unisense om udvikling af sensorer m.v., som blev startet med VKIs indflytning i Forskerparken i 1986, fortsætter i dag, hvor også det kommunale selskab Aarhus Vand er en central spiller. Aarhus Vand har sammen med DHI etableret et fælles

Anders Lynggaard, afdelingschef i VKI, tjekker bundfældigheden af slammet i VKI's pilot-spildevandsrens anlæg. 1996. Foto Preben Hupfeld (i Aarhus Stadsarkiv).

selskab, Utilizero, der på kommerciel basis skal hjælpe spildevandsselskaber med at reducere drivhusgasudledning og energiforbrug ud fra de solide erfaringer og løsninger, der er skabt i Aarhus med hensyn til sensorstyret, automatisk processtyring.

Anders Lynggaard, afdelingsleder i VKI Aarhus, sagde efter ti års tilstedeværelse i Forskerparken: "Vi sætter pris på at være her i huset, hvor klimaet er behageligt og uformelt. Der gøres ikke formaliserede forsøg på at presse samarbejde frem. Erik Jantzen har fingeren på pulsen. Han kender alle og går rundt og lader ord falde, når han ser muligheder. Det er utroligt meget værd." (*Århus Stiftstidende*, 3. september 1996).

Jydsk Telefon – tal til din telefon

Kurt Vestergaard, direktør for Jydsk Telefon 1982-92, var fra starten en af de meget stærke støtter af en forskerpark i Aarhus. Derfor var det ikke overraskende, at Jydsk Telefon placerede flere udviklingsprojekter i Forskerparken, hvor der var et stærkt samarbejde med forskere på Aarhus Universitet. Det var netop den type samarbejde, som var den helt grundlæggende idé med Forskerparken.

Et af Jydsk Telefons projekter handlede om at udvikle optiske forstærkere, som kunne erstatte de gængse elektroniske forstærkere. Den nye type forstærkere ville der blive behov for til datatransmission (lyd, billeder og andre signaler), i forbindelse med at der på sigt skulle nedlægges lyslederkabler overalt i landet. I projektet arbejdede Jydsk Telefon tæt sammen med to fysikere fra Aarhus Universitet. Projektet startede i Forskerparken i 1986 og var i 1989 så langt, at det kunne flyttes hjem til Jydsk Telefon i Slet. Projektets resultater blev en del af basisteknologien i den omfattende overgang til lyslederkabler i Danmark.

Talegenkendelse var et andet og mere langstrakt projekt. Projektet var startet i 1983 i det små af Kirks Telefonfabrik i samarbejde med Regnecentralen. I 1986 overtog Jydsk Telefon Kirks rolle i samarbejdet med Regnecentralen og lokaliserede det i Forskerparken. En forsker fra Institut for Lingvistik på Aarhus Universitet, en statistiker, en neuropsykolog og en medicotekniker fra Hørecentralen fra Århus Kommunehospital var også tilknyttet sammen med en specialist fra Arbejdsmedicinsk Institut.

Målet med udviklingsprojektet var at gøre det muligt for telefonabonnenterne – dengang havde man stort set kun fastnettelefoner – at sige det nummer, man ville ringe til, til telefonen i stedet for at taste det. Tanken med det tværfaglige samarbejde var at simulere den aktivitet, som hjernen foretager, når den forstår lyde i form af tale. Fordelen ved den løsning, man arbejdede på, var dels, at personer med

handicap lettere ville kunne bruge telefonen, og dels at det ville blive billigere at producere telefoner uden tastatur. Endelig var metoden i modsætning til senere talegenkendelsesprojekter ikke afhængig af stor computerkraft.

Først i 1991 var man så langt, at man kunne teste det hos kunder i Skanderborgområdet. I forsøget kunne kunderne sige det ønskede nummer som fire to cifrede tal. I 1993 var resultatet ifølge en artikel i *Ingeniøren* (16. april), at knap halvdelen af opkaldene blev ekspederet korrekt. Man var derfor ikke så langt, at systemet kunne implementeres i normal drift. I 1990 var Jydsk Telefon blevet en del af TDC, der i

Kantinen i pavillonen på Gustav Wieds Vej. Forrest til højre ses medarbejderne i Jydsk Telefons talegenkendelsesprojekt. Foto INCUBA.

sommeren 1993 flyttede projektet til selskabets jyske hovedkvarter i Slet, hvor selskabets udviklingslaboratorium lå. Her blev projektet reelt stoppet. Talegenkendelsesprojektet fik med andre ord efter en tiårig udviklingsindsats ikke mulighed for at komme i mål med at skabe et nyt produkt.

Holdet bag projektet gik tilbage til deres stillinger på Aarhus Universitet, Århus Kommunehospital m.v., mens ingeniørerne fra telefonselskabet kom til at arbejde videre med syntetisk tale.

Det midlertidige pavillonbyggeri på Gustav Wieds Vej, der stod klar i september 1986. Foto INCUBA.

Tessek

Tessek flyttede ind i pavillonerne i begyndelsen af 1987. Tessek blev som dansk firma etableret af det tjekkoslovakiske,

statsejede firma Tesla (ikke at forveksle med den senere producent af elbiler) i samarbejde med det engelsk-amerikanske firma Senetek. Konstruktionen med det aarhusianske firma var blandt andet blevet igangsat af professor ved Kemisk Institut på Aarhus Universitet, Brian Clark, der var tilknyttet Senetek, der investerede i forskellige medicinske selskaber internationalt. Specielt interesserede Senetek sig for investering inden for aldersrelaterede sygdomme. Tessek skulle som dansk selskab dels være et brohoved til det vestlige marked for det tjekkoslovakiske selskabs diagnoseudstyr og kromatografer, dels videreudvikle nye produkter.

Tessek blev etableret før murens fald i 1989, og på det tidspunkt var det svært for virksomheder i østblokken at komme ind på markedet i Vesten. Tessek i Aarhus skulle derfor kvalitetssikre udstyret fra moderselskabet, idet en af udfordringerne for salg i Vesten var, at tilliden til østeuropæiske produkter ikke var i top.

Selskabet havde seks medarbejdere. Den første laboratoriechef var Marek Danielewicz, der kom fra Polen.

I Aarhus udviklede Tessek apparatur til rensning af blod for smitsom virus til bløderpatienter i samarbejde med Blodbanken på Skejby Hospital og fik også en stor ordre på lignende udstyr fra USA og Canada. Tessek kunne imidlertid ikke klare sig i konkurrencen med de mere etablerede, internationale medicoselskaber.

Tessek A/S gik konkurs i 1993. Inden da var selskabets aktiviteter i Forskerparken lukket ned, og et andet bioteknologisk firma, DNA Technology, flyttede ind i efteråret 1992 som lejer af de ca. 340 kvm, som Tessek ikke længere kunne betale. DNA Technology blev boende på Gustav Wiedes Vej til 2008.

Marek Danielewicz stoppede som laboratorieleder i 1989. Derefter var han ansat i en række virksomheder og har i dag sin egen virksomhed, MD-Scientific, med en lille afdeling i Aarhus og en større afdeling i Polen.

FORSKERPARKEN I AARHUS
SCIENCE PARK AARHUS

KAPITEL 2

Permanente bygninger – forskning og iværksættere

I efteråret 1989 stod der 4.500 kvm nybyggede lokaler i permanente bygninger med gule mursten og gule tegltage klar til indflytning på Gustav Wieds Vej. Dronning Margrethe havde hjælpsomt svunget murskeen og nedlagt grundstenen 9. september året før og sikret sig, at et grundstensdokument sammen med landets aviser og rigets mønter blev forsvarligt gemt i byggeriet. I 1997 byggede man en yderligere etape i gule mursten. Grunden blev lejet af Undervisningsministeriet med en brugsret på 35 år. Forskerparken købte imidlertid grunden i 2002.

De permanente bygninger, der matchede Universitetsparkens bygninger af gule mursten og med gule tegltage, blev udformet i dialog mellem universitetets forskere og arkitekt Henning Jensen fra C.F. Møllers tegnestue og civilingeniør Erik Jensen fra det rådgivende ingeniørfirma Søren Jensen. Princippet var bygninger med fleksible kontormoduler i den ene side og fleksible lokaler forberedt til laboratorieindretning i den anden side. Indgangspartier blev holdt lyse med store glaspartier og flotte trappeløb, der optog mindst mulig plads, og som samtidig kunne være bindeled til en udbygning i etaper. Byggeriet blev planlagt i henhold til en forventet lokalplan, der tillod at rejse syv bygninger med gavle ud mod Gustav Wieds Vej i nordvest-sydøst-gående kæder bygget i faldende højde ned mod den gamle universitetspark. På tidspunktet for planen var forventningen, at

Langelandsgades kaserne skulle fjernes. Dette skete imidlertid ikke, idet kasernen blev ombygget til universitetsformål.

Den første udbygning lå i forlængelse af, at det midlertidige pavillonbyggeri var blevet en succes. Udlejningen i pavillonerne var i top, og lejernes karakter levede op til ambitionen om de virksomheder, som man ønskede at lægge lokaler til. Men pavillonerne var et byggeri med midlertidig godkendelse, hvorfor der var brug for at få bygget de permanente bygninger, som det fra starten havde været planen at bygge.

En afgørende faktor for, at udbygningen kunne realiseres, var, at Aarhus Universitets Forskningsfond havde fået fle-

Dronning Margrethe 2. svinger murskeem i forbindelse med grundstensnedlæggelse ved opførelsen af Forskerparkens første permanente bygninger 9. september 1988. Foto Claus Haagensen.

re midler at råde over, og at fondens ledelse så investeringer i blandt andet forskerparkbyggeri som en fornuftig måde at bruge midlerne på.

Fondens eksistens beroede på ejerskabet af Cheminova A/S, hvis tidligere ejer i 1944 havde lagt selskabet ind i fonden. Fondens skulle gennem sit udbytte fra aktieselskabet støtte den videnskabelige forskning på Aarhus Universitet. Udbyttet havde gennem årene været relativt beskedent, men i 1985 var det trods alt på 5,3 mio. kr. I 1986 kunne fonden dermed beslutte at skyde i alt 2,25 mio. kr. i Forskerpark Aarhus A/S.

I forbindelse med børsintroduktionen af Cheminova i juni 1986 fik fonden omkring 175 mio. kr. i kassen gennem salg af en del af fondens aktier. Det gav nye muskler til fonden, der nu kunne investere i andre aktiver end Cheminova. I februar 1987 etablerede fonden Forskningsfondens Ejendomsselskab A/S (FEAS), i første omgang med 10 mio. kr. og med yderligere 10 mio. kr. reserveret til formålet.

Ejendomsselskabets første opgave var at opføre de første permanente bygninger på Gustav Wieds Vej i samarbejde med Forskerpark Aarhus A/S. Forsøg på at få flere investorer til at tegne aktier til finansieringen af nybyggeriet var her i slutningen af "fattigfirserne" markant sværere, end tilfældet havde været med det første byggeri. Ingen virksomheder og professionelle investorer meldte sig. Derfor måtte FEAS påtage sig opgaven.

Set fra universitetets og Forskningsfondens side var formålet med det fortsatte forskerparkbyggeri dels at skabe rammer for iværksættere og udviklingsafdelinger for eksisterende virksomheder, dels - og ikke mindst - at skabe rammer for forskergrupper, der blev etableret med finansiering fra store statslige og EU-forskningsprogrammer. Den type tidsbegrænsede forskningsprogrammer, for eksempel inden for bioteknologi og fødevareteknologi, kom der flere og flere af. I den forbindelse var det en forudsætning for at få bevillinger, at man kunne stille de nødvendige fysiske faciliteter til rådig-

GRUNDSTENSDOKUMENT

År 1988, den 9. september,

i DRONNING MARGRETHE II's 17. REGERINGSÅR,

medens Poul Schlüter var statsminister, Bertel Haarder undervisnings- og forskningsminister og Thorkild Simonsen borgmester i Århus, blev der nedlagt grundsten til denne bygning, der udgør 1. etape af et bygningskompleks til Forskerparken i Århus.

Bygherre var FORSKNINGSFONDENS EJENDOMSSELSKAB A/S.

Bygningen opførtes i samarbejde med FORSKERPARK-AARHUS A/S,

som skulle stå for administration og drift, og som senere skulle indgå som medejer.

Samlende ramme om dette første danske forskerpark-projekt var

FORENINGEN FORSKERPARKEN I ÅRHUS.

I bestyrelserne sad:

Forskningsfondens Ejendomsselskab A/S:
Henning Lehmann (formand)
Niels Peter Bager
Stig Møller
Karl Pedersen
Per Aarsleff
Direktør: Jørgen Andersen

Forskerpark Aarhus A/S:
Niels Peter Bager (formand)
Henning Lehmann
John Poulsen
Hugo Schmidt
Kurt Vestergaard
Direktør: Erik Jantzen

Foreningen Forskerparken i Århus:
Kurt Vestergaard (formand)
Henning Lehmann (næstformand)
Niels Peter Bager (kasserer)
Rasmus Gaunholm
Nils Skibsted Hansen
John Poulsen
Thorkild Simonsen
Hugo Schmidt
Per Aarsleff

Byggeudvalget bestod af Henning Lehmann, Niels Peter Bager, Jørgen Andersen og Erik Jantzen.

For projektering, byggeledelse og fagtilsyn stod en totalrådgivergruppe, bestående af

C.F. Møllers Tegnesteue, arkitekter m.a.a., og
Søren Jensen, Rådgivende Ingeniører A/S,
med arkitekt Henning Jensen, m.a.a., som projektleder.

Byggestyring blev varetaget af Byggeplan-Data AS.

Byggegrunden på i alt 16.098 m² var som led i Regeringens Handlingsplan for Forskning og Udvikling stillet vederlagsfrit til rådighed af Undervisnings- og Forskningsministeriet gennem Aarhus Universitet.

Efter indbudt licitation i april 1988 blev byggeriets fagentrepriser overdraget til

A. Mågevejens Murer- og Tømrerforretning A/S.	E. Svend Erik Laursen A/S.
B. Svend Andresen A/S.	F. A/S Eifa El-installation.
C. Marius Hansen & Søn A/S.	G. Danfoss A/S.
D. Unitec A/S.	H. Siemens A/S.

DETTE GRUNDSTENSDOKUMENT

nedlægges med ønsket om, at bygningen må danne ramme om forsknings- og udviklingsprojekter, hvor erhvervslivet og universitetsverdenen kan mødes og sammen arbejde for udviklingen af nye produkter og metoder til gavn for erhvervsudviklingen i Århus-området og i Danmark som helhed.

DE TRE GRUNDSTEN BLEV NEDLAGT AF

Hds. Majestæt Dronning Margrethe II

Bertel Haarder
Undervisnings- og Forskningsminister

Thorkild Simonsen
Borgmester

Sammen med dette dokument, der nedlagdes af Aarhus Universitets rektor, Henning Lehmann, nedlagdes eksemplarer af rigets gældende mønter af direktør Niels Peter Bager og eksemplarer af dagens avis af laboratoriefach Ib Thomsen.

hed. Men universitetet var i pladsnød. Her var placeringen i en forskerpark en løsning, som også var af betydning for at få tildelt forskningsbevillinger, fordi placeringen signalerede en ekstra erhvervsorienteret dimension.

Grundstensdokumentet som blev indmuret i det første permanente byggeri.

Forskningsprogrammer

Muligheden for, at forskere fra Aarhus Universitet kunne lokalisere sig i det nye forskerparkbyggeri, var af mindst lige så stor betydning for Forskerparkens økonomi som for forskerne. Særligt i årene fra 1989 til starten af 1993 var det svært at leje laboratorier og kontorer ud til private virksomheder på grund af den nævnte opbremsning i økonomien, som fortsatte fra 1980'erne ind i 1990'erne. I maj 1991 stod der 1.500 kvm lokaler (ca. 25 % af det samlede areal i pavillonerne og nybyggeriet) og ventede på lejere. Konsekvensen var underskud i Forskerpark Aarhus A/S i de første år af 1990'erne, på trods af at Erik Jantzen i et vist omfang tjente sin løn ind til selskabet ved at være EU-finansieret konsulent for nye forskerparker under opbygning i EU. Aktionærerne rystede dog ikke på hænderne og skød ny kapital ind i selskabet.

Lokalisering af forskningsprogrammer bidrog til at afhjælpe situationen. Med finansiering fra et bioteknologisk forskningsprogram rykkede Bioregulatorisk Forskningscenter ind i bygningerne fra start. Centret var en del af Institut for Molekylærbiologi og Plantefysiologi på Aarhus Universitet. Instituttet flyttede også andre aktiviteter til Forsker-

Erik Jantzen og Henning Lehmann hjælpes ad med at lægge rigets mønter ned i røret med grundstensdokumentet 9. september 1988.
Foto INCUBA.

parken. Det samme gjorde Kemisk Institut med Laboratoriet for Genekspression. Lokaliseringen i Forskerparken skulle bidrage til at gøre det lettere for mindre virksomheder at komme i kontakt med forskerne, benytte deres apparatur m.v. Imidlertid var det ikke alle de forskningsaktiviteter, som blev flyttet fra Universitetsparken til Forskerparken, der i kraft af flytningen fik mere fokus på virksomhedskontakter.

Senere – i 1992 – blev et større fødevareteknologisk forskningsprogram lokaliseret i Forskerparken. Projektet, der var medfinansieret af Mejeribrugets Forsknings Fond, undersøgte via molekylærbiologiske metoder, hvad der sker med mælken, blandt andet når den behandles i produktionen på mejerierne. Og i slutningen af 1997 kom endnu et bioteknologisk forskningscenter til.

Et større samfundsvidenskabeligt forskningscenter, Center for Arbejdsmarkedsstudier, lejede sig ind på godt 400 kvm i perioden 1993 til 1998.

Da huslejen for laboratorier i Forskerparken var for-

De permanente bygninger i gule mursten på Gustav Wieders Vej med de grå midlertidige pavilloner længst borte. Foto Claus Haagensen.

holdsviis høj, var det af betydning, at Aarhus Universitets Forskningsfond kunne bidrage med tilskud til Forskerparken, så lejen kunne holdes på et lavere niveau. Det skete under fondens særlige indsats benævnt "Videnskabens ydre rammer", som også støttede indretningen af laboratorierne med apparatur. Det var ganske enkelt nødvendigt for at kompensere for den manglende dækning af basisudgifter (herunder til husleje) i bevillingerne til universitetet fra de statslige forskningsprogrammer.

Det lå entydigt i fortællingen om Forskerparken, at det var en privat virksomhed, hvor der ikke var behov for, at offentlige myndigheder skulle blande sig i driften. Derimod var universitetet, andre offentlige og halvoftentlige virksomheder og projekter velkomne som lejere. Denne - nødvendige - holdning gjorde sig også gældende i forbindelse med de kommende byggerier. Desuden var det ikke uden betydning, at kommunen og amtet i 1992 hver gav Forskerparken et rente- og afdragsfrit lån på 5 mio. kr. samt i øvrigt stillede grunden på Gustav Wieds Vej til rådighed på lempelige vilkår.

Gensplejede kartoffelchips

Der var dog stadig stort fokus på at lokalisere private virksomheders forskningsaktiviteter. Et af de projekter, som det i 1989 lykkedes at lokalisere i Forskerparken, var et projekt under Danisco. Molekylærbiologen Jette Kreiberg stod sammen med to andre medarbejdere for projektet i Forskerparken, der blandt andet blev finansieret af EF-midler. Projektet drejede sig om at undersøge, hvilken betydning gener og enzymer har for omdannelsen af stivelse til sukker i forbindelse med lagring af kartofler. Sukkerindholdet er af betydning for kvaliteten ved produktionen af kartoffelchips, idet sukkeret medfører, at chipsene bliver misfarvede og dermed ikke salgbare.

Baggrunden for at placere forskningsprojektet i Forskerparken var ifølge forskningschef Bjarne Adamsen fra Da-

nisco naboskabet til molekylærbiologerne på Aarhus Universitet, hvor Jette Kreiberg havde taget sin forskeruddannelse. For projektet var det afgørende, at man havde sit eget laboratorium og ikke blot lejede sig ind på universitetet. Desuden fik universitetets molekylærbio-

Trapperum i de permanente bygninger på Gustav Wiedes Vej.
Foto INCUBA.

loger adgang til at benytte det avancerede apparatur, som Danisco-projektet kom til at råde over. I sommeren 1993 var man så langt med projektet, at de første 1.400 gensplejsede kartoffelplanter var sat ud på en forsøgsmark på Lolland.

Resultaterne var i top, og Danisco patenterede metoden og forventede store royaltyindtægter fra producenter af kartoffelchips. Projektet fortsatte de følgende år, men flyttede til Daniscos afdeling i København. Uanset at projektets resultater var succesrige, stoppede Danisco projektet i 1999 på grund af stærke protester fra befolkningen i Danmark og andre steder i verden mod at producere gensplejsede fødevarer. Flere af deltagerne i projektet kom efterfølgende til at arbejde i lægemiddelindustrien, hvor deres kompetencer var efterspurgt. Modstanden mod lægemidler, hvor der blev brugt gensplejsning, var markant mindre end modstanden mod fødevarer.

Forskningscenter for mejeribruget

Et endnu større projekt lykkedes det ikke at trække til Forskerparken, selv om der fra universitetet, kommunen samt en lang række virksomheder og organisationer blev lagt massive kræfter bag det. Fra starten af 1989 var der seriøse og positive drøftelser med undervisningsminister Bertel Haarder og landbrugsminister Lauritz Tørnæs om udflytning af Mejeribrugets Forskningscenter fra Hillerød, der skulle lukkes i sommeren 1990. Også udflytningen af mejeriingeniøruddannelsen fra Landbohøjskolen på Frederiksberg indgik som et centralt element i drøftelserne. Formanden for Danske Mejeriers Fællesorganisation, Thomas Jørgensen, var positiv, og mejeribruget ville finansiere udflytningen. Aarhus Universitet svarede meget hurtigt, at man var interesseret i et samarbejde, hvor en mejeriingeniøruddannelse kunne etableres som en særlig udgave af en bachelor i biologi parallelt med uddannelsen på Landbohøjskolen på Frederiksberg. Et nyt forsknings-

center ville have behov for tre nye fløje eller 5.000 kvm i Forskerpark Aarhus. Mejeribruget havde fra start sat som betingelse for at bygge forskningscentret, at mejeriingeniøruddannelsen fulgte med til Aarhus. Projektet kunne ses som en del af en mulig langsigtet plan om udflytning af hele Landbohøjskolen fra Frederiksberg – en plan, der i en rapport om modeller for en flytning af Landbohøjskolens uddannelser til Vestdanmark fra efteråret 1988 med løshånd blev anslået til at koste den nette sum af 2,7 mia. kr. Det var et beløb, som på mange måder kunne anfægtes – og blev det af rektor Henning Lehmann i en kronik i *Århus Stiftstidende* 15. december 1988.

Forhandlingerne om Mejeribrugets Forskningscenter og flytning af mejeriingeniøruddannelsen forløb tilsyneladende positivt hen igennem 1989. Imidlertid kom projektet ikke i mål. I februar 1990 kunne *Århus Stiftstidende* fortælle, at der var splid i regeringen om sagen, og i april kunne avisen konkretisere det yderligere: Statsminister Poul Schlüter, der boede på Frederiksberg, som var en kommune med traditionsrigt konservativt styre, var ifølge avisen imod. På den baggrund meddelte Mejeriernes Fællesorganisation, der havde reserveret 51 mio. kr. til projektet, at man trak sit tilbud om at stå for opførelsen af forskningscentret tilbage. Man måtte så i Forskerpark Aarhus i første omgang nøjes med, at Mejeribrugets Forsknings Fond støttede FØTEK-programmet i Aarhus et par år senere.

Forskerpark Aarhus og Aarhus Universitets Forskningsfond fastholdt imidlertid interessen for fødevarer- og landbrugserhvervet, idet begge parter i 2000 blev aktionærer i den nye forskerpark, Agro Business Park, ved Danmarks JordbrugsForskning i Foulum (senere en del af Aarhus Universitet). Forskningsfonden skød her 0,5 mio. kr. eller ca. 25 % af den samlede kapital i den nye forskerpark, mens Forskerpark Aarhus tegnede aktier for 50.000 kr. Agro Business Park etablerede senere en underafdeling i Skejby ved

Agro Food Park, som Forskerpark Aarhus ikke var involveret i etableringen af.

Tanken om at flytte Landbohøjskolen vestpå blev atter luftet i 2003, da regeringen meldte ud, at den ønskede forslag til, hvilke statslige arbejdspladser der kunne flyttes ud. Også her var der støtte til initiativet fra virksomheder, brancheorganisationer og ikke mindst Aarhus Universitet. I sidste ende blev heller ikke dette til noget på trods af et solidt lobbyarbejde fra blandt andre Aarhus Kommune. I 2022 blev det imidlertid besluttet, at der fra 2024 skulle etableres en dyrlægeuddannelse ved Aarhus Universitets campus i Foulum ved Viborg.

Bjarne Skindhøj, direktør i Chemart, der udviklede vaskemidler, og molekylærbiolog Jette Kreiberg fra Daniscos kartoffelchipsprojekt i laboratoriet i 1989. Foto Michael Bo Rasmussen, Baghuset.

Et kig ind i Tetra Scientifics kontor i pavillonerne på Gustav Wiedes Vej. Bagest ses founder Claus Berno. Virksomheden udviklede produkter inden for elektronik og IT, dels til selvstændig kommercialisering, dels som underleverandør til andre virksomheder. Foto Claus Haagensen.

Iværksættere – en ny målgruppe for Forskerparken

I slutningen af 1980'erne begyndte der så småt at tegne sig et tydeligere billede af, at iværksættervirksomheder, herunder spin-outs fra universitetet og andre uddannelsesinstitutioner, var en interessant målgruppe for Forskerparken.

I 1988 rykkede det lille selskab Dansk Implantat, der udviklede og producerede kunstige hofter (se desuden nedenfor) og knæled, ind som lejer. Det samme gjorde Wahlgren og Wilson, der udviklede små mikrofoner til strengeinstrumenter. Begge virksomheder levede kun kort tid.

I 1989 flyttede Mjølner Informatik ind. Mjølner var etab-

leret af forskere fra Datalogisk Institut på Aarhus Universitet med et forretningsfokus på objektorienteret programmering. Mjølner blev boende i Forskerparken indtil 2001, hvor man var kommet op på godt 20 medarbejdere. Fra Forskerparken flyttede Mjølner til IT-Rampen på Helsingforsgade på Katrinebjerg, som oprindeligt blot var tænkt som en aflastning af Forskerparken på Gustav Wiedes Vej, men som reelt blev Forskerparkens første fodfæste i det, der blev til IT-byen Katrinebjerg.

I 1990'erne kom yderligere en række iværksættervirksomheder til. Som spin-out fra Aarhus Universitet kom:

- DNA Technology: Selskabet blev startet i 1993 af en molekylærbiolog fra Aarhus Universitet. Selskabets produkt var i første omgang små stykker kemisk DNA-armsmateriale, der blandt andet kunne bruges inden for bioteknologi og til at stille en diagnose hos en patient. Selskabet flyttede ud af Forskerparken i 2008, hvor det havde ca. 20 ansatte. I 2023 havde selskabet, der nu hedder DNA Diagnostic, 16 ansatte. Fokus er fortsat på PCR-baserede test af sygdomme (blandt andet leukæmi), test til veterinære formål og test til fødevarerindustrien. Grundlæggeren af selskabet trådte ud i 2005, hvorefter det var investorer, der drev selskabet.
- Dan Isis: Etableret af forskere fra Økonomisk Institut AU i slutningen af 1980'erne. Markedsførte et system til udvikling af økonomiske og andre analyser for ministerier og store virksomheder. Virksomheden lukkede ned i 1992.
- J.P. Trading - Danish Myo Technology: Etableret af en forskningstekniker fra Farmakologisk Institut. Selskabet havde på baggrund i forskning på instituttet udviklet en myograf til brug ved forskning i sammenhængen mellem for højt blodtryk og levende blodkars opførsel under forskellige påvirkninger. Flyttede ind i Forskerparken i 1991 og ud igen i 2001. I dag har selskabet 12 ansatte og har ud over myografen produktion og salg af andet

medicinsk forskningsudstyr, som eksporteres til en lang række lande.

- Dansk Geofysik blev etableret af en række geofysikere fra Aarhus Universitet i 1995, og blev til et aktieselskab i 1997, hvor selskabet flyttede ind i Forskerparken. I 1999 havde Dansk Geofysik 17 ansatte. Selskabet solgte blandt andet målinger af undergrunden med specielt fokus på beskyttelse af grundvand til amter og kommuner. En af selskabets grundlæggere, Kent Moustén Sørensen, fik i 2007 Foreningen Forskerparken i Aarhus' Forskerparkpris for sin indsats i en række virksomheder, efter at han og de øvrige grundlæggere havde solgt selskabet til Hedeselskabet i 2003. Dansk Geofysiks aktiviteter og de 25 medarbejdere flyttede ved overtagelsen til Hedeselskabets adresse i Viby.
- Unisense: Selskabet blev etableret i 1997 af syv forskerkolleger fra Biologisk Institut og flyttede ind i Forskerparken i 1998. Selskabet arbejdede med udvikling og salg af mikrosensorer til undersøgelse af mikroorganismer. Unisense havde omsætning fra starten, og en af kunderne, Danfoss, købte sig ind i selskabet. Unisense flyttede fra Forskerparken i 2006. Med udgangspunkt i selskabet er selskaberne Fertilitatech (nu Vitrolife) og Unisense Environment blevet etableret.
- Fra Handelshøjskolen kom GTJ Finansanalyse/Scanrate, fra Aarhus Universitet kom Cryptomathic, og fra Ingeniørhøjskolen kom Spectrum Instruments – disse tre virksomheder beskrives yderligere nedenfor.

Øvrige var blandt andre:

- Tetra Scientific blev etableret i 1991 af Claus Berno, der tidligere havde været ansat i Terma. Tetra Scientific var et lille selskab, som løste en lang række elektronik- og IT-udviklingsopgaver for andre virksomheder og selv udviklede nye produkter. Selskabet blev opløst i 2014, men var forinden flyttet ud af Forskerparken.

- Chemart: Et lille firma startet af kemikeren Bjarne Skin-høj, som udviklede miljøvenlige rengøringsmidler til store internationale virksomheder. Flyttede ind i Forskerparken i 1989. I 1998 flyttede den lille virksomhed til Holstebro, hvor aktiviteterne blev fortsat.
- Advance/1: Enkeltkvinde-konsulentvirksomhed etableret i 1991 med fokus på undersøgelser af regionale udviklingsprojekter, turisme m.v. Selskabet var aktivt til 2011, hvor ejeren, Anne-Mette Hjalager, blev professor på SDU.
- IT+ blev stiftet i efteråret 1997 af datalog Martin Møller sammen med to andre kolleger fra Terma. IT+ fik hurtigt en lang række kunder blandt pengeinstitutter og IT-virksomheder.

IT+ voksede ud af Forskerparken efter et par år og flyttede i egne lokaler i Skejby. I 2001 indgik selskabet aftale med PBS om at udvikle en løsning, så kreditkortbetalinger kunne håndteres via mobiltelefonen. Samme år blev 75 % af selskabet solgt til finske TietoEnator, som var tiltrukket af IT+'s kundegruppe. Martin Møller blev i det fortsættende selskab til starten af 2005. Siden 2005 har Martin været ansat på Alexandra Institutet, hvor han i 2023 blev CSO.

- International Starch Institute: Nyetableret virksomhed, der flyttede ind i Forskerparken i 1993, og som havde – og stadig har – fokus på udvikling af metoder og anlæg til produktion af kartoffelmel og andre stivelsesprodukter. Virksomheden flyttede i 2012 til den nyetablerede Agro Food Park i Skejby. På det tidspunkt var der tre-fire ansatte. Ti år efter var der syv ansatte og løbende meget pæne resultater på bundlinjen.
- MarkedsConsult blev etableret i 1988 af Flemming Ploug, der med baggrund i en stilling i Dansk Supermarked i første omgang etablerede en forretning med at formidle nye metoder fra forskningen vedrørende analyser. Det skete i samarbejde med Center for Erhvervsforskning, der også havde kontor i Forskerparken, og med forskerne

på Handelshøjskolen. Desuden gennemførte virksomheden analyser for virksomheder. I 1990 gik professor Kaj Kristensen fra Handelshøjskolen ind i firmaet, der fik flere og flere opgaver. I 1997 flyttede MarkedsConsult fra Forskerparken. I 2006 ændrede selskabet navn til Ennova A/S, der i 2022 havde godt 90 ansatte. Flemming Ploug stoppede som direktør i 2002 og trak sig efterfølgende ud af selskabet.

I forhold til gennemsnittet for iværksættervirksomheder, hvor overlevelsesraten efter fem år er 50 %, klarede disse virksomheder sig særdeles godt, og de fleste af dem lever videre i dag. For flere af virksomhederne var det kendetegnende, at de fra start i et eller andet omfang havde kunder. Det vil sige, at de ikke skulle igennem et længere udviklingsforløb, inden der blev skabt indtjening.

Vækst i antal virksomheder, medarbejdere og lokaler

I begyndelsen af 1989 husede Forskerparken 19 virksomheder med 120 ansatte, i marts 1993 var antallet steget til 37 virksomheder, og det blev markeret, at medarbejder nummer 200 havde fået sin nøgle. I april 2000 var der 56 virksomheder med 475 ansatte.

I starten af 1990 gik det imidlertid noget sløjt med at få lejet alle lokaler i nybyggeriet ud. Kombinationen af udlejning til offentlige forskningsprogrammer, virksomheders lokalisering af forskningsaktiviteter samt fremkomsten af de nævnte iværksættervirksomheder var med til at trække Forskerparken over denne krise i starten af 1990'erne til stort set fuld udlejning i starten af 2000.

Set kontant med aktionærernes øjne blev Forskerparkens resultater vendt fra underskud i årene 1992, 1993 og 1994 til pæne overskud efter skat i de sidste år af 90'erne. De årlige overskud i de første år af det nye årtusinde blev brugt til den

fortsatte udvikling af Forskerparken, så der var fremadrettet stadig behov for, at investorerne var tålmodige. Først fra 2011 og frem fik aktionærene udbetalt udbytte – som udgangspunkt svarende til ca. 20 % af det årlige overskud.

I alt byggede Forskerparken fra 1988 og de næste ti år frem ca. 9.500 kvm på Gustav Wieds Vej. Fra 1990 var byggeriet organiseret under Interessentskabet af 1. januar 1990 ejet af Forskningsfondens Ejendomsselskab og Forskerpark Aarhus A/S med førstnævnte som den største ejer.

Da det første spadestik til den sidste udbygning på Gustav Wieds Vej skulle tages i maj 1996, inviterede man Henrik Winther Hansen fra et af iværksætterfirmaerne, Spectrum Instruments, til at grave. Det var et udtryk for, at Forskerparken nu også havde fokus på iværksættere. Iværksætteren blev dog behørigt assisteret af de garvede gravere, rektor Henning Lehmann og bestyrelsesformand Kurt Vestergaard.

I forbindelse med at byggeriet af den sidste etape på ca. 4.000 kvm på Gustav Wieds Vej var sat i gang, udtalte Erik Jantzen (*Børsen*, 27. november 1996), at han ikke håbede, at Forskerparken blev meget større: ”For ellers risikerer det uformelle samvær at blive afløst af ’institutionssyge’ og tungt bureaukrati.” Jantzens håb hang givetvis sammen med, at den måde, han drev ”sin” forskerpark på, i høj grad var baseret på en tæt kontakt med indbyggerne og derigennem at skabe en synergi mellem de forskellige virksomheder, projekter og forskningsverdenen. Samtidig måtte Jantzen i samme artikel erkende, at det nu gik overordentligt godt med udlejningen, og at flere virksomheder stod på venteliste. Konsekvensen var, at Forskerparken blev større og større i de følgende godt 20 år.

Eksempler på virksomheder – og hvad der blev af dem

Cryptomathic

Virksomheden blev etableret i 1986 af tre forskere fra Matematisk Institut, Aarhus Universitet, Peter Landrock, Jørgen Brandt og Ivan Damgaard. I 1989 flyttede de ind med virksomheden i Forskerparkens pavilloner, rykkede senere til det permanente byggeri og blev boende her frem til 1997.

Selskabets forretningsgrundlag byggede på den klassiske matematiks talteori. De tre forskere havde som de første udviklet en digital signatur til brug ved elektronisk udveksling af kontrakter og aftaler blandt andet til brug i bankerne. Cryptomathic kunne levere fuldstændigt beskyttede datasikkerhedssystemer.

De tre grundlæggere arbejdede det første stykke tid fortsat på universitetet som forskere sideløbende med, at de udviklede deres virksomhed. Som forskere var de med i en række internationale forskningsprojekter og publicerede deres resultater i anerkendte tidsskifter. Som iværksættere arbejdede de med at implementere deres viden i konkrete produkter. Indflytningen i Forskerparken var med til at holde de to verdener adskilt, og desuden slog Peter Landrock fast, at "[i] udlandet bliver det betragtet som et adelsmærke at komme fra Forskerparken" (*Forskerparkavisen*, september 1989).

Cryptomathic var i høj grad fra start en *born global*-virksomhed. I 1990 kunne virksomheden berette om kunder i England, Holland, Schweiz, Frankrig og Italien. Desuden arbejdede man med færdigudvikling af verdens første homebanking-system med digital signatur til danske banker.

Året efter var der kommet kunder i USA og Tyskland. I 1994, hvor man havde seks ansatte, indgik Cryptomathic en millionaftale med to store tyske bankkoncerner om levering af IT-sikkerhed i samarbejde med IBM. Desuden var selska-

bet med i europæiske projekter om udvikling af elektroniske penge og i projekter om datasikkerhed i forbindelse med internet-handel.

Selv om Peter Landrock var tilfreds med at bo i Forskerparken, var han ikke helt tilfreds med huslejeniveauet. I 1994 skrev han til bestyrelsen, at huslejeniveauet for små ekspanderende virksomheder, der når op på fem-seks medarbejdere, kommer op på en størrelse, hvor virksomheden kan overveje at flytte i egen ejendom. (Bestyrelsesmøde, 30. november 1994).

Cryptomathic flyttede "fra reden" i 1997 – samme år, som Peter Landrock sagde sit job op på Aarhus Universitet. På det tidspunkt havde selskabet 20 banker internationalt

Professor Peter Landrock – en af de tre grundlæggere af Cryptomathic. Virksomheden boede i Forskerparken fra 1989 til 1997. Peter Landrock var bestyrelsesformand for Forskerpark Aarhus A/S fra 2001 til 2006. Foto INCUBA.

som kunder. Kun 5 % af omsætningen var fra Danmark. Der var nu afdelinger i Norge, Belgien og England (Cambridge). Og de nye lokaler kostede kun det halve af, hvad lokalerne i Forskerparken havde kostet. Set med Forskerparkens øjne havde udviklingen været en succes. Selv om det var en skam at miste en lejer, var det netop konceptet, at de nystartede virksomheder skulle tage de første vanskelige skridt i Forskerparken og derefter vokse sig større i andre rammer.

Det var netop, hvad der skete med Cryptomathic – med nogle bump på vejen:

I 2000 og 2001 fik selskabet ny kapital ind fra henholdsvis Mærsk Data og det tyske Infinion, der samlet kom til at eje 50 % af selskabet med en værdisætning på +100 mio. kr. Baggrunden for at tage ekstern kapital ind var, at et par amerikanske konkurrenter havde rejst penge på børsen. De truede dermed væksten i Cryptomathic. De nye penge blev brugt til at opbygge en større salgsorganisation, men uden de ønskede resultater. Et par år med røde tal på bundlinjen førte til, at Cryptomathic i 2003 måtte fyre 12 af 45 medarbejdere i Danmark. Mærsk Data blev i slutningen af 2004 solgt til IBM, og de oprindelige ejere udnyttede deres ret til at købe deres ejerandel tilbage. Herefter kom selskabet tilbage på sporet med overskud, ny udvikling og vækst, herunder i antal ansatte, hvoraf en stor del var blevet uddannet på Aarhus Universitet. Infinion blev købt ud af selskabet af Peter Landrock og hans to sønner i 2015. I 2021 kom den europæiske kapitalfond Riverside Europe ind som medejer. På det tidspunkt havde Cryptomathic 80 ansatte, heraf 50 i Danmark. Den ene tilbageværende grundlægger, Peter Landrock, sidder fortsat (september 2024) i selskabets bestyrelse og ejer sammen med sine sønner en mindre del af selskabet.

Peter Landrock blev bestyrelsesmedlem i Forskerpark Aarhus A/S i 2000 og var bestyrelsesformand fra 2001 til 2006, hvor Erling Lindahl tog over. Peter Landrock er gæsteforsker på en lang række udenlandske universiteter og adjungeret professor på Aarhus Universitet.

Ivan Damgaard har efter Cryptomathic været med til at stifte yderligere to spin-outs fra Aarhus Universitet, Partisia (lokaliseret i INCUBA på Katrinebjerg) og Sepior (lokaliseret i INCUBA Navitas – se senere i kapitel 4). Ivan Damgaard sad i bestyrelsen for Cryptomathic frem til 2000. Hans engagement i Cryptomathic skete gennem hele perioden som en fritidsaktivitet ved siden af ansættelsen på universitetet. Ivan Damgaard har siden 2005 været ansat som professor på Datalogisk Institut. Efter at han trak sig ud af Cryptomathic som medejer, har han fokuseret på forskning og undervisning i kryptologi og er i dag leder af en stor forskergruppe på området, der stadig leverer kandidater til Cryptomathic.

Jørgen Brandt, der sad i bestyrelsen for Cryptomathic frem til 2000, var i mange år ansat på Matematisk Institut på Aarhus Universitet og har i dag trukket sig tilbage.

Spectrum Instruments – PC-baseret lydmåleudstyr

Spectrum Instruments blev etableret i 1994 og flyttede herefter ind i Forskerparken. To nyuddannede fra Ingeniørskolen, Henrik Winther Hansen og Kim Hansen, var gået sammen med den nyuddannede cand.merc.er fra Handelshøjskolen Torben Huss Hansen om at videreudvikle og producere måle- og analyseudstyr til støj og vibrationer på for eksempel arbejdspladser, i boliger og i biler. De to unge ingeniører havde på Ingeniørhøjskolen i 1993 gennemført et eksamensprojekt, hvor analyseudstyret i første udgave var blevet udviklet. Deres vejleder var begejstret for resultatet og ansprogede de to til at arbejde videre med en kommerciel udnyttelse af udstyret.

I første omgang finansierede de deres iværksættervirksomhed med stipendier fra Erhvervsfremmestyrelsen. Desuden fik de midler fra et par fonde. Selv skød de hver 100.000 kr. ind i projektet. Ole Riis Hansen, der ejede elektronikvirksomheden Cotas, støttede det unge selskab som mentor. Ret

hurtigt fik det lille selskab kunder: Lydudstyret blev blandt andet solgt til Arbejdstilsynet og bedriftssundhedstjenesten. Vibrationsmåleudstyret kunne bruges til at forudsige, hvornår en maskine var ved at gå i stykker, hvilket kunder i industrien havde behov for.

I Forskerparken havde iværksætterne stor nytte af netværket med de andre virksomheder, og de deltog altid aktivt i Forskerparkens arrangementer. Herunder også i de fester, der blev holdt – blandt andet jubilæumsfesten 13. september 1996, hvor Spectrum blev omtalt i en af de forfattede lejlighedssange: ”Her har vi Spectrum, de er pæne ...” på melodien til *Vi er jo alle i samme båd*.

I 1996 stod Spectrum Instruments i en situation, hvor de havde behov for at skaffe investering til at sikre en fortsat vækst. Med Erik Jantzen som kontaktformidler blev der tilført 2,5 mio. kr. fra investeringsselskabet NOVI i Aalborg. NOVI fik 45 % ejerskab af virksomheden for sin investering.

Pengene skulle bruges til at opdyrke nye markeder i Norge og Sverige. Der blev nu ansat folk til salg og videreudvikling af vibrationsudstyr. NOVI fik repræsentanter i bestyrelsen og var med til at lægge linjen for, hvad investeringen skulle bruges til. Ejeren af Cotas, Ole Riis Hansen, som havde været mentor for de unge grundlæggere i de første år, kom også med i bestyrelsen.

Tingene udviklede sig imidlertid ikke som håbet – væksten udeblev. Selskabet fik ret hurtigt dækket det meste af markedet i Danmark, men det var for begrænset, til at virksomheden kunne leve af det. Spectrum var langt i et samarbejde med den etablerede lydvirksomhed Brüel & Kjær om udrulning på det udenlandske marked, men med Brüel & Kjærs økonomiske kollaps ad to omgange var den vej lukket. Efter det forløb droslede de tre iværksættere ned for Spectrum, og selskabet blev opløst i 1998.

Iværksætterne fik efter Spectrums opløsning ansættelse hos Ole Riis Hansen på Cotas i en ny afdeling, hvor de kunne bruge alle deres kompetencer. I Cotas kunne de udvikle vi-

dere på deres produkt og indbygge det i Vestas' vindmøller. Spectrums akustiske målesystem kunne således bruges i en ny kontekst med et meget spændende potentiale.

Henrik W. Hansen er i dag ansat som lektor i akustik og lydteknik på Musikkonservatoriet i Aarhus. Han har siden 1997 haft lydstudiet Espressivo som bijob. Her er han klassisk musikproducer og desuden bygherrerådgiver i musikhus-, lydstudie-, kirke- og lignende byggerier og ombygninger.

Kim Hansen har efter Cotas været ansat hos Vestas og Kamstrup og er i dag ansat hos Terma.

Torben Huss Hansen kom senere til Brüel & Kjær og er i dag forretningsudvikler i Erhvervshus Sjælland.

GTJ Finansanalyse – Scanrate

Lektor Anders Grosen samt adjunkterne Carsten Tanggaard og Svend Jakobsen, hvis efternavnsinitialer gav navn til GTJ Finansanalyse, havde i 1986 lavet deres første udgave af det PC-baserede system RIO (Rentestruktur for Inkonverterbare Obligationer). Systemet var baseret på deres forskningsaktiviteter på Handelshøjskolen i Aarhus. Som noget nyt kunne RIOs beregninger direkte udpege obligationer, som var dyre eller billige relativt til markedet som helhed. Det var meget værd for børshandlerne, og i løbet af få år blev systemet udbredt til store dele af den danske finansielle sektor.

I 1989 flyttede selskabet i Forskerparken på Gustav Wiedes Vej, og den første medarbejder blev ansat i 1990. 10 år senere var der 14 ansatte. Selskabet, som nu havde ændret navn til Scanrate, udviklede kontinuerligt nye versioner af RIO-systemet, herunder modeller til prisfastsættelse af realkreditobligationer under hensyntagen til låntagernes konverteringsadfærd. Input til udviklingen kom blandt andet fra et erhvervs-ph.d.-forløb i samarbejde med Handelshøjskolen. Omsætningen passerede i 1999 5 mio. kr., og selskabet var hele vejen igennem overskudsgivende.

I dag anvendes RIO af en række danske banker, pensions-

selskaber, formueforvaltere og internationale dataleverandører. I 2016 blev RIO suppleret med finanssystemet Lima, som bruges af en række af Danmarks største ejendomsselskaber.

Anders Grosen trådte ud som medejer i 1991, og Carsten Tanggaard var medejer frem til 1998. En anden kending fra forskerparkens startupmiljø, Bo Wase, var direktør og medejer fra 1997 og frem til 2014. Fra 2014 og frem til 2022 har selskabet været ejet af Svend Jakobsen, Jens Gadensgaard Hermann og Troels Knold Rasmussen. I 2021 var selskabets omsætning vokset til 41 mio. kr., resultatet efter skat var 14 mio. kr., og selskabet havde godt 30 medarbejdere. I september 2022 blev selskabets aktier solgt til det svenske børsnoterede softwareselskab Vitec Software Group,

Direktør Bo Wase Petersen, Scanrate, ved Forskerparken på Gustav Wiedes Vej. Bo var direktør i Scanrate frem til 2014. Herefter blev han aktiv i det aarhusianske Business Angel-miljø og blev kåret som Investor of the Year på Aarhus Investor Summit i 2022. Foto Søren Holm.

men ansvaret for virksomhedens drift og udvikling ligger fortsat hos de tidligere ejere.

I 2009 flyttede Scanrate fra Forskerparken på Gustav Wiedes Vej til INCUBA Katrinebjerg i Åbogade. Scanrate boede i INCUBA indtil sommeren 2022, hvor virksomheden flyttede i nye lokaler i Aarhus centrum.

Dansk Implantat

Dansk Implantat var startet af Karl P. Laursen, efter at han i 1982 blev udsat for en ulykke, som medførte, at han fik indopereret et kunstigt knæ. Laursen, der var uddannet elektriker, syntes, at det var urimeligt, at kunstige knæled og andre implantater blev købt for dyre domme i udlandet. Han gik derfor i gang med selv at udvikle implantater. I første omgang brugte han de 300.000 kr., han havde fået som erstatning for sin ulykke, til at eksperimentere med at udvikle et kunstigt knæled. Sammen med tre andre østjyske virksomheder fik han dog i første omgang udviklet og markedsført en hofteprotese i rustfrit stål. Udviklingen skete i samarbejde med Ortopædisk Hospital i Aarhus samt – i relation til materialeteknologien – med fysikere på Aarhus Universitet.

Den første kunstige hofte blev indopereret i en patient i 1987, og to år efter havde 250 danske patienter fået en ny dansk hofte. Ifølge Laursen alle med et godt resultat. Dansk Implantat flyttede ind i Forskerparken i 1988 med tre-fire medarbejdere. Det var imidlertid svært for det lille selskab at trænge igennem på det danske marked, hvor der hvert år blev isat mellem 4.000 og 6.000 nye hofteproteser. De danske overlæger var svære at overtale til at skifte fra de hofteproteser, som de store udenlandske selskaber kunne levere.

Selv om nogle af de virksomheder, som Laursen samarbejdede med, gik ind i Dansk Implantat som medejere, var det svært at få udvikling, produktion og markedsføring finansieret. En privat fond gav selskabet 100.000 kr., og Andelsbanken gav et lån på 500.000 kr. Desuden bidrog Tekno-

logistirelsen med et tilskud på 500.000 kr. Ingen private investorer havde mod på at indskyde de nødvendige penge til at gennemføre den vækst, som Laursen drømte om at gennemføre med salg af hofteimplantatet i udlandet.

I efteråret 1992 måtte selskabet derfor opgive sine aktiviteter og indleverede en konkursbegæring.

Da første spadestik til anden etape af de permanente bygninger på Gustav Wieds Vej skulle tages i maj 1996, fik bestyrelsesformand Kurt Vestergaard og næstformand Henning Lehmann hjælp af iværksætteren Henrik Winther Hansen fra Spectrum Instruments. Foto Jens C. Thaysen (i Aarhus Stadsarkiv).

KAPITEL 3

Skejby og Katrinebjerg – inkubator i ekspansion i det nye årtusinde

Med 11.500 kvm på Gustav Wiedes Vej var der fuldt udbygget her. Spørgsmålet var så, om det ikke var nok, jf. Erik Jantzens betragtninger, om det nu også var hensigtsmæssigt, at forskerparken blev større. Svaret var, at udbygningen skulle fortsætte, men med nye parker. Udlejningsprocenten på Gustav Wiedes Vej var helt i top, og Forskerpark Aarhus A/S' økonomi var solid.

Siden 1998 havde der sammen med "sygehusejeren" Aarhus Amt været arbejdet med idéer om at etablere en Medical Science Park ved det nye Skejby Sygehus. Desuden var der tanker om at lave en IT-forskerpark på Katrinebjerg i tilknytning til, at universitetets IT-aktiviteter skulle flyttes hertil.

Ved slutningen af 1999 havde bestyrelsen for Forskerpark Aarhus fokus på de to nye parker. Desuden skulle den eksisterende forskerpark på Gustav Wiedes Vej fortsat videreudvikles med fokus på biotech, kemi og fysik m.v. For at styrke Forskerpark Aarhus' kompetencer på sundheds- og IT-områderne blev bestyrelsen i 2000 udvidet med Søren Mogensen, dekan for det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, samt med Peter Landrock, professor på Matematisk Institut og stifter af Cryptomathic A/S, der i en længere periode havde været lejer på Gustav Wiedes Vej.

Finansieringen af de nye forskerparkbyggerier skete blandt andet gennem en kapitaltilførsel i 2001 fra Forskningsfondens Ejendomsselskab og fra det daværende inve-

steringsselskab Incuba A/S (ikke at forveksle med det nuværende INCUBA), der var ejet af Schouw & Co., Dansk Kapitalanlæg og Aarhus Universitets Forskningsfond. Forud for kapitaltilførslen var Interessentskabet af 1. januar 1990, der ejede bygningerne på Gustav Wieds Vej, blevet fusioneret med Forskerpark Aarhus A/S, sidstnævnte som det fortsættende selskab. På generalforsamlingen i Forskerpark Aarhus, hvor kapitalforhøjelsen blev vedtaget, trådte formanden siden 1994, Kurt Vestergaard, og John Poulsen, der ligeledes havde været med i bestyrelsen siden starten, ud af bestyrelsen. Peter Landrock blev ny formand, og Erling Lindahl fra Incuba/Schouw & Co. blev nyt medlem af bestyrelsen.

Samtidig med overvejelserne om de to nye forskerparker havde man i bestyrelsen for Forskerparken flere gange drøftet de efterhånden mange iværksættelsesvirksomheders

INCUBA Skejby, hvor første etape stod klar i 2004. Foto INCUBA.

behov for kapital til deres udvikling. Der var derfor brug for at skabe et nært samarbejde med en venturekapital-facilitet, som det blev beskrevet i et notat fra Jørgen Andersen til forskerparkbestyrelsen i november 1999.

Biomedico-forskerpark i Skejby

I maj 2002 tog Forskerpark Aarhus det første spadestik til Danmarks første biomedicinske forskerpark ved Skejby Sygehus, og i januar 2004 stod første etape med 3.600 kvm klar til indflytning. Finansieringen af byggeriet skete via en kontant kapitaludvidelse samt fra Aarhus Amts side via et apportindskud af byggegrunden til den nye forskerpark.

Med forskerparken i Skejby var målet at komme i tættere kontakt med Aarhus Universitetshospital, som støttede aktivt op om den nye forskerparkafdeling. Desuden skulle den biomedicinske forskerpark gøre det attraktivt for den etablerede danske biomedico- og lægemiddelindustri, der fortrinsvis var placeret i hovedstadsområdet, at placere udviklingsaktiviteter i Skejby. Det sidste havde også været en af ambitionerne med det første forskerparkinitiativ, en ambition, som kun i begrænset omfang var blevet indløst. Nu ville Forskerparken med den biomedicinske forskerpark igen tage konkurrencen op med København. Som Erik Jantzen sagde til *Århus Stiftstidende* 12. maj 2000: "København tager i øjeblikket det hele." Desuden kunne man se, at efterspørgslen efter laboratoriefaciliteter – med flere og flere biomedicinske projekter – på Gustav Wiedes Vej var stigende. Dette behov kunne en forskerpark i Skejby være med til at dække.

Konceptet bag forskerparkbygningerne

Designkriteriet for bygningerne i Skejby var en fortsættelse af det designkoncept, der var blevet anvendt på Gustav Wiedes Vej, og som efterfølgende blev anvendt på Katrinebjerg.

Hovedprincippet er, at der i den type bygninger skal være størst mulig fleksibilitet til stede i forhold til indretning og justering af de tekniske anlæg. Det mest komplicerede ligger i fleksibilitet i forbindelse med de tekniske anlæg, hvilket er ensbetydende med, at installationerne skal være tilgængelige. Dette er opnået ved at udføre bjælkefrie etagedæk med god plads til horisontal fremføring af alle former for installationer.

Den vertikale opføring af installationer fra teknikzoner i kældrene er koncentreret i rummelige lodrette skakte med adgang, suppleret med føringer til afløb og elinstallationer i tilknytning til de permanente facadesøjler.

Første virksomheder og udvidelser i Skejby

De første virksomheder rykkede ind i den ny forskerpark 1. januar 2004. Blandt dem var Aros Applied Biotech, der netop var et lille nyt selskab, der var spundet ud af forskningsaktiviteter på Aarhus Universitetshospital.

Den formelle indvielse fandt sted 20. april 2004 med taler af blandt andre Novo Nordisk A/S' bestyrelsesformand Mads Øvlisen, der bød den nye forskerpark velkommen med ordene "Great science may make big business".

Udlejningen af de nye bygninger gik imidlertid ikke så hurtigt som forventet. De små nystartede biomedicinske virksomheder havde fået svært ved at tiltrække kapital til deres udvikling, og lokaliseringen af større virksomheders udviklingsafdelinger lod fortsat vente på sig. Desuden kom en af de andre aarhusianske byggematadorer, Olav de Linde, på banen med et Science Center i Skejby som konkurrent til Forskerparken. Første etape af Forskerparken i Skejby var trods alt fuldt udlejet i 2006, hvorefter man gik i gang med projekteringen af de næste etaper, hvor 2 x 1.350 kvm stod klar til indflytning i henholdsvis november 2007 og november 2008. Dermed var der i alt ca. 6.000 kvm i INCUBA Skejby.

Medvirkende til den fulde udlejning var blandt andet, at Aarhus Universitet i samarbejde med Region Midtjylland havde behov for at placere et såkaldt færdighedslaboratorium i bygningerne. Her kunne lægestuderende og andet sygehuspersonale trænes i operationer m.v. Ved udgangen af 2007 var 73 % af arealet udlejet til offentlig forskning og sygehusformål – i 2010 var det 59 % – mens resten var udlejet til virksomheder.

I september 2011 måtte INCUBAs bestyrelse konstatere, at det på trods af en ihærdig indsats ikke var lykkedes tiltrække eksisterende virksomheder eller FoU-personale fra store københavnske biomedico-/pharma-virksomheder til forskerparken i Skejby. Udlejningsmæssigt var man afhængig af udlejning til Universitetshospitalet, og det var ikke lykkedes at skabe en tilstrækkelig kritisk masse af mindre opstartsvirksomheder i parken. Desuden havde etableringen af Agro Food Park i Skejby skabt en vis konkurrence og ”lokket” et par virksomheder fra henholdsvis Gustav Wieds Vej og Skejby til de nye faciliteter.

Eksempler på virksomheder

Aros Applied Biotechnology – genanalyser blev eksportprodukt

Aros Applied Biotechnology blev etableret i efteråret 2000 af tre forskere fra Aarhus Universitetshospital og Aarhus Universitet sammen med en investering fra innovationsmiljøet Østjysk Innovation. I starten blev virksomheden drevet fra lokaler på Aarhus Universitetshospital, men i 2003 flyttede Aros Applied Biotechnology som den første lejer ind i den nybyggede forskerpark ved sygehuset i Skejby.

Forretningskonceptet var baseret på en ny, avanceret gen-chip-teknologi ved navn Affymetrix TM DNA Genechip® Technology:

”Vi laver forskellige eksperimentelle setups og detalje-

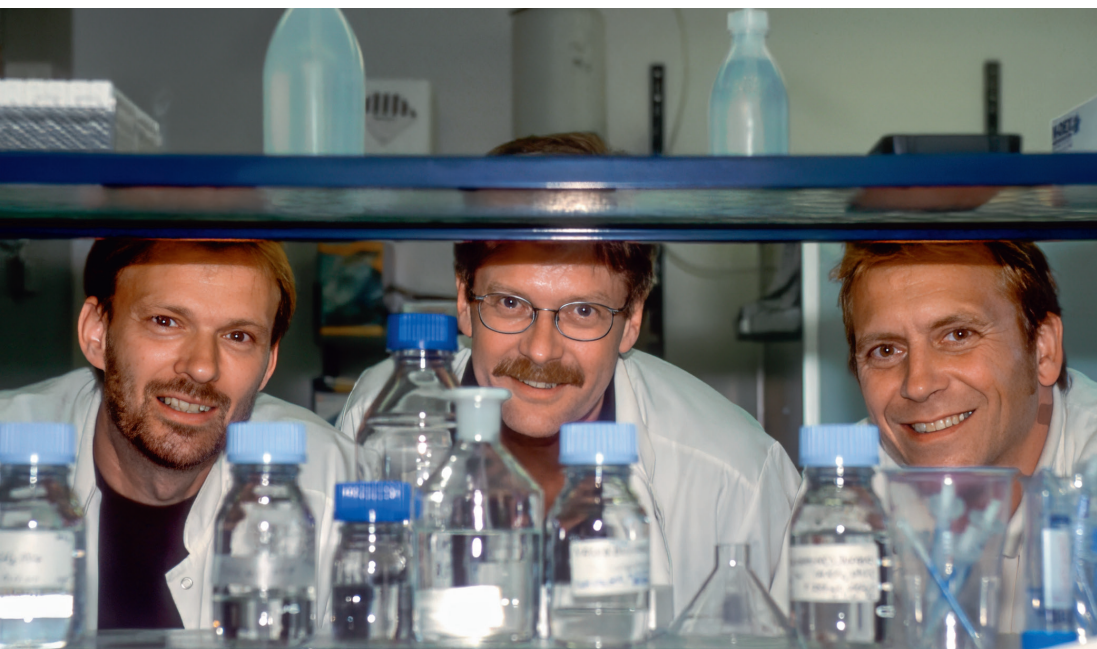
rede genanalyser for store og mellemstore virksomheder i biomedico-branchen. Indtil videre fortrinsvis til Europa og USA. Virksomhederne kan enten købe en samlet pakke eller lade os stå for enkelte forskningsydelse,” fortalte en af stifterne, professor Torben F. Ørntoft, til Østjysk Innovations nyhedsbrev i efteråret 2002. Her havde selskabet allerede en fin omsætning. Aventis (i dag Sanofi), Nordic Bioscience, Cyklacel, Novo Nordisk og GlaxoSmithKline var nogle af de biotechvirksomheder, der to år efter starten stod på kundelisten. På det tidspunkt var der fem ansatte i selskabet.

Med den nye gen-chip-teknologi kunne selskabet måle forskellige aktiviteter i det genetiske materiale. Men det helt unikke ved teknologien var, at den kan analysere tusindvis af gener på samme tid. Dermed fik den færdige analyse både en høj detaljeringsgrad og en høj validitet. Eksempelvis kunne Aros AB lave målinger af, hvordan kræftinficerede celler reagerer på en bestemt medicinsk behandling. Og ud fra analyserne laver man molekulære profiler, som kan hjælpe lægerne til at stille bedre diagnoser. Det er nemlig sådan, at selv om to kræftpatienter har den samme kræftsygdom, kan der godt være variationer i deres molekulære profiler. Det betyder, at de ikke skal have den samme medicinske behandling.

Aros Applied Biotechnology tog patent på gen-chip-teknologien. Andre af virksomhedens analyser relaterede sig til andre sygdomme, til den aktuelle forskning inden for genmanipulation og til andre forhold inden for det biomedicinske fagområde, som kræver hurtige og detaljerede analyser.

Foruden Torben F. Ørntoft var det forskerne Mogens Kruhøffer og Thomas Thykjær, der var idémændene bag Aros Applied Biotechnology.

Allerede i 2004 havde Aros Applied Biotechnology et overskud, som gjorde, at selskabet kunne købe de oprindelige investorer ud. Årsagen til det lille selskabs succes var blandt andet, at grundlæggerne kunne kombinere deres forskningsmæssige knowhow med en udviklet teknologi

og på den måde komme hurtigt på markedet med en service, som var efterspurgt af en række kunder, de i forvejen havde relationer til.

I 2009 fik selskabet en ny direktør med forretningsmæssig baggrund, Brian Sørensen, der erstattede Torben F. Ørntoft. Dette skift var stærkt medvirkende til, at der kom yderligere fokus på det internationale salg, hvilket lykkedes. I 2012 opnåede selskabet et overskud på 3,4 mio. kr. og havde på det tidspunkt ca. 50 ansatte – de var dermed blevet en meget stor lejer.

I 2013 blev Aros Applied Biotechnology solgt til den internationale laboratorie- og analysekoncern Eurofins, hvor det ændrede navn til Eurofins Genomics Europe Genotyping A/S. Virksomheden fortsatte som lejer i INCUBA Skejby frem til 2020.

Den ene af iværksætterne, Mogens Kruhøf-

Hovedkræfterne bag etableringen af Aros Applied Biotechnology. Fra venstre Thomas Thykjær, Torben F. Ørntoft og Mogens Kruhøffer. Foto CAPNOVA/Østjysk Innovation.

fer, etablerede i 2016 et nyt biotech-analysefirma, BioXpedia A/S, og lejede sig ind i INCUBA Skejby. BioXpedia havde i 2023 20 ansatte.

GynZone

Rifter og bristninger er noget, langt de fleste fødende kan nikke genkendende til. Nogle får blot en mindre rift, andre revner temmelig voldsomt, så der er behov for at sy revnerne. Og hvis det ikke opdages, eller der ikke sys korrekt, vil kvinden få alvorlige bivirkninger bagefter. Det kræver øvelse at sy bristningerne rigtigt sammen, så kvinden ikke har gener bagefter. Det ved jordemoder Sara Kindberg noget om, så derfor valgte hun i 2008, sammen med to erfarne gynækologer, at stifte firmaet GynZone ApS.

”I forbindelse med min ph.d. og vores daglige arbejde på danske fødeafdelinger lavede vi nogle lavpraktiske, små film – og opdagede, at de blev brugt som undervisningsmateriale på flere jordemoderskoler og fødesteder i Norden. Det førte til, at urogynækolog og overlæge Søren Brostrøm fra Herlev Universitetshospital, overlæge Karl Møller Bek fra Aarhus Universitetshospital Skejby og jeg gik i gang med at etablere GynZone,” fortalte Sara Kindberg til CAPNOVAs nyhedsbrev i 2010.

De små amatørfilm blev til en portal med online-undervisningsmateriale til studerende, jordemødre og læger. I dag leverer GynZone e-læringssystemer til uddannelse af sundhedspersonale med henblik på at forbedre kvinders sundhed under og efter fødsel over hele verden. Med liveoptagelser, animationer, modeller m.v. kan kursisterne blive oplært i et behandle fødselsskader, i at sy i forbindelse med fødselsskader, i at gøre brug af forebyggende håndgreb i selve fødselsøjeblikket m.v. Desuden har virksomheden udviklet en række forskellige apps med knibeøvelser m.v. til kvinder.

GynZone boede i INCUBA Skejby fra 2011 til 2014, hvor der var fire ansatte. Lokaliseringen af det lille opstartsselskab

var perfekt med få hundrede meter til fødeafdelingen på Skejby Hospital. Desuden kunne man som nystartet virksomhed og som en del af INCUBAs såkaldte *Njubiz*-koncept (se senere) leje sig ind på et kontor på meget rimelige betingelser.

Virksomheden har i dag 31.000 slutbrugere af e-læringsystemet fordelt på 160 hospitaler og uddannelsesinstitutioner over hele verden. Virksomheden, der siden 2014 har haft til huse i centrum af Aarhus, har i dag seks ansatte. Sara Kindberg stoppede i 2022 sin ansættelse på fødeafdelingen på Skejby Hospital og er i dag (primo 2024) fuldtidsansat direktør i GynZone og startede i 2023 som aktiv Business Angel.

GynZone samarbejder per 2024 desuden med de faglige selskaber for jordemødre og fødselslæger i England, Australien, Canada, Norge og Island.

Stifterne af Gynzone, overlæge Karl Møller Bek og jordemoder Sara Kindberg. Foto Jens Hasse.

Kapital til iværksættere

Selv om flere af de iværksættervirksomheder, der bosatte sig i Forskerparken, havde omsætning fra start, var det også klart, at mange af dem havde brug for at få tilført kapital til at gennemføre udviklingsaktiviteter og til at øge salgsindsatsen. Dansk Implantat, som tidligere er beskrevet, var konstant i bekneb for finansiering, og Spectrum Instruments var et af de selskaber, som opnåede at få tilført kapital fra NOVI, der havde en lille investeringsfond ved siden af deres forskerpark. Kapitaltilførsel var, som eksemplet med Spectrum Instruments også viste, imidlertid ikke altid nok til at nå målene. Specielt i tiden før og umiddelbart efter årtusindeskiftet var investorerne ikke altid de bedste rådgivere for iværksætterne.

På et møde mellem de fem danske forskerparker og Folketingets Forskningsudvalg i februar 1994 talte netop NOVI's direktør Knud Rindom for at etablere et fælles investerings-selskab, Innovavest A/S, på tværs af de fem forskerparker. Investeringselskabet skulle baseret på NOVI's erfaringer investere i udviklingsvirksomheder, som var lokaliseret i forskerparkerne. Hver forskerpark skulle skyde 10 mio. kr. ind i det fælles selskab, som skulle styres af NOVI. Forskerpark Aarhus A/S' bestyrelse mente ikke, at man på dette tidspunkt ville være i stand til at rejse de 10 mio. kr. til formålet – Forskerparken havde haft økonomisk sløje år i starten af 1990'erne. Desuden var der givetvis en vis skepsis ved at finansiere en aktivitet, der blev placeret hos ”konkollegaen” i Aalborg.

Erfaringerne fra NOVI's investeringsaktiviteter indgik et par år senere som baggrund for de statsligt godkendte innovationsmiljøer, som med midler fra Erhvervsfremmestyrelsen kom på banen som tidlige investorer fra 1998. Forskerpark Aarhus gik her sammen med Aarhus Universitets Forskningsfond (AUFF), Aarhus Amt, Aarhus Kommune, Teknologisk Institut m.fl. og etablerede Østjysk Innovation A/S,

der blev udpeget som et af innovationsmiljøerne. Østjysk Innovation kunne i de første år på vegne af staten investere op til 1,5 mio. kr. i en nystartet, innovativ virksomhed. Efter 2001 skulle innovationsmiljøet investere egne midler sammen med staten. Det betød, at der blev brug for yderligere private midler, og AUFF, Jyske Bank og investeringsselskabet Incuba A/S (senere Incuba Invest) skød hver 5 mio. kr. ind som ny aktiekapital.

Østjysk Innovation blev lokaliseret i Forskerparken, men det var afgørende for Forskerparkens bestyrelse, at der var en klar adskillelse mellem Østjysk Innovation og Forskerparken i forhold til administration m.v.

Innovationsmiljøerne kunne imidlertid kun investere i helt nystartede selskaber. Iværksættervirksomheder med et par år på bagen kunne derfor som udgangspunkt ikke hente hjælp her, og tilsvarende havde de virksomheder, der fik investering fra Østjysk Innovation, meget ofte brug for yderligere kapital. De små virksomheder i Forskerparken brugte uforholdsmæssig lang tid på at jage penge, og det var særligt svært at få fat i mindre, risikobetonede investeringer.

Derfor begyndte Forskerparkens bestyrelse i november 1999 at drøfte muligheden af at få etableret en venturekapital-facilitet i tilknytning til Forskerparken og til Østjysk Innovation. FPinVEST var arbejdstitlen på det mulige investeringsselskab, som skulle etableres med en aktiekapital på minimum 7,5 mio. kr. Investeringsproduktet skulle være begrænsede investeringer på op til 1 mio. kr., gerne i syndikeret med andre investorer. Virksomheder i fokus skulle være iværksættervirksomheder med udspring fra Aarhus Universitet, Handelshøjskolen, Ingeniørhøjskolen og hospitalerne.

I regi af Erhvervskontaktudvalget i Aarhus Kommune blev der nedsat et udvalg, der skulle arbejde for at etablere et ventureselskab med fokus på Aarhus. Udvalget, der havde direktør Torben Jørgensen fra Danske Bank som formand, fik ikke skabt nogen løsninger. I stedet fik Udviklingsparken, der var etableret som en forening med udlejning af lokaler

til iværksættere i Sønderhøj i Viby, i juni 2000 etableret sig som et aktieselskab med 30 mio. kr. i kassen til investering i iværksættervirksomheder. De nye aktionærer var JTI A/S, Tele Danmark Innovation, Schouw & Co. samt Dansk Kapitalanlæg, der hver havde skudt 7,5 mio. kr. ind i selskabet.

Med kapitalstærke aktionærer bag sig kunne Udviklingsparken blive en konkurrent til Forskerparken, specielt i relation til IT-iværksættervirksomheder, der udover at efterspørge lokaler også var på jagt efter investeringer. Udviklingsparkens lokaler i Sønderhøj var imidlertid lokaler, man havde lejet af FDB. Det betød, at man stod med risikoen, hvis man i perioder ikke kunne udleje alle lokalerne, mens man ikke havde fordelene ved værdistigningen af bygningerne. Ledelsen var derfor på udkik efter nye muligheder for at lokalisere Udviklingsparken. Et af de områder, man havde i kikkerten, var det gamle bynære industriområde Katrinebjerg. Den vej havde Forskerparken også rettet blikket, idet der her var åbnet muligheder for en udflytning og samling af Aarhus Universitets IT-forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Interessen for det samme område gav mulighed for samarbejde. For det første ansporede det til, at Aarhus Universitets Forskningsfond gik sammen med Dansk Kapitalanlæg og Schouw & Co. i selskabet Incuba Invest, som sammen med andre investorer etablerede ventureselskabet Incuba Venture K/S med i første omgang 200 mio. kr. i tilsagn. For det andet tegnede Incuba Invest aktier i Forskerparken.

Der var ingen tvivl om, at aktiviteterne var af stor betydning for en række iværksættervirksomheder i Aarhus, men som selvstændige investeringer var de ikke succesrige. Udviklingsparkens investeringer blev lukket ned med tab. Det samme gjorde Incuba Ventures. Østjysk Innovation – senere CAPNOVA – der frem til 2018 havde staten i ryggen som investor – kunne i kraft af en relativt lukrativ ordning med staten lukke denne aktivitet ned efter fem år med udbytte til de tålmodige aktionærer, efter at staten med udgangen af 2018 havde lukket ordningen med innovationsmiljøer. Samlet gav

det nye samarbejde mellem de stærke aktører basis for en fælles satsning med hensyn til udvikling af Katrinebjergområdet, herunder etablering af en IT-forskerpark.

Efterspil: I 2006 blev Incuba Venture og de øvrige lignende vestdanske ventureselskaber samlet under et fælles managementselskab med navnet Inventure Capital, og herigennem blev det forsøgt at rejse en ny større fond. Det mislykkedes imidlertid, og i 2010 blev aktiviteterne i Incuba Venture lukket ned med betydelige nedskrivninger. Der var dog en enkelt frugtbar investering, som blev lavet separat af Incuba Invest, og som sikrede, at investorerne i Incuba Invest fik deres penge igen.

I Forskerparkens bestyrelse drøftede man ved flere lejligheder, om man skulle involvere sig i venturefundsarbejde, men "nøjedes" med i stigende omfang at fokusere på at skabe netværk mellem kapitalhungrende iværksættervirksomheder og investorer. Det vender vi tilbage til.

IT-Forskerparken – fusion og navneændring

Der var tre vigtige elementer, der lå bag beslutningen om at opføre en IT-forskerpark på Katrinebjerg.

For det første nedsatte Aarhus Kommune og Aarhus Amt i 1998 et IT-råd, der med en masterplan for IT-byen Katrinebjerg året efter lancerede visionen om en IT-by, som skulle være et vækstcenter for IT-forskning og samarbejde mellem private virksomheder og offentlige institutioner. Satsningen lå i forlængelse af, at regeringen i 1996 placerede et nyt nationalt Center for IT-forskning (CIT) ved Aarhus Universitet.

For det andet var det et ikke uvæsentligt element i beslutningen om at etablere en IT-forskerpark på Katrinebjerg, at Forskerparken her kunne samarbejde med Udviklingsparken. Her var der i 1998 23 virksomheder, fortrinsvis med fokus på IT. En konkurrence med Udviklingsparken skulle set med Forskerparkens øjne undgås.

Udviklingsparken var startet i 1997 som en forening. I 2000 blev Udviklingsparken som nævnt et aktieselskab med Schouw & Co., Dansk Kapitalanlæg og TDC Innovation som aktionærer. Med frisk kapital i ryggen kunne man ud over at stille lokaler til rådighed nu også foretage mindre investeringer, og da Udviklingsparken betalte en forholdsvis høj husleje i Viby, rettede ledelsen øjnene mod Katrinebjerg, hvor man naturligt nok så på de samme bygninger og grunde på det 20 ha store areal, som Forskerparken og Aarhus Universitet gjorde.

For det tredje havde universitetet i slutningen af 1990'erne fået pladsproblemer i Universitetsparken, herunder til Datalogisk Institut. Problemet blev søgt løst med en plan om at opstille en række pavilloner i tilknytning til instituttet. Disse planer blev imidlertid – og heldigvis – forpurret, da en jurastuderende, der som nabo ville få udsigt til pavillonerne, gjorde indsigelse og fik medhold fra kommunen. Som et alternativ faldt universitetets øjne på en bygning, Åbogade 34 på Katrinebjerg, som virksomheden Cotas A/S skulle fraflytte og derfor havde til salg. Den bygning købte Forskningsfondens Ejendomsselskab ved årsskiftet 1998/1999, og placerede Datalogisk Institut her – og i midlertidige pavilloner kaldet Skurcenter Nord, med henvisning til naboen, indkøbscentret Storcenter Nord. I maj 2004 kunne man fejre indvielsen af IT-Parken, hvor såvel Datalogi og Informations- og Medievidenskab var samlet med 1.500 studerende og 300 ansatte. Senere samme år blev Alexandra Instituttets projekthotel indviet med blandt andet udviklingsenheder fra B&O samt Kirk Telecom som lejere. Desuden lokaliserede universitetet en række større IT-forsknings-satsninger i området: Center for Pervasive Computing (indviet september 2000) og Center for Avanceret Visualisering og Interaktion (CAVI, indviet marts 2001), sidstnævnte i en ombygget industriel lagerhal i Åbogade. Alt sammen var det en del af universitetets ”Visionsplan 2000” om universitetets placering ved akse fra Aarhus Havn til Skejby.

Alexandra Instituttet var etableret i 1999 som en forening (og senere på året som et A/S) af en række IT-virksomheder og uddannelses- og forskningsinstitutioner i Aarhusområdet. Desuden deltog Aarhus Kommune og Aarhus Amt. Fokus var på at udvikle det stærke IT-miljø i byen i konkurrence med specielt København. Man følte i Aarhus, at IT-miljøet her blev forbigået af regeringen, der ønskede at udvikle IT-forskningsmiljøet i København, blandt andet med en etablering af et selvstændigt nyt IT-Universitet. Ved årtusindeskiftet medførte regeringens prioritering, at det Aarhus-baserede Center for IT-Forskning, der havde fået en ovenud god evaluering af sin første femårige periode, fik reduceret sin bevilling. Et nyt regionalt samarbejde, der blev lokaliseret på Katrinebjerg med navnet IT-Vest, blev trods alt også tilgodeset med en beskeden bevilling.

Prioriteringen af de offentlige midler til forskning og uddannelse var en af baggrundene for, at Forskerpark Aarhus følte et pres for at bidrage til en styrkelse og en øget synlighed af de aarhusianske kvaliteter. På Forskerparkens bestyrelsesmøde 6. december 1999 gav rektor Henning Lehmann udtryk for, at der var behov for at tage ”vestdanske initiativer inden for forskning og uddannelse for at forebygge, at alle nationale investeringer sker i Ørestads-regionen”. De initiativer, som bestyrelsen tog, var netop tættere samarbejde med venturekapital, en biomedicinsk forskerpark i Skejby og en IT-forskerpark på Katrinebjerg.

Forskerpark Aarhus flyttede i første omgang i 2000 en række IT-virksomheder fra Gustav Wieds Vej til den såkaldte IT-Rampe på hjørnet af Helsingforsgade og Møllevangs Allé, som Forskningsfondens Ejendomsselskab havde købt.

Etableringen af den nye IT-forskerpark på Katrinebjerg skete med baggrund i et udbud fra Aarhus Kommune og Aarhus Amt i 2002. Udviklingsparken, Forskerpark Aarhus og Forskningsfondens Ejendomsselskab gik i et konsortium sammen om at byde på opgaven. Udviklingsparkens direktør, Hans Møller, blev projektleder. Konsortiet indgik

desuden en aftale med Vilhelm Kiers Fond om køb af grunden på godt 14.000 kvm, hvor VVS- og stålgrossisten Brd. Kier drev sin forretning. Aftalen var betinget af, at konsortiet vandt udbuddet om opførelsen af forskerparken.

Første etape af byggeriet skulle være på 10.400 kvm. Heraf ville Aarhus Kommune og Aarhus Amt leje op til 1.500 kvm i en femårsperiode, mens Aarhus Universitet ville leje 3.000 kvm til undervisningsformål. Endvidere var der en vis sikkerhed for, at en stor del af Udviklingsparkens lejere ville flytte med ind fra Viby til Katrinebjerg.

I starten af juni 2003 underskrev konsortiet, IT-Forskerparken A/S, en aftale med amtet og kommunen om opførelsen af de 10.400 kvm. Kort forinden var Henning Lehmann, der i 2002 var gået af som rektor for Aarhus Universitet efter 19 år på posten og efter 17 år som næstformand i bestyrelsen for Forskerpark Aarhus, trådt ud af bestyrelsen og erstattet af universitetets nye rektor Niels Chr. Sidenius.

IT-Forskerparken fusionerede herefter med Udviklingsparken med IT-Forskerparken som fortsættende selskab og Hans Møller som direktør.

C.F. Møllers tegnestue tegnede den nye forskerpark med Erik Jensen fra det rådgivende ingeniørfirma Søren Jensen som teknisk rådgiver. Designkriteriet byggede på den samme fleksibilitet i forhold til tekniske installationer, som man havde haft gode erfaringer med på Gustav Wiedes Vej og i Skejby. NCC blev udvalgt til at forestå byggeriet, og 15. november 2004 blev det første spadestik taget.

IT-Huset, som blev den ny forskerparks første officielle navn fra 2005, stod færdigt i starten af maj 2006, hvor 42 af Udviklingsparkens 75 virksomheder flyttede ind - efter at have fået lovet en "transferrabat" på det første års leje. Navnet - uden "forskerpark" - blev valgt, blandt andet fordi virksomhederne fra Udviklingsparken havde været modstandere af at blive associeret til Forskerparken.

Den officielle indvielse af IT-Huset fandt sted 29. september 2006. Allerede ved årets udgang var 93 % af de 10.400 kvm

udlejet. Blandt andet havde B&O lejet en hel etage til udviklingsaktiviteter i det nye hus.

Forskerpark Aarhus' direktør, Erik Jantzen, stoppede som direktør i sommeren 2006 efter at have været Mr. Forskerpark i 20 år. Jantzen blev erstattet af Niels Chr. Sidenius, som netop var gået af som rektor og næstformand for Forskerpark Aarhus – og her erstattet af Lauritz B. Holm Nielsen, den nye rektor.

Næste organisatoriske skridt var en fusion af IT-Huset og Forskerpark Aarhus til INCUBA Science Park A/S i maj 2007. Selskabet fik Sidenius som administrerende direktør, hvor Hans Møller og Arne Vesterdal blev meddirektører. INCUBA Science Park rådede nu over 25.000 kvm på tre lokaliteter, Gustav Wiedes Vej, Skejby og Katrinebjerg. De tre forskerparker var hjemsted for 112 virksomheder med ca. 750 medarbejdere.

Fusionen og det nye navn INCUBA Science Park gav anledning til en protest fra 40 af lejerne, som var flyttet med fra Udviklingsparken. De mente, at "INCUBA" signalerede, at det var et hus for virksomheder på "kravlegårdsstadiet", og at IT-Huset som navn var et rigtigt fint brand, man skulle holde fast i.

Da den nye forskerpark stort set var fyldt ud med virksomheder og aktiviteter fra start, besluttede bestyrelsen i marts 2007 at igangsætte fase 2 af byggeriet på 4.000 kvm efter samme koncept som fase 1. Denne udvidelse stod klar til indflytning i foråret 2009.

Virksomhedseksempler 2000-2010

Signaturgruppen – blev en del af noget større

Virksomheden Signaturgruppen A/S, der blev stiftet i 2006, var et spin-out fra TDC. Her havde Morten Storm Petersen, Thomas Nymand, Niels Frimodt Sørensen og Peter Buus været med til udviklingen af den første danske digitale signatur, forløberen for NemID, i et projekt sat i gang af det daværende Videnskabsministerium.

Virksomheden slog sig fra starten ned i INCUBA på Katrinebjerg for at være tæt på det universitetsmiljø, som grundlæggerne alle selv var uddannet fra. Som iværksættervirksomhed havde Signaturgruppen, som en kombination af at være konsulent- og udviklingsvirksomhed, noget så usædvanligt som omsætning og overskud allerede fra første regnskabsår. I 2010 var virksomheden vokset til at have ti medarbejdere og havde haft vækst kontinuerligt siden starten.

Da INCUBAs Navitas-afdeling stod færdig i 2014, flyttede Signaturgruppen fra Katrinebjerg til den nye bygning tættere på Aarhus centrum. Virksomhedens fokus var fortsat på at sælge løsninger med relation til NemID, eID og IT-sikkerhed til myndigheder og virksomheder.

Signaturgruppens primære kunder var blandt andet danske myndigheder, hvor selskabet i 2014 hjalp hovedparten af de danske kommuner og fire ud af fem regioner med deres håndtering af NemID Erhverv. Som en del af forberedelsen henimod MitID som afløser for NemID købte NETS sig i 2015 ind i Signaturgruppen med en kontrollerende ejerandel.

NETS blev solgt til det italienske selskab Nexi i 2021. Som et led i at fokusere aktiviteterne frasolgte NETS i efteråret 2023 Signaturgruppen sammen med MitID og de øvrige eID-aktiviteter til det franske selskab In Groupe.

I 2023 forlod Morten Storm Petersen og Thomas Nymand Signaturgruppen og etablerede et nyt selskab, Id2 A/S. I Id2 arbejder de to videre med rådgivning og produkter inden for internetsikkerhed med speciale i sikre ID-løsninger og nationale infrastrukturer såsom digital signatur, NemID og MitID. Niels Frimodt Sørensen og Peter Buus er fortsat med i Signaturgruppen, der har 24 ansatte og stadig har til huse i Navitas. Niels Frimodt Sørensen, der i dag er direktør i Signaturgruppen, opsummerer erfaringerne med at være virksomhed i INCUBA således: "Vi har været glade for at bo i INCUBA igennem alle årene, da deres fokus på at støtte op om alle aspekter af den almindelige drift har gjort det nemt for os at fokusere på vores kerneforretning."

Niels F. Sørensen –
en af founders af
Signaturgruppen.
Foto Signaturgruppen.

Nabto – mere end 2 mio. devices styres af Internet of Things-teknologi fra Aarhus

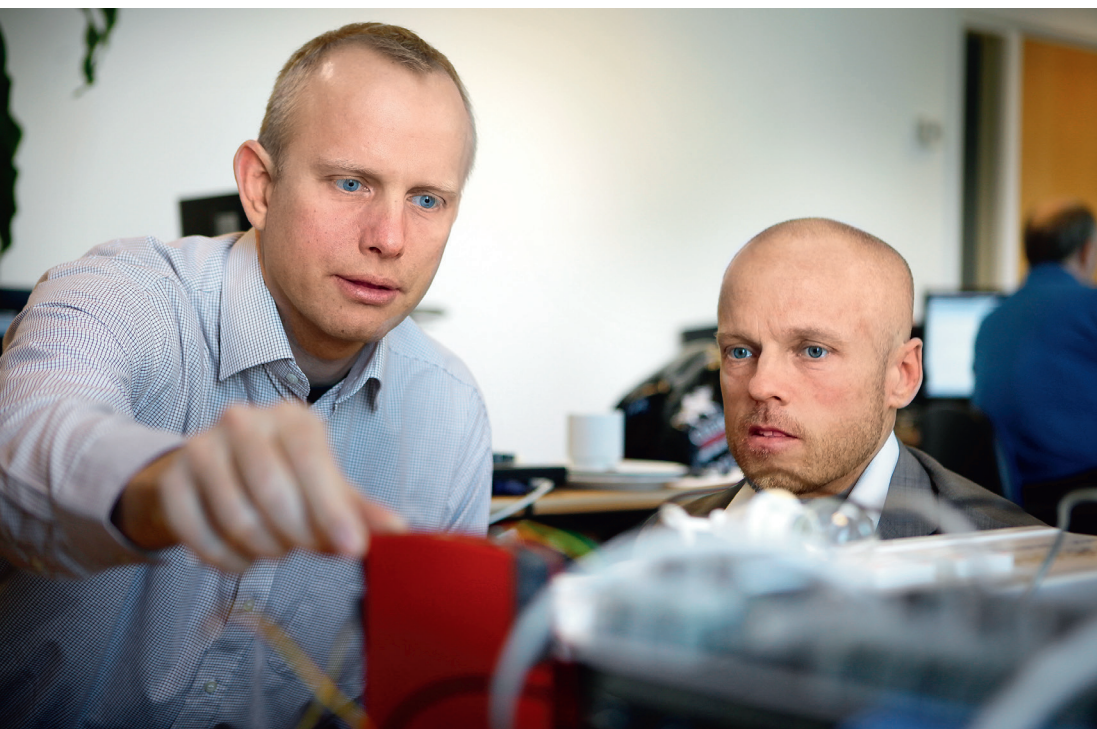
Nabto, der siden selskabets etablering i 2007 har haft base i INCUBA Katrinebjerg, har udviklet en teknologi, som kan skabe internetforbindelse til apparater omkring os. Det er det, der kaldes "The Internet of Things". Med Nabtos patenterede teknologi kan man fra sin telefon eller computer via internettet skabe sikker forbindelse til de apparater, man vil have informationer fra eller til, gennem firewalls.

Forskellen imellem Nabto og andre leverandører af IoT-platforme er, at Nabto hjælper med at skabe direkte sikre forbindelser imellem apparat og brugerens klient, i stedet for at al data skal transmitteres igennem servere i skyen.

Der er med andre ord tale om løsninger, som på en innovativ måde kobler produkter til internettet og gør det muligt for brugeren at følge med på afstand via sin smartphone. Det kan for eksempel være den bruger, der ønsker at få forbindelse til sin hjemmealarm eller til sine varmeapparater. Eller det kan være den virksomhed, som har behov for løbende at monitorere en maskine eller en installation hos en kunde. Eller det kan være lægen eller sygeplejersken, der har behov for at monitorere et medicoteknisk udstyr hos en patient.

Nabto arbejder således under følgende hovedoverskrifter: Smart Energy, Smart Security, Smart Industrial og Smart Medical. Nabtos software sidder i dag i mere end 2 mio. forskellige devices, som kunderne – for eksempel producenter af overvågningskameraer – producerer over hele verden.

Oprindeligt var Nabto-device et lille fysisk device med software, der skulle indbygges i et apparat. I dag er dette langt mere simpelt, idet det nu er et lille stykke software-udviklingskit, som kan downloades af den producent, der ønsker at købe det som en komponent i sit apparat, der er forberedt til kommunikation via internettet.

Nabto har i dag seks fuldtidsansatte og er delvist ejet af T&W Medical A/S, der står bag høreapparatvirksomheden Widex A/S, som benytter Nabtos teknologi i forbindelse med deres nyeste høreapparater.

Nabto har i sin tid i INCUBA haft glæde af samarbejde med andre virksomheder i forskerparken. Blandt andet har man arbejdet sammen med Scada Minds om IoT i vindmøller og med COSESY (der boede i INCUBA fra 2017 til 2020) om diverse IoT-applikationer.

Nabtos grundlægger Carsten Rhod Gregersen (t.v.) sammen med Karsten Viuf, salgsdirektør i Nabto fra 2010 til 2021. Foto CAPNOVA/ Østjysk Innovation.

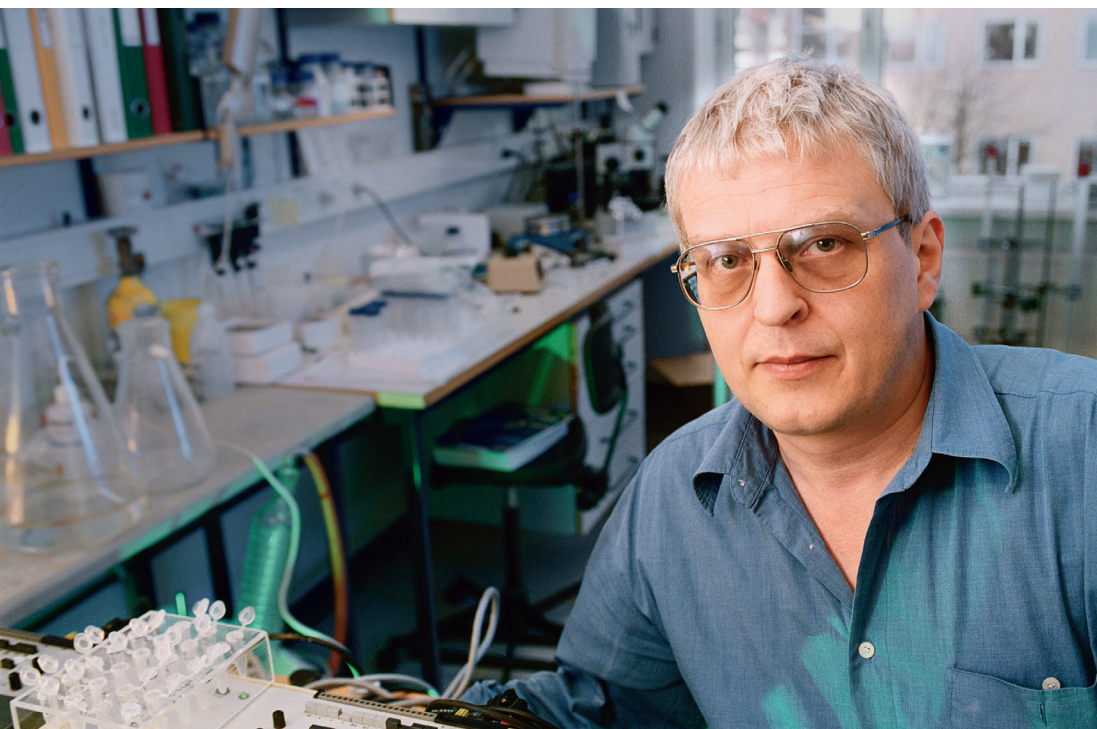
Borean Pharma – et potentielt biotechstjernesbud

Borean Pharma var det første rigtige biotech-spin-out fra Aarhus Universitet. Selskabet blev stiftet i 1997 under navnet Protein Engineering Technology (PET) af to forskere fra Aarhus Universitet, Hans Chr. Thøgersen og Michael Etzerodt – og med en investering fra NOVI i Aalborg. Forskerne havde ansættelse på Institut for Molekylær og Strukturel Biologi, som havde laboratorier i Forskerparken på Gustav Wiedes Vej. Her kunne PET, der med nye investorer om bord fra 2001 (deriblandt det lokale ventureselskab Incuba Venture og Bank Invest) skiftede navn til Borean Pharma, etablere sine egne laboratorier.

Fokus for Borean Pharma var på at skabe en platform for udvikling af nye lægemidler til behandling af alvorlige kroniske sygdomme (eksempelvis gigt og kræft) baseret på forskernes viden om proteiner og deres struktur. Optimismen forud for kapitaltilførslen i 2001 var ganske stor. Således vurderede selskabets direktør Hans Chr. Thøgersen i fagbladet *Ingeniøren* i april dette år, at virksomheden i 2005 ville være vokset fra 6 til 50 ansatte og have en omsætning på 500 mio. kr. (*Ingeniøren*, 20. april 2001).

Imidlertid gik udviklingen ikke så hurtigt som forventet. Selskabet havde i perioden fra 2002 til 2006 30 ansatte, men nåede ikke at få omsætning. Det betød, at der løbende skulle flere investeringskroner ind i selskabet for at holde det i gang.

Borean Pharma opkøbte i 2003 et andet aarhusiansk biotechfirma, ProteoPharma, der havde udviklet et stof med potentiale til at rense blodårerne for forkalkning. Denne teknologi blev videreudviklet inden for rammerne af Borean Pharma. I 2006 købte det schweiziske medicinalsselskab Roche teknologien gennem en overtagelse af Borean Pharma, som nu fik navnet Roche Bio Denmark. Roche foretog imidlertid ikke en videreudvikling af det nye stof og havde muligvis primært brug for at sikre sig patentet. Roche Bio Denmark blev likvideret i 2008.

I forlængelse af handelen til 210 mio. kr. med Roche fik de udenlandske investorer, der senest var kommet ind og dermed havde en kraftig præference ved fordelingen af de mange penge, deres investering ganske pænt igen. De danske investorer fik kun i meget stærkt begrænset omfang noget ud af deres investering.

Et fortsættende Borean Pharma baseret på selskabets proteinplatform blev etableret, men kunne ikke rejse den fornødne kapital til klinisk afprøvning af det potentielle lægemiddel, som var længst fremme i udviklingen. Selskabet blev likvideret i 2008, og de tilbageværende rettigheder fra det, som var blevet betegnet som det aarhusianske biotechfyrtårn, blev overtaget af et amerikansk ventureselskab. Grundlæggerne vendte tilbage til deres stillinger på universitetet. Hans Christian Thøgersen og Michael Etzerodt stoppede på universitetet i henholdsvis 2015 og i 2022.

Hans Chr. Thøgersen, der sammen med forskerkollegaen fra Aarhus Universitet Michael Etzerodt stiftede selskabet Borean Pharma. Foto Jens Hasse.

Google – udvikling i Aarhus

Google etablerede i oktober 2006 en udviklingsafdeling i Aarhus, som et halvt år senere rykkede ind i INCUBA Katrinebjerg. Opgaven var i første omgang at udvikle den teknologi, som blev til Google Chrome, der i december 2008 blev lanceret som den hidtil hurtigste internetbrowser. Hovedårsagen til, at dette banebrydende udviklingsarbejde blev placeret i Aarhus, var, at Google her fandt den mand, som kunne forstå opgaven. Manden var datalogen Lars Bak, som i en lang række sammenhænge blandt andet i USA havde erfaringer med at bygge virtuelle maskiner. I 2006 var han sammen med sin familie kommet tilbage til Aarhus, og hans betingelse for at gå ind i projektet med Google var, at det kunne ske i Aarhus. Lars Bak er selv uddannet som datalog fra Aarhus Universitet og var i slut-80'erne med til at etablere selskabet Mjølner sammen med kolleger og studerende fra Datalogisk Institut på universitetet. Der var derfor ikke tvivl om, at han var den rette til at stå i spidsen for at gennemføre projektet.

Efter færdigudviklingen af Chrome har Google-afdelingen i Aarhus løbende udviklet nye projekter til brug for Google, blandt andet kodesproget Dart. Det ny kodesprog gjorde det muligt at udvikle langt større og mere komplicerede onlineprogrammer, som er med til at gøre internettet hurtigere.

I 2019 var der 30 medarbejdere ansat i afdelingen – hvoraf 40 % var flyttet fra udlandet til Aarhus for at få plads i udviklingsteamet i Google. I det hele taget er Aarhus i kraft af det stærke datalogiske miljø og Google kendt af folk, der arbejder med programmeringssprog over hele verden.

Lars Bak forlod Google i 2018, hvor han sammen med en anden af folkene fra Google, Kasper Lund, etablerede et nyt IT-selskab med navnet Toitware, som frem til 2022 havde adresse i INCUBA Navitas.

For INCUBA var det en fjer i hatten at have en så kendt og betydningsfuld virksomhed som Google som lejer. Det

var oplagt, at den verdenskendte virksomhed var med til at markedsføre INCUBA over for mindre techvirksomheder. I praksis var der dog ikke den store interaktion mellem Googles medarbejdere og de andre virksomheder og deres medarbejdere i INCUBA på Katrinebjerg, idet Googles medarbejdere holdt sig for sig selv i deres egen separate del af bygningerne, der udgjorde Googles lejemål. Google havde over årene løbende haft behov for mere plads, og INCUBA havde haft svært ved at honorere behovet, også i forhold til eget køkken og spiseområde, selvstændigt ventilations- og kølesystem, helt særlige IT-løsninger osv.

Googles lejemål hos INCUBA Katrinebjerg ophørte efter 14 år i 2021, hvor afdelingen flyttede til Sønderhøj i Viby, hvor der var plads til den markante vækst, som Google forventede i de kommende år.

Google, der blev etableret i 1998, havde i slutningen af 2023 57.000 medarbejdere på verdensplan – heraf en lille, men meget vigtig andel i Aarhus.

Lars Bak i stolen lyst op fra sin PC i Googles lokaler på INCUBA Katrinebjerg, 2008. Foto Søren Holm/Chili.

KAPITEL 4

2010-2023 – fra Navitas til INCUBA Next

Knappt var betonen tør i INCUBA-bygningerne på Katrinebjerg, før næste udbygningsprojekt blev sat i gang: 10.000 kvm forskerpark i Navitas-byggeriet på havnen samlokalisert med Aarhus Maskinmesterskole og Ingeniørhøjskolen. De to institutioner skulle stå for de resterende 25.000 kvm af byggeriet. Oprindeligt havde det dog været tanken, at Arkitektskolen i Aarhus her skulle have været lokaliseret sammen med de to andre uddannelsesinstitutioner. Da Arkitektskolen ikke kunne få ministeriel tilladelse til dette, kom INCUBA med på afbud. Baggrunden for INCUBA Navitas er således helt anderledes end baggrunden for INCUBA på Gustav Wiedes Vej, i Skejby og på Katrinebjerg.

Navitas skulle være et innovationscenter for energi og energiteknologi efter samme model, som INCUBA Katrinebjerg med specifikt fokus på informationsteknologi i bred forstand havde fået stor succes med. Også på Navitas skulle udviklingen ske i et stærkt samarbejde mellem det offentlige, uddannelses- og forskningsinstitutioner og private virksomheder. Idéen var undfanget i en tænketank, som Aarhus Kommune havde nedsat i starten af 2006 under ledelse af universitetets rektor Lauritz B. Holm Nielsen. Initiativet skulle sikre byen en grøn førerposition.

Region Midtjylland besluttede i 2007 at støtte Navitas-byggeriet med 15 mio. kr., og Aarhus Kommune besluttede at stille et rente- og afdragsfrit lån på 23 mio. kr. til rådighed.

Efter alvorlig tøven – blandt andet på grund af et trægt samarbejde med kommunen og regionen, der gjorde det svært at overskue investeringen som businesscase – gik man fra INCUBAs side ind i processen sammen med Ingeniørhøjskolen og Maskinmesterskolen. Med til overvejelserne hørte, at man ikke havde lyst til, at andre etablerede en forskerpark i Aarhus. Niels Chr. Sidenius, direktør for INCUBA, blev formand for styregruppen for samarbejdet. Aftalerne med kommune og region, herunder om deres lån og om anvendelse af byggeriets kælder til parkering, var imidlertid ikke på plads, til stor frustration for Sidenius, der på INCUBAs bestyrelsesmøde i september 2009 kom med følgende udmelding: ”Tilbageskuende ville vi næppe være gået ind i projektet, hvis vi havde haft den viden, vi har i dag.”

INCUBA Science Parks andel af byggeriet var en investering på ca. 270 mio. kr., der i overvejende grad blev skaffet gennem belåning af de eksisterende byggeriers friværdis.

Ambitionen med Navitas-forskerparken var høj. I Forskningsfondens Ejendomsselskabs beretning for 2010 udtalte Niels Chr. Sidenius: ”Ved at samle disse tre aktører (INCUBA Science Park, Ingeniørhøjskolen og Maskinmesterskolen) kan den energi, de hver især kommer med, omdannes til helt nye idéer og projekter. Mødet mellem studerende, forskere og iværksættere; mellem teoretikere og erhvervsudviklere skal være med til at skabe innovative løsninger, der kommer energisektoren, erhvervslivet og samfundet til gode.”

Arkitekturen og indretningen af bygningen skulle understøtte mødet mellem beboerne i bygningen – fællesrum, tekøkkener osv. Byggeriet var naturligvis energioptimeret efter alle kunstens regler.

I sommeren 2011 gik entreprenørselskabet Pihl & Søn i gang med byggeriet, hvor INCUBA skulle drive forskerpark på de tre øverste etager, mens uddannelsesinstitutionerne skulle råde over resten. I august 2013 gik Pihl & Søn imidlertid konkurs. Byggeriet var 80 % færdigt. Efter en turbulent

måned lykkedes det at indgå en aftale med entreprenørfirmaet A. Enggaard om at fuldføre arbejdet.

Navitas stod klar i 2014.
Foto INCUBA.

Byggeriet stod klar i 2014, så de tre bygherrer, INCUBA (som INCUBA Science Park havde skiftet navn til i 2013), Aarhus Maskinmesterskole og Ingeniørhøjskolen (der i 2012 var fusioneret med Aarhus Universitet), kunne flytte ind.

Imidlertid gik det trægt med at få udlejet INCUBAs tre etager. Allerede kort efter indflytningen så man sig nødsaget til at indgå lejemaal med virksomheder fra andre brancher end energi og cleantech, idet det var svært at få lejere ind fra dette segment. Visionen om i kraft af synergien med Maskinmesterskolen og ingeniøruddannelsen at skabe et center for cleantech og energiteknologiske virksomheder viste sig at være vanskelig at realisere. Alligevel havde INCUBAs bestyrelse, hvor Peter Kjær i 2012 havde overtaget formandsposten fra Erling Lindahl, fortsat tiltro til, at cleantech-vertikalen

var vigtig. Man måtte forvente et stigende antal opstartsvirksomheder som følge af den grønne omstilling.

Efterhånden kom der godt gang i udlejningen i INCUBA Navitas. En mere bred skare af iværksættervirksomheder fra forskellige brancher lokaliserede sig i de tre etager. Imidlertid valgte Aarhus Universitet at flytte sine uddannelser på ingeniørområdet fra Navitas og samle dem på Katrinebjerg. Dermed forsvandt synergien fra samlokalisering af INCUBA og universitetet i Navitas. INCUBAs bestyrelse besluttede i forlængelse heraf i 2024 at sætte sine tre etager til salg i et udbud sammen med universitetets salg, dog således at INCUBAs aktiviteter kunne fortsætte i en årrække efter et salg.

Virksomhedseksempler 2010-2023

UNSILO – revolutionerende søgeteknologi

Efter at have stået i spidsen for forskellige softwareudviklingsafdelinger i Silicon Valley i flere år, senest som chef for produktdesign hos Siri.com (erhvervet af Apple), vendte Mads Rydahl tilbage til sin hjemby Aarhus i 2010. Der mødte han Thomas Laursen, der var involveret i en biomimetisk opstartsvirksomhed, der søgte at kommercialisere en revolutionerende sprayteknologi inspireret af bombarderbilens forsvarssystem.

Sammen besluttede de at starte selskabet UNSILO. Inden for rammerne af selskabet ville de udvikle og kommercialisere en revolutionerende biomimetisk søgeteknologi, der kunne gøre det lettere for forskere og innovatører at finde analoge koncepter og nye idéer fra forskellige brancher og områder. Biomimetics er en metode, hvor man i naturen søger efter løsninger på designmæssige eller tekniske problemer.

Virksomheden fik sin første investering fra CAPNOVA i 2012. I efteråret 2013 kom ventureselskabet Scale Capital ind som ny investor, og i 2016 skød det indisk-amerikanske selskab

Infosys ca. 15 mio. kr. ind i UNSILO for en ca. 10 % ejerandel af selskabet. På det tidspunkt havde UNSILO 17 ansatte, som rykkede ind i INCUBA Navitas ved årsskiftet 2016/17.

UNSILO ville give udviklere, forskere og innovatører et redskab, der kan understøtte effektive og strukturerede biomimetiske søgninger uden at være afhængige af biomimetics-eksperter. I løbet af UNSILOs udvikling blev konceptet med succes udviklet til avancerede søgninger i videnskabelige tekster, men havde også perspektivrige muligheder inden for en lang række andre områder som patenter, juridiske tekster og kontrakter.

Thomas Redder Laursen (t.h.), CEO i Unsilo, var founder af selskabet sammen med Mads Rydahl. Her er Thomas flankeret af daværende uddannelses- og forskningsminister Søren Pind ved et møde i INCUBA i august 2017. Foto CAPNOVA.

Fra starten så man de primære kundesegmenter som:

- Forskningsinstitutioner
- Biotechvirksomheder, der arbejder med DNA-sekvensanalyser (Next Generation Sequencing plug-in)
- Design- og ingeniørvirksomheder med tunge forsknings- og udviklingsaktiviteter.

I løbet af udviklingsprocessen viste det sig, at det ikke var realistisk at nå disse kunder internationalt, uden at det skete i et snævert samarbejde med indholdsleverandører, det vil sige forlag og udgivere af store databaser m.v.

Imidlertid gik det ikke så hurtigt som forventet med hensyn til at sælge UNSILOs produkt til de store indholdsleverandører – deraf behovet for nye investeringer frem til 2016. Først i 2015 kom de første kundeforfatteraftaler i hus med det tyske forlag Springer. I kraft af et stort volumen i disse aftaler var de medvirkende til, at selskabet kunne videreudvikles, samt at der kunne skabes interesse fra Infosys om at investere, hvilket der på trods af løbende tilgang af nye kunder var stærkt behov for.

I 2018 blev en exitproces igangsat, og i 2019 blev der skabt kontakt til det indiske IT-selskab Cactus, der havde 3.000 medarbejdere, og hvis portefølje af produkter og services løser et bredt spektrum af forskeres udfordringer. En endelig handel var på plads i slutningen af januar 2020.

UNSILO fortsatte under navnet Cactus Communications A/S sine aktiviteter i INCUBA Navitas. Thomas Laursen og Thomas Rydahl stoppede begge i selskabet i starten af 2023.

I dag samarbejder Cactus Communications' tilbageværende 12 teknologispecialister i INCUBA Navitas med Cactus Labs om at udvikle innovative produkter til udgivere og forretnings- og teknologiløsninger til interessenter i den akademiske verden og inden for biovidenskab.

Vindstød A/S – el fra vindmøller

Vindstød, der blev etableret af den aarhusianske iværksætter Morten Nissen Nielsen i 2011, baserer sig på en effektiv IT-platform, der automatiserer en stor del af de beregninger og administrative processer, der er forbundet med elsalg. Dette gjorde det muligt for firmaet at sænke elpriserne i forhold til etablerede spillere på markedet.

Vindstød startede sin forretning i INCUBA på Katrinebjerg, men flyttede i 2014 til INCUBA Navitas. I forlængelse af flytningen til Navitas begrundede Morten Nissen Nielsen, hvorfor det var en fordel at bo i Navitas: ”For os giver det nogle fantastiske muligheder at være en del af et virksomhedsmiljø som INCUBAs med så mange innovative virksomheder. Samtidig er det en fordel at drive virksomhed i samme bygning som flere relevante studieretninger.”

El fra Vindstød kommer udelukkende fra 2.500 danske vindmøller og udleder ingen CO₂ – man ”sparer” derfor 469 g CO₂ per kilowatt-time sammenlignet med den el, man modtager som forbruger, hvis man ikke har købt individuelt deklareret elektricitet.

Vindstød var det første energiselskab i Danmark, der var 100 % baseret på vindenergi, og har været medvirkende til at trække andre selskaber i den grønne retning.

Virksomheden klarer sig ikke bare godt på prisen. I 2023 var Vindstød bedst placeret i en test af elprodukter foretaget af Forbrugerrådet. Vindstød opnåede i 2022 et resultat på 35,9 mio. kr. efter skat, hvilket er selskabets hidtil bedste.

Vindstød blev i december 2016 solgt til svenske Vattenfall, som står bag flere af de største havvindmølleparker i Europa. Morten Nissen Nielsen er fortsat direktør i og medejer af Vindstød, der ved udgangen af 2022 havde 30 medarbejdere og mere end 100.000 kunder.

Gustav Wiedes Vej og Skejby

Med udbygningen af forskerparkaktiviteterne på Katrinebjerg, forskerparken i Skejby og med Navitas i støbeskeen begyndte INCUBA så småt at afvikle forskerparkaktiviteterne på Gustav Wiedes Vej. I stedet rykkede universitetet ind som lejer, i takt med at virksomhederne flyttede til INCUBA Katrinebjerg eller Skejby eller fandt andre steder at lokalisere sig. Omkring 2015 var den oprindelige forskerpark på Gustav Wiedes Vej helt udlejet til universitetsaktiviteter. Pavillonbyggeriet, som i 1986 var opført på dispensation fra kommunen til at blive stående i fem år, var endnu i brug i 2024. De permanente gulstensbygninger var fortsat ejet af INCUBA, men blev udelukkende brugt til universitetsformål.

Det af Novo Nordisk Fonden finansierede CO₂ Research Center (CORC) blev i 2022 lokaliseret i de gule bygninger på Gustav Wiedes Vej. Centret skulle have fokus på udvikling af teknologier til indkapsling af CO₂.

INCUBA Skejby som biomedicinsk forskerpark kæmpede efter 2010 fortsat med at skaffe relevante lejere, så der kunne skabes en kritisk masse af virksomheder. Med relativt få virksomheder som lejere var det svært at etablere en synergi-effekt mellem virksomhederne, og det begrænsede antal lejemål gjorde det også dyrere at drive den biomedicinske forskerpark end de øvrige enheder. Drømmen om at leje ud til en større, international life science-virksomhed var stadig intakt, men var og blev en drøm på trods af det store byggeri af Aarhus Universitetshospital (AUH) i Skejby. AUH var fortsat en betydelig lejer med brug for mere plads. Omvendt var det INCUBAs ambition at have plads, så relevante virksomheder kunne flytte ind. Forskerparken i Skejby havde billigere husleje for virksomhederne end på INCUBA Katrinebjerg og i INCUBA Navitas, men på trods af det kæmpede man for at lokke relevante virksomheder til.

Selv om udlejningen fra 2018 begyndte at gå bedre, var status i 2020, at kun 38 % af arealet var udlejet til virksomhe-

der, mens hospitalet og forskningsinstitutioner med 59 % var de markant største lejere.

Omkring 2018 begyndte en række nye biomedicinske selskaber med udspring fra Institut for Biomedicin på Aarhus Universitet at etablere sig og vokse i kraft af deres evne til at tiltrække kapital fra danske og udenlandske ventureselskaber. I starten var selskaberne lokaliseret på universitetet, hvor deres rammer var stærkt begrænsede. Derfor lokaliserede flere af dem sig – blandt andre NMD Pharma og Draupnir – i INCUBA Skejby, hvor de to selskaber fik indrettet laboratorier, dyrestalde og kontorer. Det var med til at skabe en positiv stemning – nu var man på vej til at nå en kritisk masse. Men skulle den kritiske masse for alvor nås, var der behov for udbygning af

Cleantech-virksomheden Battman Energy projektudvikler med rekord fart store batteriparker rundt i landet, som skal stabilisere elnettet i den noget uforudsigelige elproduktion. Virksomheden flyttede ind i cleantech-miljøet i INCUBA Navitas i april 2023 og har siden draget nytte af muligheden for at øge antallet af lokaler, i takt med at virksomheden er vokset. Her er det co-founders Alexander Kaae og Daniel Kappelgaard på Aarhus Investor Summit 2023. Foto INCUBA.

INCUBA Skejby, så det stod klart for de bioteknologiske virksomheder og investorer, at der her var de tilstrækkelige faciliteter i Aarhus, til at de nye virksomheder kunne vokse.

En blok 4 på ca. 3.000 kvm med laboratorier m.v. til virksomhederne og en blok 5 på ca. 5.500 kvm, som kunne lejes ud til AUH til uddannelsesformål, var tæt på at blive godkendt af INCUBAs bestyrelse. Men efter mange overvejelser konkluderede bestyrelsen for INCUBA i slutningen af november 2021, at timingen for en udbygning af Skejby ikke var den rette, og at man skulle satse på at udnytte de eksisterende kvadratmeter optimalt. Sagen blev sat på pause, til der var skabt sikkerhed i økonomien for det næste store projekt, INCUBA Next, som man var klar til at bygge.

Virksomhedseksempler

NMD Pharma – ny medicin til neuromuskulære sygdomme

NMD Pharma blev oprettet som et spin-out fra Aarhus Universitets Institut for Biomedicin i 2015. Målet var at udvikle nye lægemidler til behandling af neuromuskulære sygdomme. NMD fik de første investeringsmidler i 2016 og har siden rejst ny kapital i flere runder på baggrund af selskabets resultater. Frem til 2020 kunne NMD gennemføre sine aktiviteter ved at leje sig ind på Aarhus Universitet, men i maj 2020 rykkede NMD til INCUBA Skejby med de 20 ansatte – i 2023 var der +30 ansatte. INCUBA kunne levere attraktive laboratorielokaler samt de dyrefaciliteter, som NMD havde brug for.

For NMD var nærheden til Aarhus Universitetshospital afgørende: ”I INCUBA finder vi et stærkt grundlag for at blive en del af et miljø, som understøtter virksomheder i vækst og udvikling. Der er et godt netværk og en infrastruktur, som passer godt til vores behov nu og i fremtiden. Derudover ligger Danmarks største hospital på den anden side af gaden, så vi er tæt på både patienter, forskning og samar-

bejdspartnere,” sagde NMDs direktør Thomas Holm Pedersen i forbindelse med indflytningen i INCUBA.

Med valget af INCUBA styrkede NMD sin base i Aarhus i stedet for som andre biotechvirksomheder at søge til København. Valget af INCUBA og Aarhus skyldtes det stærke forskningsmiljø inden for neuromuskulære sygdomme i Aarhus, og at det desuden havde vist sig, at NMD kunne tiltrække de nødvendige ledende, internationale fagspecialister til byen.

Visionen for NMD er at blive et verdensførende biotechselskab inden for neuromuskulære sygdomme. Forventningen er, at selskabet i løbet af de næste fem år har sit første lægemiddel på markedet. Vejen dertil gik i 2023 over endnu en stor kapitalrejsning til selskabet, som

CEO for og medgrundlægger i 2015 af NMD Pharma Thomas Holm Petersen i INCUBA Skejby. Thomas Holm Petersen har siden sin kandidatexamen i 2003 haft en forskningskarriere på Aarhus Universitet samt på udenlandske universiteter. Foto INCUBA.

kunne sikre den fortsatte kliniske udvikling af selskabets første lægemiddelkandidater. Dermed var der foreløbigt investeret mere end 1 mia. kr. i selskabet.

Draupnir Bio – medicin til behandling af blodpropper i hjertet

Ligesom NMD er Draupnir Bio en spin-out-virksomhed fra Aarhus Universitet og med deltagelse af en forsker fra det tyske Max-Planck-Institut für Kolloid- und Grenzflächenforschung i Potsdam. Draupnir Bio blev stiftet i foråret 2017 af de aarhusianske forskere Simon Glerup, Camilla Gustafsen og Peder Søndergaard Madsen. Året efter kom Peter Seeburger fra det tyske institut ind som medejer af selskabet. Baseret på deres viden om biokemi og om proteinet PCSK9s betydning for blodkarrenes tilstand arbejdede Draupnir i første omgang med at udvikle en pille til behandling af blodpropper i hjertet. For nylig har selskabet desuden udviklet en banebrydende platform til at udvikle proteinnedbrydende midler, som kan bruges som behandling af en lang række sygdomme.

Efter det første stykke tid, hvor Draupnirs founders selv havde finansieret udviklingen, fik virksomheden i efteråret 2017 en bevilling på 2,5 mio. kr. fra Novo Nordisk Fonden. Bevillingen førte sammen med iværksætternes private midler frem til så gode resultater, at virksomheden i 2018 fik tilført 15 mio. kr. i et konverterbart lån fra Novo Holdings og den tyske investor High-Tech Gründerfonds, og senere i 2019 225 mio. kr. fra Novo Holding og to hollandske ventureselskaber. Det betød, at der for alvor kunne sættes gang i udviklingen. I 2021 flyttede Draupnir Bio ud af Universitetsparken og til INCUBA Skejby. Her har selskabet i dag sin forskningsafdeling med godt ti ansatte, mens hovedkontoret er i København.

Selskabet rekrutterede i forbindelse med kapitaludvidelsen en professionel ledelse med forretningsmæssig erfaring

fra lægemiddelindustrien. Andrew Hotchkiss, som har en lang karriere inden for biotech- og lægemiddelindustrien, blev ansat som CEO. Om placeringen af forskningsafdelingen i INCUBA Skejby sagde han i forbindelse med indflytningen: "Vores nye forskningsfacilitet i INCUBA Skejby forsyner os med alt, hvad der skal til for at fortsætte virksomhedens vækst i vores eget dedikerede inkubationsmiljø. INCUBA Skejby er en etableret forskerpark, som tilbyder et netværk af eksperter inden for sundhedssektoren og huser mange førende life science-virksomheder, som deler en fælles samarbejdsånd. Vi ser frem til dette næste kapitel i virksomhedens udvikling, mens vi skubber på for en transformation af behandlingen af blodpropper i hjertet." (INCUBA pressemeddelelse, 12. august 2021).

Simon Glerup, en af founderne af biotek-selskabet Draupnir Bio. Her som oplægsholder ved Aarhus Investor Summit i 2022. Foto INCUBA.

De tre forskere er fortsat medejere af Draupnir Bio. Simon Glerup, Camilla Gustafsen og Peder Søndergaard Madsen er alle ansat i selskabet. Simon Glerup og Peder Søndergaard Madsen er sideløbende hermed fortsat tilknyttet Aarhus Universitet. Simon, Peder og Camilla har sammen med forskerkollegaen Joachim Vilstrup også stiftet selskabet Muna Therapeutics, der på samme måde som Draupnir Bio har sin hovedafdeling i København og en forskningsafdeling i INCUBA Skejby. Muna Therapeutics arbejder med at udvikle lægemidler til neurodegenerative sygdomme som for eksempel Alzheimers og Parkinsons syge.

Status for Draupnir Bio er i dag (marts 2024), at virksomheden udvikler en banebrydende platform for målrettet nedbrydning af sygdomsproteiner via små molekyler. Fordele ved at have til huse i INCUBA er mange. Blandt andet god infrastruktur, service og samtidig adgang til et spændende netværk af iværksættere og eksperter, der faciliteres af de mange sociale arrangementer.

Fokus på de helt tidlige virksomheder – Njubizz og StartupLab

Fra slutningen af 1990'erne fik Forskerparken øget fokus på innovative iværksættere som målgruppe. For at sluse flere af disse ind i miljøet så tidligt som muligt etablerede INCUBA Science Park fra 2007 et såkaldt *Njubizz*-koncept, hvor iværksættere kunne leje en kontorplads for 1.000 kr. om måneden det første halve år og derefter for 1.500 kr. om måneden. Hensigten var, at virksomhederne efter den første spæde start skulle nå et stadie, hvor de fortsatte som ordinære lejere på en af forskerparkens lokaliteter. Desuden var det et forsøg på at markere sig i konkurrencen med kontorfællesskaber og startupmiljøer, der løbende poppede op i og omkring Aarhus. Samtidig kunne man nyttiggøre ikke udlejede lokaler til at få tag i nye iværksættere med potentiale til at blive "rigtige" lejere. Ud over at få en plads i INCUBA-miljøet

blev iværksætterne tilbudt rådgivning fra det såkaldte Pit Stop (fra 2021 INCUBA advice), hvor iværksætterne gratis kunne få råd fra revisorer og advokater, ligesom en ansvarlig INCUBA-medarbejder søgte at hjælpe iværksætterne gennem sit netværk. Som en obligatorisk del af forløbet blev virksomhederne desuden koblet med en udvalgt mentor. Mentorteamet udviklede sig støt gennem årene og tæller i dag over 80 erfarne erhvervsprofiler med kernekompetencer inden for forskellige faglige områder.

Ved en status i september 2011 kunne man konstatere, at 64 iværksættere havde været igennem ordningen siden starten. Heraf var fem blevet til almindelige lejere i forskerparken, mens 43 var fraflyttet af forskellige årsager, de fleste formentlig fordi deres iværksætterkoncept ikke viste sig at være holdbart, men også fordi springet – huslejemæssigt –

Fire koncentrerede mentorer og investorer lytter til oplæg på et af INCUBAs Gin&Tech-arrangementer. Fra venstre Jan Brinck, Jørgen Lindskov Knudsen, Finn Støyt og Bo Wase. Foto INCUBA.

til at blive ordinær lejer i forskerparken var for stort.

Njubizz-tilbuddet fortsatte, fordi det i INCUBAs optik lå i forlængelse af selskabets mål om ”at styrke videns- og forskningsbaserede virksomheders innovation, vækst og netværk gennem infrastruktur, service og sparring”, som det blev formuleret på et bestyrelsesmøde i marts 2014. Den primære målgruppe skulle være virksomheder med et skalerbart forretningsgrundlag, som var i en udviklingsfase, og som ikke havde positivt cashflow. Tilbuddet blev justeret med en kraftigere selektion blandt de virksomheder, som søgte ind, kombineret med at man søgte at få koblet forretningserfaringe mentorer på de enkelte iværksættere. Justeringen betød, at flere af virksomhederne blev

INCUBA har siden 2018 arrangeret det årlige Aarhus Investor Summit i den store sal på rådhuset i Aarhus. Hvert år deltager flere hundrede investorer og iværksættere. Billedet her er fra arrangementet i 2022. Foto INCUBA.

almindelige lejere, og indsatsen havde desuden klar brandingværdi for INCUBA i det aarhusianske iværksættermiljø. Huslejen – nu på mellem 1.250 kr. og 1.750 kr. om måneden – blev fastsat efter en analyse af prisstrukturen hos 20 kontor-fællesskaber for iværksættere i Aarhus.

Njubizz skiftede i 2014 navn til StartupLab.

I perioden 2007 til 2019 var der 284 virksomheder, som fik chancen under konceptet. Flertallet af dem arbejdede med et IT-forretningskoncept. 59 % af dem var stadig aktive i 2019, og 14 % var overgået til at blive almindelige lejere i INCUBA. 80 % var via INCUBA blevet matchet med mentorer eller andre virksomheder.

I 2020 blev indsatsen styrket gennem ansættelsen af en Head of Acceleration. Medarbejderen skulle have fokus på virksomhederne i StartupLab som led i INCUBAs stigende fokus på at gøre en indsats for, at virksomhedernes vækst og forretningsmæssige udvikling blev støttet så godt som muligt. I 2024 var INCUBAs rådgivningsindsats vokset til, hvad der svarede til to fuldtidsmedarbejdere.

I 2024 var status for StartupLab, at der løbende var ca. ti virksomheder inde under konceptet, og at ca. halvdelen af dem efterfølgende overgik til at blive lejere på normale vilkår i INCUBA.

Netværk – og fokus på værdiskabelse i virksomhederne

Hele vejen igennem Forskerparkens/INCUBAs historie har netværk været et nøgleord for aktiviteterne. Et stærkt lokalt netværk på tværs af kommune, amt, forskningsinstitutioner og erhvervsliv var afgørende for selve fødslen af Forskerpark Aarhus i 1986. Efter etableringen har dette netværk naturligvis også været afgørende for udviklingen af INCUBA, særligt i forbindelse med etableringen af de nye enheder på Katrinebjerg, i Skejby og i Navitas, hvor både regionen og kommu-

nen har været afgørende medspillere, blandt andet i forhold til at bidrage til at sikre økonomien i byggerierne.

Med udbygningen af Forskerparken med flere og flere lejere på Gustav Wieds Vej, på Katrinebjerg og i Skejby blev det sværere at bruge modellen med at skabe netværk ”by walking around” og skabe uformelle netværk, som Forskerparkens første direktør i vid udstrækning havde brugt. Hans Møller, der kom fra Udviklingsparken, og som siden blev direktør for IT-huset og fortsatte som sådan, da Niels Chr. Sidenius i 2006 var blevet administrerende direktør, blev dog ved med at gå rundt og skabe netværk og synergi mellem virksomhederne. Det samme søgte Arne Vesterdal, der havde ansvaret for INCUBA Skejby med langt færre virksomheder. Der var imidlertid behov for at supplere dette med en mere struktureret indsats for fortsat at skabe den synergi mellem virksomhederne, som skulle være et af forskerparkens vigtigste kendetegn.

INCUBA forsøgte sig i 2014 med at lave en såkaldt Breakfast Club, hvor virksomhederne på morgenmadsarrangementer kunne præsentere sig for hinanden, men det viste sig at være svært at lokke virksomhederne til at bruge tid på den type arrangementer. Et par år senere begyndte man at lave tematiske erfagrunder – for eksempel med fokus på ledelse, salg og marketing, HR/administration og blockchain – for virksomhederne med aktiv styring fra INCUBAs side. Det var der i langt større omfang opbakning til.

Rådgivning til virksomhederne om deres forretningsudvikling m.v. overlod INCUBA helt bevidst et langt stykke af vejen til andre aktører i erhvervsfremmesystemet, for eksempel Væksthus Midtjylland (senere Erhvervshus Midtjylland), Connect Denmark m.v. Strategien i INCUBA var, at man skulle være brobygger til disse aktører, fordi de var mere professionelle på dette område end INCUBA. Men efterhånden begyndte INCUBA selv at tage rollen som forretningsmæssig rådgiver på sig, idet man etablerede sit eget team af tilknyttede mentorer, som man kunne matche med

virksomhederne. Mentorerne, som leverede deres rådgivning til iværksætterne uden beregning, fungerede også som ambassadører for INCUBA.

I forbindelse med INCUBA-bestyrelsens strategidiskussion i november 2014 kunne man om typen af virksomheder i INCUBA konstatere: "Opstartsvirksomheder er klart vores største gruppe af virksomheder, ligesom virksomhederne med 1-4 ansatte er det. Vi spiller uden tvivl en betydelig rolle i dette segment. Men udlejningsmæssigt går langt det største volumen til større og ældre virksomheder, som vel har relativt mindre brug for INCUBA." (Bestyrelsesmøde, 11. november 2014).

Spørgsmålet var, hvordan man skulle hjælpe virksomhederne i deres forretningsudvikling? Dette spørgsmål søgte INCUBA at få besvaret i de løbende tilfredshedsundersøgelser blandt lejerne. I 2017 konkluderede bestyrelsen, at INCUBA skulle føre en tosporet strategi, hvor forskerparken både er erhvervsudlejer og vækstskaber med særlig tilknytning til Aarhus Universitet. Bestyrelsen var på det rene med, at understøttelsen af vækstskabelse hos lejerne i INCUBA på den korte bane ville koste på bundlinjen, men også være med til at sikre forretningsgrundlaget på sigt og understøtte INCUBAs mission (bestyrelsesmøde, 18. september 2017). På det grundlag besluttede bestyrelsen at ansætte en udviklingsmedarbejder, der kunne understøtte INCUBAs rolle som vækstskaber. INCUBAs vigtigste rolle var dog fortsat at matche virksomhederne med de rette aktører i det omfattede økosystem, som INCUBA indgik i. Men med Navitas-projektet, der havde taget en meget stor del af Niels Chr. Sidenius' direktørtid, overstået blev der mere tid til at fokusere på nye tiltag for at hjælpe virksomhederne på vej for INCUBAs nye direktør Mai Louise Agerskov, der overtog rospinden, da Sidenius gik på pension i august 2015.

Gradvist gik INCUBA i de følgende år mere aktivt ind i at bidrage til virksomhedernes forretningsudvikling. Dette blev formuleret i INCUBAs strategi "Større impact for flere"

i 2019. Fokus var todelt: både at være erhvervsudlejer og vækstskaber. Bestyrelsen kunne i maj 2020 konkludere, ”at det konstante fokus på at skabe værdi for vores lejere på et sundt økonomisk grundlag er forudsætningen for, at vi har været i stand til at udvikle INCUBA til det sted, hvor vi er i dag, hvor INCUBA huser knap 200 lejere bestående af de fremmeste skalerbare tech-virksomheder, nøgle-service-providers og universitetet, og både skaber bundlinje og impact.”

I forhold til netop impact søgte man fra 2006 og frem med årlige spørgeskemaundersøgelser blandt lejerne at monitorere, hvor man kunne gøre en større indsats for lejerne. I de årlige vidensregnskaber/impactanalyser stod det klart, at lejerne var meget tilfredse med at bo i INCUBA: Mere end 90 % ville anbefale andre at placere sig i INCUBA. De løbende målinger gav imidlertid indikationer om, at INCUBA hele tiden skulle optimere kontakten mellem virksomhederne og universitetet og de studerende samt skabe forbindelser mellem virksomhederne og relevante samarbejdspartnere uden for INCUBA. Alt sammen noget, der løbende blev arbejdet på at forbedre af INCUBAs ledelse, og som de årlige impact-målinger viste fremdrift i. Det vil sige: Der kom stort fokus på at være vækstskaber, samtidig med at der skulle være fokus på effektiv og lønsom drift af INCUBA.

I forhold til at være synlig og spille en afgørende rolle i det aarhusianske økosystem for iværksættere og investorer skete der en markant udvikling i perioden efter 2015. Før 2015 var INCUBA naturligtvis også en aktiv deltager i dette økosystem, som ikke alene rettede sig mod INCUBAs lejere. For eksempel lagde man hus til og spillede en aktiv rolle i såkaldte Startup Weekends i 2009 til 2012, hvor mere end 100 deltagere et par gange årligt mødtes fra fredag til søndag. Deltagerne arbejdede sammen om udvikling af de bedste forretningsidéer, der efter en indledende runde fredag blev udvalgt til videre bearbejdning de følgende to dage.

INCUBA engagerede sig i stigende grad i økosystemet ved at være hoved- eller medvært ved en række events primært for iværksættere og investorer. I 2021 var INCUBA således engageret i 86 netværksarrangementer, hvor i alt 5.400 deltog. INCUBA fik et særligt fokus på kapitalfremskaffelse med netværks- og pitcharrangementer henvendt til investorer. De årlige Aarhus Investor Summits, som blev afholdt i INCUBA-regi fra 2021, var store succeser, ikke alene fordi de tiltrak masser af investorer og iværksættere og som sådan var en styrke for det aarhusianske økosystem af iværksættere, men også fordi det i meget høj grad var med til at markedsføre INCUBA. Aarhus Investor Summit var etableret under navnet Growing Investors i 2018 med INCUBA og Foreningen Forskerparken i Aarhus som sponsorer og med mere end 100 investorer som deltagere i det første arrangement. Initiativet blev videreført som et samarbejdsprojekt med andre aktører i 2019 og 2020, inden INCUBA tog helt over med en række stærke og trofaste sponsorer i ryggen. Indsatsen i forbindelse med Aarhus Investor Summit var sammen med INCUBAs andre investorrelaterede aktiviteter medvirkende til, at INCUBAs IMPACT-undersøgelse i 2021 viste, at 45 % af de investeringsmodne virksomheder tilkendegav, at de havde fået fremmet deres adgang til investeringer ved at bo i INCUBA.

INCUBA Next

I 2018 begyndte tankerne om en yderligere udvidelse af INCUBA på Katrinebjerg. Planen var at bygge et højhus på 18 etager med et areal på 22.000 kvm på INCUBAs grund på Helsingforsgade 22 og 24. Projektet – og senere byggeriet – fik navnet INCUBA Next. Lokalplanarbejdet blev sat i gang, og Aart Architects lavede tegninger til det næsten 80 meter høje nybyggeri. Byggeriet betød en fordobling af INCUBAs areal på Katrinebjerg og øgede antallet af kvadratmeter under tag i det samlede INCUBA fra 42.000 til 64.000. Opførelsen af

INCUBA Next blev i slutningen af 2019 anslået at ville koste ca. 570 mio. kr.

Byggeriet blev efter godkendelse af lokalplanen i 2020 og udbud af byggeopgaven i 2021 sat i gang i starten af 2022 med entreprenør A. Enggaard som hovedentreprenør og forventet færdiggørelse i efteråret 2024.

Tanken med byggeriet var, at der her skulle sikres plads til de techvirksomheder, som havde brug for at vokse mere, end det kunne ske inden for de eksisterende rammer af INCUBA – og som samtidig fortsat ønskede at være en del af det innovative og forskningsmæssige miljø på Katrinebjerg. INCUBA kunne se, at denne type virksomheder besluttede at flytte fra INCUBA tidligere end ønsket, og at der derfor var et marked for disse voksende virksomheder. Det var INCUBAs vurdering, at satsningen med INCUBA Next ville være strategisk fornuftig både forretningsmæssigt og i forhold til at styrke INCUBAs brand og synlighed. Man kunne desuden spore en stigende efterspørgsel og betalingsvillighed i markedet fra de større (dvs. med over 40 medarbejdere) innovative virksomheder på lejemål i ”innovationsklynger”, hvor virksomhederne kunne være tæt på andre virksomheder, startups og forsknings- og uddannelsesmiljøer. At tilføre en stærkere repræsentation af større, anerkendte virksomheder til miljøet ville ifølge INCUBA også styrke forskerparkens værditilbud til de nuværende målgrupper, der ville kunne spejle sig i og få mulighed for at samarbejde med de større virksomheder.

Eksempler på lejere, der var ved at vokse ud over de eksisterende rammer, var Scanrate, Google, Bankdata, ProActive, MicroSoft og Erhvervshus Midtjylland, der hver især havde brug for mellem 500 og 1.500 kvm (bestyrelsesmøde, 3. september 2019).

At disse virksomheder var vokset ud over rammerne, kom til udtryk ved, at Google som tidligere nævnt flyttede til en ny lokation i Viby i september 2021, hvor deres behov for at vokse med op mod 30 % om året kunne håndteres. Google havde haft brandingværdi for INCUBA, men på samme måde

som andre store lejere som B&O og WM Ware havde de ikke i samme omfang som de små virksomheder haft behov for at deltage i det daglige liv mellem virksomhederne i bygningerne.

Også Scanrate flyttede fra INCUBA Katrinebjerg til nye lokaler i Aarhus C i sommeren 2022. Heller ikke Bankdatas behov for flere lokaler nåede man at dække med INCUBA Next, da Bankdata skulle udvide fra i første omgang 100 til 200 medarbejdere. Derfor flyttede virksomheden i slutningen af 2022 til et midlertidigt lejemål og planlagde byggeriet af en bygning, hvor Bankdata kunne huse op mod 1.000 medarbejdere.

Såvel Bankdatas som Googles udvikling og et tilsyneladende behov for stadig mere plads

Visualisering af INCUBA Next – 22.000 kvm i 18 etager på Katrinebjerg. Klar til indflytning i 2024. Foto AART Architects.

kunne ses som et udtryk for, at selv INCUBA Nexts rammer kunne blive for små for virksomheder med kraftig vækst. INCUBAs bestyrelse var indforstået med, at med fokus på de meget store lejere måtte man også acceptere en større risiko, da scale-ups hele tiden udvikler sig. Det åbnede muligheden for, at potentielle lejere også hurtigt kunne vokse ud af INCUBA Next eller i hvert fald fik ændrede behov, allerede inden bygningen stod færdig.

Selv om det ikke lykkedes at få alle de forventede lejere med vokseværk til at flytte over i Next, så lykkedes det at få andre lejere ind på den nye adresse. Partisia, et hurtigt voksende opstartsselskab fra IT-miljøet på Aarhus Universitet, som havde været lejer i INCUBA siden 2018, skrev som den første virksomhed under på en lejekontrakt i sommeren 2022 (INCUBA nyhedsbrev, august 2022). Og ved starten af 2024 var en pæn del af det nye byggeri udlejet. INCUBA havde fokus på at få den rette målgruppe af techvirksomheder ind, som kunne sikre en synergi med de øvrige lejere i INCUBA Katrinebjerg.

Med INCUBA Next står INCUBA som erhvervsudlejer med 35.500 kvm på Katrinebjerg, 12.000 kvm på Gustav Wiedes Vej, 10.000 kvm i Navitas og 6.500 kvm i Skejby, dvs. 64.000 kvm.

Virksomhedseksempler

Partisia – kryptering af data

Partisia ApS blev etableret i 2008 som et spin-out fra Aarhus Universitet af Alexandra Instituttet og en række forskere med årelang ekspertise inden for kryptering fra IT-miljøet på Katrinebjerg. Som en del af kommercialiseringen blev virksomheden Sepior ApS skabt som et spin-out fra Partisia i 2013 med fokus på key management.

Partisia flyttede selskabet fra Alexandra Instituttet over gaden til INCUBA Katrinebjerg. Her etablerede man i 2018 to drifts- og udviklingselskaber, Partisia Applications ApS og

Partisia Infrastructure ApS, der over de følgende år voksede fra 5 til ca. 45 medarbejdere i sommeren 2023.

Partisia var på den måde et mønstereksempel på en virksomhed, som passede som fod i hose til INCUBA Next-konceptet.

Partisia er pioner og verdensførende inden for kommerciel brug af Secure Multi-Party Computation (MPC) som sikkerhedsløsninger, der er leveret til kunder siden 2008. Partisia fokuserede oprindeligt på sikre auktioner for råvarer som produktionskontrakter, energirelaterede produkter og særligt risikobetonede auktioner, eksempelvis salg af spektrumlicenser for den norske stat.

Siden den første kommercielle brug er MPC-teknologien modnet markant, blevet mere agil og ikke mindst en million

Erhvervspolitisk dialog hos Partisia i INCUBA marts 2024. Fra venstre er det Peter Frandsen fra Partisia og Nikolaj Zinner fra Kvantify, der holder oplæg, mens Rådmand for Sundhed og Omsorg i Aarhus Kommune, Christian Budde, direktør i Erhverv Aarhus, Poul Dalsgaard samt forsvarsminister Troels Lund Poulsen lytter. Foto Jonas Søgaard for Erhverv Aarhus.

gange hurtigere, hvilket gradvist har gjort MPC til en generisk infrastruktur til at regne på fortrolige data. Parallelt med denne udvikling har Partisia udviklet infrastruktur til styring af krypteringsnøgler og generisk infrastruktur til sikker beregning, forskellige applikationer på tværs af platforme samt et bud på den næste generation af internettet – WEB3 – kaldet Partisia Blockchain.

De to driftsselskaber Partisia Infrastructure og Partisia Applications havde i 2022 et samlet overskud på 43,5 mio. kr. og en samlet egenkapital på 89,7 mio. kr.

Selskabets direktør Kurt Nielsen beskrev i 2021 Partisias teknologi således: ”Det unikke ved vores teknologi er, at vi gør det muligt at arbejde med data i et større netværk af computere, selv om det er krypteret data. Det har ikke før været muligt, men på dette område er vi blandt de førende i verden. På den måde skaber vi en enorm værdi med sikre løsninger i behandlingen af ofte følsomme data.” (Børsen, 21. november 2021). Partisia havde med andre ord løst udfordringen med at arbejde med fortrolige data på tværs af platforme. Kunderne var inden for blandt andet sundheds- og finanssektoren.

Som nævnt var første skridt på vejen mod en kommercialisering af Partisia håndtering af kryptografiske nøgler (key management), og i 2013 stiftedes Sepior ApS som et spin-out fra Partisia. Sepior laver software til kryptografisk key management, som for eksempel bruges til digitale underskrifter – konceptuelt det samme som NemID. I 2018 fik Sepior en ny japansk investor som medejer, og en række af de første investorer blev købt ud. I 2022 blev Sepior købt af det amerikanske selskab Blockdaemon – det førende blockchain-infrastrukturselskab, som primært sælger sine løsninger til store virksomheder, eksempelvis banker. Dermed fik Sepiors 10 ansatte i INCUBA Navitas 250 nye kolleger i USA. Prisen var et pænt trecifret millionbeløb, hvoraf en del gik til de oprindelige stiftere fra 2008.

Om at være lejer i INCUBA siger Kurt Nielsen: ”Vi er superglade for at bo i INCUBA og for den fleksibilitet, vi har mødt som virksomhed, der hele tiden har brug for flere kontorpladser m.m. For os er det uvurderligt at bo så tæt på datalogi på AU og Alexandra Institutet, så vi kan mødes med eksperter herfra uden videre.”

CTO i Partisia Peter Frands Frandsen supplerer: ”Det er vigtigt for os i fremtiden at have et samlet kontorfællesskab, hvor vi kan mødes og udveksle idéer. At være en del af INCUBA giver os nem adgang til andre virksomheder med kompetencer, vi som vækstvirksomhed har brug for.”

SCALGO – big data fra INCUBA Next sikrer byer mod oversvømmelser

SCALGO blev etableret i 2009 med udspring fra det aarhusianske grundforskningsmiljø i big data. Founders var Morten Revsbæk, Thomas Mølhav, Lars Arge og Pankaj Agarwal. Lars Arge (1967-2020) var leder af det datalogiske grundforskningscenter MADALGO ved Aarhus Universitet og var ph.d.-vejleder for Morten Revsbæk og Thomas Mølhav. Pankaj Agarwal er professor på Duke University i USA. Fokus for virksomheden er på at udvikle algoritmer og nye digitale værktøjer, der baseret på enorme mængder geodata kan understøtte arbejdet med at håndtere regn- og havvand. SCALGO står i øvrigt for Scalable Algorithmics.

I de første år var der en tæt forbindelse mellem SCALGO og MADALGO, og flere af de ansatte i SCALGO var samtidig ph.d.-studerende ved MADALGO. SCALGO blev derfor også drevet fra lokaler lejet af Aarhus Universitet og beliggende lige ved siden af MADALGO. I 2015 flyttede SCALGO ind i egne lokaler i Åbogade lige over for INCUBA på Katrinebjerg.

Med lanceringen af den digitale platform SCALGO Live i 2015 startede virksomheden en vækstrejse, og i dag har SCALGO Live mere end 20.000 brugere og markedsføres aktivt i Danmark, Sverige, Norge, Finland, Tyskland, Polen,

Storbritannien og Frankrig. SCALGO Live anvendes af kommuner, forsyninger, landskabsarkitekter og rådgivende ingeniører til at arbejde med robust vandhåndtering, udvikling af blå-grønne byområder og klimatilpasning. Analyserne og værktøjerne i SCALGO Live holdes løbende opdateret baseret på kontinuerlig analyse af mere end 3.000 mia. højdepunkter for de otte lande, hvor SCALGO Live er tilgængelig – noget, som kun er muligt på grund af SCALGOs verdensførende algoritmeteknologi til analyse af geodata.

I Danmark benyttes værktøjet i planafdelingerne i de fleste af landets kommuner, af rådgivende ingeniører samt i undervisningen på en række universiteter. Interna-

SCALGO udvikler algoritmer og nye digitale værktøjer, der baseret på enorme mængder geodata kan understøtte arbejdet med at håndtere regn- og havvand. Her fejrer (fra venstre) CEO Morten Revsbæk og CTO Thomas Mølhav (begge foundere af SCALGO) sammen med INCUBAs CEO Mai Louise Agerskov og udlejningschef Claus Svane, at SCALGO i oktober 2022 har underskrevet kontrakt om et større lejemål i INCUBA Next. Byggekræfterne anes i baggrunden. Foto INCUBA.

tionalt tæller brugerne byer som Stockholm, Helsinki, Oslo, Nürnberg og Hamborg. To tredjedele af virksomhedens omsætning kommer fra brugere i udlandet. Virksomheden har hovedkontor og udviklingsafdeling i Aarhus, salgskontor i København og et mindre udviklingskontor i Seoul, Sydkorea.

Virksomheden har 25 ansatte, og det var derfor klart, at virksomheden skulle have større lokaler inden længe. Med INCUBA Next lå det lige for at tage springet til 14. etage i det nye byggeri. Som SCALGOs direktør Morten Revsbæk udtalte i forbindelse med beslutningen: ”Vi har brug for de bedste og mest kreative dataloger og ingeniører, derfor er vi begejstrede for at være tæt på Aarhus Universitet. Med vores lejemål i INCUBA Next fremtidssikrer vi vores placering i et kreativt miljø tæt på universitetet. På den måde har vi de bedste rammer til at fortsætte vores vækstrejse og bruge den mest avancerede datalogiske teknologi til at gøre vores byer mere oversvømmelsesrobuste og mere blå-grønne. Og det er vi meget begejstrede for.”

EVERYTHING BEGINS WITH AN IDEA

KAPITEL 5

What's next? – interview med Mai Louise Agerskov og Peter Kjær

Hvad har været succeser og udfordringer i Forskerparkens/ INCUBAs historie? Og hvad er perspektiverne for INCUBA i de kommende år? Forfatteren (LS) til denne bog har sat bestyrelsesformand Peter Kjær (PK) og CEO (til oktober 2024) Mai Louise Agerskov (MLA) stævne en råkold novemberdag i 2023 i et lille mødelokale i INCUBA Katrinebjerg med udsigt til byggepladsen for INCUBA Next.

Samspil mellem erhvervsliv og forskning

LS: Hvilken rolle har INCUBA i samspillet mellem erhvervsliv og forskning?

MLA: Helt lavpraktisk har det været og er stadig en succes i sig selv at skabe en fysisk nærhed mellem et kommercielt miljø og universitetet, hvor de studerende kan møde virksomhederne og få studiejobs og i det daglige møde folk, der arbejder i en virksomhed. Og hvor virksomhederne har kunnet udvikle sig i nærhed til universitetet, og hvor nærheden gør samarbejdet nemmere. Det er denne fysiske tilgængelighed, man også ser fungere, hvis man tager til MIT og andre større universiteter og science parks i blandt andet USA. At aktiviteterne kan smelte sammen på tværs af universitet og erhvervsliv, at man som forsker kan have en "dual care-

er”, hvor man både kan være aktiv i en virksomhed og være forsker og underviser på universitetet, og hvor man har et modtageapparat for spin-outs fra universitetet. Desuden er det også noget kulturelt, hvor de to miljøer bringes tæt på hinanden, så forskellige kulturer kan befrugte hinanden. Vi er jo et helt andet sted i dag, end da Forskerparken blev etableret, hvor det var mere odiøst for forskerne med et samarbejde med erhvervslivet.

LS: Med hensyn til kulturen – flere universitetskandidater kommer i dag ud til jobs i erhvervslivet, noget som Forskerparkens ”founding fathers” allerede så som et perspektiv for Forskerparken ved etableringen?

PK: Universitetet arbejder jo langt fra alene for at skabe nye virksomheder, men primært for at skabe ny forskningsbaseret viden og for at uddanne kandidater, som har erhvervsrettede kompetencer. Det passer jo fint med det samfund, vi har i dag, hvor der bredt set er brug for et langt højere vidensniveau i alle virksomheder. Det er med til at udvikle erhvervslivet, at flere og flere universitetskandidater fra Aarhus Universitet finder jobs i private virksomheder, hvor langt de fleste tidligere fandt jobs i den offentlige sektor.

LS: Hvad med spin-out-virksomheder fra universitetet?

MLA: De har jo aldrig udgjort en stor del af de virksomheder, der har været i INCUBA. Men det er en stor del af vores formål at skabe rammer for netop dem og understøtte dem i deres vækst. Det har aldrig været tanken, at man kunne bygge en forskerpark op med spin-outs som grundlag. Som du skriver i bogen, var de og andre iværksættere ikke målgruppen, da Forskerparken blev etableret i 1986, men de blev det ganske hurtigt derefter og er det i høj grad i dag. Opgaven i forhold til spin-outs fra universitetet er at skabe et rigtigt interessant vækstmiljø, hvor de kan være sammen

med andre virksomheder, de rette rådgivere og investorer inden for de fagligt tonede områder, vi har etableret i forskerparkerne. Og hvor mange af de virksomheder, der kommer til udefra, kan skabe synergi med de relevante forskningsmiljøer.

PK: Vi skal ikke glemme, at baggrunden for forskerparkinitiativet i sin tid var, at der var nogen fra såvel det lokale erhvervsliv som fra universitetet og den øvrige lokale forsknings- og uddannelsesverden, der skød penge i kassen og fortsatte med at være meget tålmodige investorer i de første 25 år. Særligt Aarhus Universitets Forskningsfonds prioritering af initiativet har gjort en afgørende forskel.

Bestyrelsesformand Peter Kjær og CEO Mai Louise Agerskov. Foto INCUBA.

LS: *Kommunens og regionens betydning?*

PK: De har været bidragydere undervejs på forskellige måder, og de har ikke blandet sig i driften efterfølgende. Det må vi tage som et udtryk for, at vi har leveret de forskerparker, som vi havde lovet dem. Så de var gode fødselshjælpere, som du har redegjort for i bogen.

MLA: Kommunen og regionen er ikke med i forbindelse med byggeriet af INCUBA Next. I de andre byggerier har de været med som fødselshjælpere, som Peter siger. Det har for eksempel været i form af lån til byggerierne og garanti for at leje en del af de nye byggerier i en afgrænset periode. Kommunen og regionen støtter fortsat op om vores forskellige aktiviteter, der hjælper økosystemet på vej – for eksempel Aarhus Investor Summit, skabelse af netværksaktiviteter m.v. Men samarbejdet bærer præg af, at vi ikke hele tiden kommer og beder om penge til forskellige aktiviteter. Vi kan i høj grad selv.

Erhvervsudlejer og vækstskaber

LS: *INCUBA er jo særegen ved at være en særlig slags udlejer af faciliteter til virksomheder?*

PK: Vi har to ben. For det første driver vi fysiske ejendoms-miljøer. Det skal vi gøre lige så godt og professionelt som alle andre, så bygningerne bliver passet i alle ender og kanter. Der har vi en kommerciel aktivitet, hvor vi skal være lige så dygtige som alle andre ejendomsudbydere. Den del tjener vi penge på, så vi kan betale for de lån, vi har optaget til byggerierne, og desuden udbetale et begrænset udbytte til vores aktionærer. Der ligger der et principielt signal i, at vi driver forretningen fornuftigt og godt – og i virkeligheden lige så godt som andre, der driver ejendomme. Derudover har vi det andet ben, hvor vi laver de aktiviteter, som hører til i en

forskerpark, og som ikke har med den ”rå” ejendomsudlejning at gøre. Det er vores forskellige netværksaktiviteter, det er vores serviceaktiviteter, og det er ikke mindst den fleksibilitet, vi kan tilbyde lejerne, så de kan tilpasse deres lejemål til deres vækst.

MLA: Ja, det er alle de vækst- og netværksunderstøttende aktiviteter, vi løbende igangsætter og udvikler. Vi sikrer gennem vores kontinuerlige tilstedeværelse den bæredygtighed, der ligger i, at vi bliver ved med at være der som en privat erhvervsfremmeaktør. Måske lidt i modsætning til mange andre initiativer – gode tiltag – men som kun er der i perioder. De popper op og lukker ned og er afhængige af skiftende politisk velvilje. Der er efterspørgsel efter det, vi tilbyder, og det er økonomisk bæredygtigt, vi kan selv finansiere det, og vi sikrer, at vi kan udvide og udvikle aktiviteter via vores drift. Det er en grundlæggende del af filosofien. Det med, at vi ejer vores egne bygninger, har givet manøvrerum og nogle økonomiske muskler, der gør, at vi selv har kunnet bestemme vores strategi og indsats som privat erhvervsfremmeaktør.

PK: Det baserer sig på, at INCUBA er ret solidt funderet med en relativt massiv egenkapital. Skulle der komme et lille ”hiccup”, så er man ikke så sårbar. Vi er så robuste, at hvis vi lægger en plan for vores indsats som vækstskaber, så kan vi køre den igennem, fordi vi har egenkapital nok og cashflow til at betale vores regninger.

Store og små virksomheder

LS: INCUBA Next har jo som fokus de lidt større virksomheder – hvordan skabes der synergi mellem dem og så de mindre og nystartede?

MLA: Vi arbejder med at skabe en såkaldt idealsammensætning af lejerne, som kan sikre, at INCUBA er et spændende miljø for den primære målgruppe, som er de virksomheder, der har høj vækst, og som går fra få og op til 10-15 ansatte. Det er kernen, som det er i dag. Det er måske ikke dem, vi tjener pengene på, men det er dem, som de andre private ejendomsudlejere ikke har de rigtige produkter til. Det er her, vi for alvor gør en forskel. Hvad er det så, man skal have omkring den type virksomheder for at styrke deres vækst? Det er blandt andet erhvervsfremmeaktører, de mest relevante rådgivere, og det er virksomheder, som er kommet videre i deres udvikling og blevet stærke brands inden for de brancher, som vi fokuserer på – sundhed, tech, miljø og energi – og som kan og vil give deres erfaringer videre. På den måde er det et community. Og når store virksomheder som Nordlys kommer og banker på for at lokalisere sig hos os, er det, fordi de gerne vil have tættere forbindelse til universitetet og i dette tilfælde til digitale talenter. De var her så i en periode med en række medarbejdere, og flyttede herefter til en anden bygning på Katrinebjerg i forbindelse med, at de købte Mjølner Informatik, som jo netop i sin tid var startet i Forskerparken.

PK: Målgruppen for INCUBA Next er virksomheder med 30-50 medarbejdere. Det er både dem, der kommer ud af INCUBA i dag, og som er vokset så meget, at de ikke kunne rummes inden for det eksisterende koncept, og så er det også virksomheder, der flytter ind med deres udviklingsaktiviteter. De sidste kommer, fordi de vil være tæt på universitetet og tæt på et dynamisk iværksætttermiljø.

MLA: Vi prøver at bygge en slags Team Danmark-træningscenter for unge virksomheder med vækstpotentiale. De skal inspireres og motiveres af mere modne virksomheder, som driver forretning på næste niveau, og som klarer sig godt i den internationale konkurrence. Så det gælder om at lade

den slags virksomheder formidle deres erfaringer til de mindre virksomheder på vores arrangementer. Og de store virksomheder kommer faktisk til disse arrangementer og deler deres erfaringer. Det har vist sig, at det er vigtigt for disse virksomheder, at deres medarbejdere kommer ind i et stærkt fagligt miljø, hvor de kan hente inspiration fra opstartsvirksomhederne og oplever at være i et fagligt stimulerende miljø.

PK: Vi siger faktisk også til de større virksomheder, at de skal stille mentorer til rådighed. De skal have en hensigt om at give tilbage til iværksættermiljøet. Og erfaringen er, at det også giver noget tilbage til dem selv at have en mentorrolle.

CEO Mai Louise Agerskov
betragter udsigten fra
INCUBA Next. Foto
INCUBA.

MLA: Vi har lært, at ting virker med hensyn til at skabe synergi mellem virksomhederne i en periode, men så skal der noget nyt til. Det er hele tiden i bevægelse – og afhænger af virksomhedernes respons. Formaterne skal tilpasses dem, der aktuelt er i INCUBA. Det kræver, at lejerne engagerer sig for at samle noget nyt op fra de andre virksomheder. Vi måler løbende, hvor meget de engagerer sig med hinanden. Ca. 60 % af virksomhederne svarer i vores undersøgelser, at de samarbejder med andre virksomheder i INCUBA. En tilsvarende andel har relationer til universitetet. Det kommer ikke af sig selv, men er noget, der skal understøttes. Det med fra vores side at gå rundt og tale med virksomhederne er stadig en stor del af det, som det var for Erik Jantzen, da han var Mr. Forskerpark i den første langt mindre forskerpark, men vi udvikler og justerer hele tiden aktiviteterne.

Hvad kommer efter Next? Hvor er INCUBA om ti år?

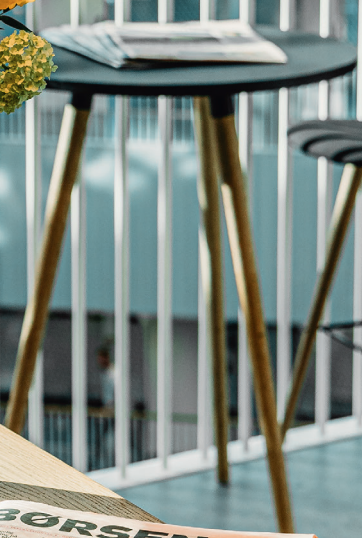
LS: INCUBA Next har været INCUBAs største projekt indtil nu. Det står klar til indflytning lige om lidt. Hvad bliver det næste projekt?

PK: Der er ingen tvivl om, at Next-byggeriet har taget en masse kræfter. Men nu er det ved at være færdigt. Vi kan se, at vi får brug for flere kvadratmeter på medico- og sundhedsområdet – det er nok det, der presser sig mest på. Her har vi også uudnyttede byggeretter i tilknytning til INCUBA Skejby. Det har taget noget tid at få opbygget kritisk masse nok i Skejby, og vi er der ikke helt endnu, selv om vi i de seneste to-tre år er kommet et godt stykke med nye virksomheder som lejere. Vi var nok lige vel optimistiske i forhold til, at der ville komme mange nye aktiviteter i forbindelse med byggeriet af det nye sygehus i Skejby. Men udviklingen tog længere tid end forventet. I en meget lang periode var der stadig sygehus-

aktiviteter på Aarhus Kommune Hospital og på sygehuset i Tage Hansens Gade, mens man byggede det nye sygehus i Skejby. Nu er Skejby kraftcentret, og det giver basis for at udvikle INCUBA Skejby, så vi opnår en stærkere kritisk masse her.

MLA: Vi vil selvfølgelig også arbejde videre med de faglige miljøer og med de erhvervsfremmeaktører, der er aktive her, og som er lokaliseret hos os. INCUBA vil fortsat profilere sig i iværksætterøkosystemet og være en meget synlig aktør her. Vi skal stadig være brobyggere til erhvervsfremmesystemet, til Business Angels, erfarne mentorer m.v. og være dygtige til at matchmake, så iværksætterne møder de rigtige folk på det rigtige tidspunkt. Det er jo også en opgave, vi skal kunne varetage internt. Men vi kan ikke klare alt i forhold til virksomhederne med interne konsulenter i INCUBA. Det er vigtigt for os, at vi har så erfarne folk, at de kan stille diagnosen og så henvise til de helt rigtige specialister. Hvis vi kan være behjælpelige med at få lavet den første udviklingsplan for virksomhederne, kan vi gøre en forskel. Vi skal ikke være med hele vejen i processen. Det handler om at få virksomhederne bedst muligt frem i deres udvikling – specielt den første del. Derudover kommer vi de næste ti år til at udvikle vores placeringer, så de passer godt ind i universitetets campusplan, og vi ligger rigtigt i forhold til Aarhus Universitets faglige miljøer og satsning på iværksætteri og erhvervssamarbejde på den lange bane.

Fakta, aktionærer, økonomi, tidslinje, bestyrelsessammensætning og direktion

Fakta 2024

Antal lejere: ca. 175

Antal medarbejdere hos lejerne: ca. 1.800

Antal medarbejdere i INCUBA: 20

Nøgletal (ultimo 2023)

Omsætning: 73,5 mio. kr.

Overskud før skat: 26,5 mio. kr.

Aktiekapital: 46,8 mio. kr.

Egenkapital: 568,6 mio. kr.

Aktionærer

INCUBA A/S ejes af 46 aktionærer, hvoraf de to største aktionærer Aarhus Universitets Forskningsfond og aktieselskabet Schouw & Co. ejer henholdsvis 60 og 15,5 % af aktierne, mens hver af de øvrige aktionærer ejer mellem 0,01 % og 6,56 %.

De fleste af disse små aktionærer har været medejere siden 1986, hvor det var afgørende, at der bag den nystartede forskerpark stod en bred kreds af det lokale erhvervsliv.

Hovedtal 1986 til 2024 Forskerpark Aarhus A/S – INCUBA A/S (tkr.) hovedtal

År	Anlægs-aktiver	Balance	Egen-kapital	Nominel aktiekapital	Resultat før skat
1986	8.060	5.865	8.612	6.000	-264
1990	5.652	7.935	7.614	6.000	-2.082
1995	3.212	16.809	6.389	8.150	936
2000	15.758	20.427	9.130	8.150	1.325
2005	191.154	202.529	109.585	35.130	5.856
2010	522.391	541.160	250.605	46.752	12.013
2015	825.064	838.578	360.770	46.752	12.257
2020	858.203	887.540	500.180	46.752	30.277
2023	1.282.894	1.427.024	568.629	46.752	26.518

Tal for 2020 er fra før fusion med Interessentskabet af 1. januar 1990 mellem Forskerpark Aarhus A/S og Forskningsfondens Ejendomsselskab A/S.

Tal for 2010 afspejler, at selskabet var fusioneret med IT-Huset Katrinebjerg A/S pr. 1. januar 2007.

INCUBA-tidslinje 1986-2024

Sommer 1984	Aarhus Kommunes Erhvervsudvalg etableres. Kommunens erhvervsrådgiver, Erik Jantzen, lancerer idéen om en forskerpark.
Marts 1985	Foreningen Forskerparken i Aarhus etableres som ramme om arbejdet med en forskerpark.
Januar 1986	Konference om etablering af en forskerpark – med solid opbakning til projektet.
Forår 1986	Grund på Gustav Wiedes Vej stilles til rådighed af Undervisningsministeriet.
April 1986	Forskerpark Aarhus A/S etableres som bygherre med 75 aktionærer. Erik Jantzen ansættes som selskabets første direktør.
Juni 1986	Første spadestik til pavillonbyggeri tages.
September 1986	Forskerpark Aarhus – Danmarks første forskerpark – indvies med 2.600 kvm på Gustav Wiedes Vej.
Februar 1987	Aarhus Universitets Forskningsfond etablerer Forskningsfondens Ejendomsselskab A/S (FEAS), der står som bygherre for de første permanente forskerparkbygninger på Gustav Wiedes Vej.
September 1988	Dronning Margrethe 2. nedlægger grundsten til permanent byggeri på Gustav Wiedes Vej.
Efterår 1989	Første etape (5.500 kvm) af det permanente byggeri på Gustav Wiedes Vej står klar.
1994	Forskerpark Aarhus' første bestyrelsesformand, N.P. Bager, træder ud af bestyrelsen.
1997	Anden etape (4.000 kvm) af det permanente byggeri på Gustav Wiedes Vej bygges.
1997	Udviklingsparken etableres som forening – bliver senere til et A/S.
2001	Incuba A/S (ejet af Schouw & Co., Dansk Kapitalanlæg og Aarhus Universitets Forskningsfond) indtræder som medejere af Forskerpark Aarhus A/S.
2001	IT-Forskerpark Katrinebjerg etableres som selvstændigt selskab.

2001	Forskerpark Aarhus' bestyrelsesformand, Kurt Vestergaard, træder tilbage. Som ny formand vælges Peter Landrock.
2003	Henning Lehmann, rektor for Aarhus Universitet frem til 2002, træder tilbage som næstformand for Forskerpark Aarhus efter 17 år på posten.
2003	IT-Forskerparken fusioneres med Udviklingsparken.
2004	Foreningen Forskerparken i Aarhus sælger sine aktier i Forskerpark Aarhus. Provenuet fra salget bruges i de næste 20 år til at understøtte forskerparkrelevante aktiviteter.
2004	Danmarks første biomedicinske forskerpark ved Skejby Sygehus indvies.
2006	IT-Huset – det nye navn for IT-Forskerparken (fra 2005) – på Katrinebjerg indvies. 10.400 kvm i første etape.
2006	Forskerpark Aarhus' første direktør Erik Jantzen stopper og efterfølges af Niels Chr. Sidenius. Peter Landrock stopper som bestyrelsesformand og afløses af Erling Lindahl.
2007	IT-huset og Forskerpark Aarhus fusioneres til INCUBA Science Park.
2007 & 2008	To ekstra etaper af den biomedicinske forskerpark i Skejby tages i brug.
2009	Anden etape af forskerparken på Katrinebjerg på 4.000 kvm tages i brug.
2011	INCUBAs aktionærer får for første gang udbetalt udbytte.
2013	Peter Kjær overtager formandsposten efter Erling Lindahl.
2013	Incuba Science Park skifter navn til INCUBA.
2014	INCUBA indvier 10.000 kvm forskerpark i byggeriet Navitas på havnen i Aarhus.
2015	Niels Chr. Sidenius stopper som administrerende direktør og afløses af Mai Louise Agerskov.
2015	INCUBAs bygninger på Gustav Wiedes Vej lejes helt af Aarhus Universitet.
2022	Byggeriet af INCUBA Next med 22.000 kvm på Katrinebjerg igangsættes.
2024	INCUBA Next indvies.
2024	Foreningen Forskerparken i Aarhus opløses.
2024	Mai Louise Agerskov stopper som administrerende direktør.

INCUBA

INCUBAs bestyrelse og direktion marts 2024. Fra venstre Thomas Riisgaard Hansen, Peter Kjær, Line Christa Amanda Sørensen, Mai Louise Agerskov, Lone Ryg Olsen, Kristian Thorn og Jørgen Lang.

Bestyrelsesmedlemmer

Forskerpark Aarhus/INCUBA 1985-2023

Nuværende bestyrelse består af:

Executive Vice President Peter Kjær (formand), 2012-
Jørgen Lang, adm. direktør,
Aarhus Universitets Forskningsfond, 2009-
Universitetsdirektør Kristian Thorn, 2023-
CCO Line Christa Amada Sørensen, 2022-
Erhvervsdirektør Lone Ryg Olsen, 2020-
Direktør Thomas Riisgaard Hansen, 2017-

Tidligere medlemmer af bestyrelsen

Universitetsdirektør Arnold Boon, 2021-2023

Koncerndirektør Michael Stevns, 2007-2023

Dekan Lars Bo Nielsen, 2017-2021

Rektor Brian Bech Nielsen, 2014-2020

Dekan Allan Flyvbjerg, 2011-2017

Direktør Thomas Knudsen, 2011-2017

Rektor Lauritz B. Holm Nielsen, 2006-2014

Direktør Erling Lindahl, 2001-2012 (formand 2006-2012)

CEO Peter Landrock, 2000-2011 (formand 2001-2006)

Dekan Søren Mogensen, 2000-2011

CEO Michael Holm, 2007-2010

Direktør Jørgen Andersen, 2007-2009

Chefkonsulent Kim Tram Sørensen, 2002-2007

Direktør Karl-Heinz Osbahr, 1994-2006

Rektor Niels Chr. Sidenius, 2002-2006

Direktør Kay Thaysen, 1992-2002

Rektor Henning Lehmann, 1985-2002

Teknisk direktør John Poulsen, 1985-2001

Direktør Kurt Vestergaard, 1985-2001 (formand 1994-2001)

Direktør Niels Peter Bager (formand), 1986-1994

Landsretssagfører Hugo Schmidt, 1985-1992

Forskerpark Aarhus A/S' bestyrelse ved generalforsamlingen i maj 1987. Fra venstre landsretssagfører Hugo Schmidt, rektor Henning Lehmann, direktør Niels P. Bager, direktør Kurt Vestergaard og teknisk direktør John Poulsen. Foto Ib Hansen (i Aarhus Statsarkiv).

Direktion 1985-2023

Administrerende direktører

Erik Jantzen, 1986-2006

Niels Chr. Sidenius, 2006-2015

Mai Louise Agerskov, 2015-2024

Øvrige direktionsmedlemmer

Arne Vesterdal, 2008-2021

Jesper Bach, 2014-2016

Hans Møller, 2008-2013

Bestyrelsesmedlemmer i Foreningen Forskerparken i Aarhus 2024

Jørn B. Jensen, formand for bestyrelsen

Jørgen Lang, adm. direktør,

Aarhus Universitets Forskningsfond

Lars Stigel, CEO CAPNOVA A/S

Erik Jensen, civilingeniør,

Det Rådgivende Ingeniørfirma Søren Jensen A/S

Jan Beyer Schmidt-Sørensen, tidligere erhvervschef i Aarhus

Kommune og rektor for Handelshøjskolen i Aarhus

Mai Louise Agerskov, CEO INCUBA A/S

Foreningen Forskerparken i Aarhus, som var det første organisatoriske udtryk for Forskerparken, har siden sin etablering for næsten 40 år siden støttet op om INCUBAs aktiviteter og om iværksætterøkosystemet i Aarhus. Desuden har foreningen medfinansieret tilblivelsen og udgivelsen af denne bog og bruger sine resterende midler til et projekt i forbindelse med indvielsen af INCUBA Next i 2024. Herefter er foreningen opløst.

Erik Jantzen var Forskerparkens første direktør. Jantzen var født i 1943, handelsuddannet i autibranchen og cand.merc. Efter at have været konsulent hos Jysk Teknologisk Institut blev han i 1984 ansat som erhvervskonsulent under Aarhus Kommunes Erhvervskontaktudvalg. I 1986 blev han direktør i Forskerpark Aarhus, en post han beholdt til 2006, hvor han gik på pension. Erik døde i december 2014. Foto fra 1994. Foto Claus Haagensen.

Niels Chr. Sidenius var direktør for INCUBA fra 2006 til 2015 og var rektor for Aarhus Universitet fra 2002 til 2005. Fra 1977 til 2006 var han lektor på Institut for Statskundskab.

Mai Louise Agerskov blev CEO for INCUBA i 2015. Før 2015 havde Mai Louise været ansat som CEO i Insero Group og i Naturvidenskabernes Hus samt ansat i Danfoss. Hun er uddannet som civilingeniør fra Aalborg Universitet og har en HD i organisation og ledelse. Mai Louise Agerskov stoppede som CEO i september 2024.

Kilder

Søren Hellener, Bjarne Madsen, Kim Møller:

Forskerparker i Danmark. Samfundslitteratur, 1986.

M.M. Refskou: Brobygning ved Aarhus Universitet.

Ikke trykt ph.d.-afhandling, AU, 2008.

Henning Lehmann: Guldknapper i aurikelbedet.

Aarhus Universitetsforlag, 2006.

Århus Stiftstidende: Artikler om Forskerparken og INCUBA
1984 til 2023.

Forskerparkavisen (tillæg til Jyllands-Posten), 1986, 1988,
1989, 1990 og 1991.

Nyhedsbreve fra INCUBA.

Nyhedsbreve fra Østjysk Innovation/CAPNOVA.

Arkivmateriale fra Forskerpark Aarhus/INCUBA A/S,
herunder bestyrelsesmateriale 1985-2023.

Arkivmateriale fra Henning Lehmann.

Oplysninger fra INCUBAs/Forskerparkens direktører:

Hans Møller, Niels Chr. Sidenius, Arne Vesterdal og
Mai Louise Agerholm.

Oplysninger fra Henning Lehmann (tidligere rektor for Aarhus Universitet og næstformand for Forskerpark Aarhus A/S), Jørgen Andersen (tidligere fakultetssekretær for Det Naturvidenskabelige Fakultet, direktør i Forskningsfondens Ejendomsselskab, Aarhus Universitets Forsknings Fond, medlem af bestyrelsen af Forskerpark Aarhus), civilingeniør Erik Jensen (rådgivende ingeniør, Søren Jensen) og Jørgen Lang (direktør i Aarhus Universitets Forskningsfond). Derudover medlemmer af Forskerparkens/INCUBAs direktion.

Tak til Helle Kollerup Madsen, Head of Marketing & External Communications, INCUBA A/S, for hjælp til billeder, cases, korrektur, layout mv.

INCUBA

Forskerpark i Aarhus i 40 år

© Lars Stigel, Foreningen Forskerparken i Aarhus

og Aarhus Universitetsforlag 2024

Forsideillustration: Visualisering af INCUBA Next. Foto AART Architects

Hvor intet andet er angivet, tilhører fotos INCUBA

Foto s. 2: Jesper Larsen, luftfotodanmark.dk

Omslag, tilrettelægning og sats: Jørgen Sparre

Forlagsredaktion: Henrik Jensen

Bogen er sat med Capitolium News og ITC Stone Sans II

ISBN 978 87 7597 439 9 (trykt bog)

ISBN 978 87 7597 440 5 (e-pdf)

Aarhus Universitetsforlag

unipress.dk

Udgivet med støtte fra

Foreningen Forskerparken i Aarhus

INCUBA A/S

INCUBA Forskerpark i Aarhus i 40 år er resultatet af et initiativ taget af Foreningen Forskerparken i Aarhus, og bogen er udgivet i samarbejde med INCUBA A/S. Foreningen var det første organisatoriske udtryk for Forskerparken, der blev stiftet i 1985 med henblik på at oprette en forskerpark efter blandt andet engelsk forbillede. Selve byggeriet blev organiseret inden for rammerne af Forskerpark Aarhus A/S, i dag INCUBA A/S.

Bogen følger udviklingen fra den første spæde start med byggeriet af midlertidige pavilloner på Gustav Wieds Vej i Aarhus i 1986 over byggerierne på Katrinebjerg, i Skejby og af Navitas på Aarhus Havn frem til indvielsen af INCUBA Next på Katrinebjerg i 2024. Fokus er desuden på de mange virksomheder, som gennem årene har haft gavn af at bo i Forskerparken/INCUBA, ikke mindst i kraft af det tætte samspil med Aarhus Universitet og de aktiviteter, de netværk og den synergi, som Forskerparken har tilført virksomhederne.

Udgivelsen af bogen markerer slutningen på Foreningen Forskerparken i Aarhus og samtidig starten på videreførelsen af nye spændende udviklingsaktiviteter i INCUBA A/S som en drivkraft i det aarhusianske erhvervsliv.

Udgivet af Foreningen Forskerparken i Aarhus